JAPAN WINT DEN OORLOG!!

DOCUMENTEN OVER JAVA

DOOR

D.H.MEYER
ASSISTENT-RESIDENT

N.V. LEITER-NYPELS
MAASTRICHT

©R. Marnette

JAPAN
WINT DEN OORLOG

*

Documenten over Java

*

D. H. MEYER
ASSISTENT-RESIDENT

*

UITGAVE: N.V. LEITER-NYPELS - MAASTRICHT

VOORWOORD

Dit is om dank te zeggen aan mijn vriend A., die deze uitgave mogelijk maakte door aanmoediging, critiek en materiaal. Ook alle vrienden onder de Chineesche, Indonesische, Arabische, Ambonneesche en Nederlandsche bevolkingsgroepen, die hielpen „documenten" te verzamelen en te typen ben ik erkentelijk. Na de vernietiging van veel „belastend" materiaal vanwege de „Republikeinen" was deze taak niet eenvoudig.

Batavia C., Maart 1946.

D. H. MEYER.

INHOUDSOPGAVE

Blz.

I. *Inleiding* 9

II. *Voorspel in Bantam* 19

Max Havelaar. P.K.I.-opstand in 1926. Onderzoek naar misdadige benden 1940-1941. Rust. Invasie. Gevangenis. Voorbeelden van misdadige vereenigingen op Java in deze eeuw. Overlevenden van U.S.S. „Houston" en R.A.N.S. „Perth".

III. *De 3-A Beweging* 28

a. Japansch militair bestuur van Maart 1942—Maart 1943. Rampok. Elimineering van:
   1. Europeesche invloeden.
   2. Vooroorlogsche politieke partijen en sociale vereenigingen.
   Japan is 't centrum van Grooter-Oost-Azië.

b. Meeningen van nationale leiders over het eerste half jaar militair bestuur. Japansche visie op de zaak gedurende de afgeloopen periode. Voorbereiding tot de POETERA-beweging.

IV. *De POETERA-Beweging* 37

a. Indonesische leiders van „POETERA". Arbeidsdienst. Java gaat marcheeren. Seinendan en Kaibodan.) Levensbeschrijving van en meeningsuitingen van Ir. SOEKARNO.

b. Gelijkschakeling. Nogmaals de SEINENDAN. Medische voorziening. Straf-procedure. Adviesraad. (Tyuoo Sangi In) ingesteld op 15 October 1943. Een reis naar Japan van de leiders. Vrouwen- en sport-beweging.

c. Overgang van de POETRA-beweging naar de DJAWA HOOKOOKAI, de TATA OESAHA-beweging of het burgerfront tot steun aan de front-soldaten (3 Oct. 1943-5 Maart 1944). Java MOET marcheeren. Het „Vrijwilligers-Corps" HEIHO. Het leger tot verdediging van het geboorteland „PETA".
Nogmaals de Adviesraad (Tyuoo Sangi In).

V. *De DJAWA HOOKOOKAI of PERHIMPOENAN KEBAKTIAN RAKJAT* (d.i. Vereeniging voor Volksdienstbaarheid op Java) 60

a. De zelfmoord-cultus (JIBAKU of KAMIKAZE). Belofte tot „INDONESIA MERDEKA". De Rood-Witte vlag mag worden geheschen. „Indonesia Raya" wordt tot volkslied verklaard.

b. Voortgaande mobielmaking der geheele Javaansche maatschappij voor de actieve oorlogvoering en het versterken van het burgerfront. Na de vrijheidsbelofte van 7 Sept. 1944 tot 25 Mei 1945; het moment waarop men een organisatie oprichtte voor het onderzoek naar de voltooiing der vrijheid.

c. De voorbereiding voor de vrijheid. Propaganda-lectuur en officieele stukken tot einde Maart 1945.

Blz.

VI. *De feitelijke Onafhankelijkheidsverklaring* . . 81

a. De proclamatie en haar voorbereiding. Het eerste ministerie-Soekarno (zonder Min. van Oorlog). Collaborateurs en Constitutie.

b. Overdracht van het Japansche Vrijheids- en Oorlogsfonds aan Soekarno. De nationalistische pers en radio. Hoe de T.K.R. (thans alweer: T.R.I.) ontstond. De Heilige Oorlog (Djihad). Onmacht van Soekarno, Hatta en alle ministers om aan extremistische wandaden een einde te maken. De misdadige propaganda wordt voortgezet. Afpersing, kidnapping, moord („tjintjang"), overvallen op RAPWI-transporten en vrouwen- en kinderkampen. „PANTJA DHARMA", de vijf grondslagen voor een staat en de nationale groet.

VII. *Voorgeschiedenis van het bandietisme op Java* 96

Taalles. Oude straffen. Rasketeering en gangsterisme in bepaalde streken van Java. Vrije arbeid ?

VIII. *Diagnose van den toestand op ultimo Nov. 1945* 102

Twee rapporten. Eén van een kriminoloog dd. 4 Dec. 1945 en één van een psychiater dd. 5 Dec. 1945, onafhankelijk van elkaar geschreven.

IX. *Slotwoord* 106

Twaalf stellingen.

INLEIDING

Java, November 1945!

Het eiland toont het beeld van de grootste chaos en verwildering. Uit alle deelen van het land komen berichten over ontvoeringen, over gruwelmoorden, over roofpartijen op kleinere en grootere schaal.

De lof van de sluipmoord wordt in alle toonaarden gezongen.

Even argelooze als weerlooze vrouwen en kinderen worden door „nationalisten" ontvoerd en gedood — gedood door middel van het doorsnijden van de keel, zooals men een kip van het leven berooft, alvorens haar te plukken en in de pan te werpen voor verdere bewerking. Allerwege hoort men het oude Indische woord „tjintjang", wat zeggen wil: in mootjes snijden (van menschen wel te verstaan!)

Geestelijken, zendelingen en misssionarissen, die gedurende decennia hun liefdevollen arbeid in dit land verricht hebben, kinderen van enkele jaren, allen ondergaan hetzelfde lot: ook hen worden de armen afgekapt alvorens het mes in de keel wordt gezet.

Ouders moeten getuige zijn van het plegen van dergelijke moorden op hun kinderen en omgekeerd.

Daarnaast ROOF en nog eens ROOF!!

Georganiseerde roof door grootere en kleinere benden. Java kent een speciaal woord voor dezen — in dit land zeer welbekenden — vorm van criminaliteit: RAMPOK!

Het is hier de plaats niet, te vertellen, hoe deze toestand op Java is ontstaan. In de volgende hoofdstukken zal men de gegevens vinden welke alle aantoonen met welke middelen dit Japansche doel bereikt werd.

Dit Japansche doel:

Het scheppen van een voorstelling in de Indonesische gemoederen van een verslagen Westersche beschaving en van vernietiging zelfs van de laatste overblijfselen van Westersch kunnen en Westersche macht. Dit beeld: een zegevierend Japan dat de Indonesiërs komt bevrijden van het juk der Nederlandsche onderdrukking.

Teneinde dit doel te bereiken zijn door de Japanners de

vernuftige middelen der modernste propaganda met een volstrekt meesterschap over de techniek toegepast. Ze hebben alles wat er door radio, drukpers, luidsprekers, publieke redevoeringen, optochten, tentoonstellingen, demonstraties en massale volksbijeenkomsten mogelijk was ten uitvoer gebracht. Zij hebben daarenboven er welbewust naar gestreefd in deze toepassing van moderne Westersche propagandatechniek toch aansluiting te vinden bij Oostersche vormen en gedachten waarmede de bevolking vertrouwd was. Zij hebben voor dit bedrijf onder Japansche leiding Indonesische handlangers gevonden.

Drie-en-een-half jaar stonden de millioenen van Indonesië's volken weerloos bloot aan de inwerking van deze virulente propaganda. Dat zij niet nog dieper inwerkte en een nog algemeenere verbreiding vond, komt, doordat de Japansche aanwezigheid in Indië door de omstandigheden een tweevoudige uitwerking had.

De Japanners stonden voor een uiterst moeilijke en in de praktijk nauwelijks uitvoerbare taak. Zij moesten:

1. de volken van Indonesië overtuigen, dat het schrikbewind der Nederlanders voor goed ten einde was, dat Japan de sterkste mogendheid ter wereld was en dat Japan de Indonesische volken Oostersche vrijheid zou brengen na Westersche onderdrukking;
2. de Japanners moesten tegelijkertijd alles wat de landen en volken van Indië konden voortbrengen aan grondstoffen en werkkracht om den oorlog te helpen winnen gebruiken.

Het spreekt vanzelf, dat naarmate men deze tweede doelstelling scherper en krachtiger nastreefde, het bereiken van het eerste doel moeilijker werd. Omgekeerd zou het wijden van alle aandacht aan het winnen van de instemming en de sympathie der Indonesische volken, het nemen van maatregelen om het tweede doel te bereiken — versterking van de oorlogsmacht — belemmeren.

De Japanners, beide doelstellingen tegelijkertijd met alle kracht nastrevende, hetgeen geschiedde door instanties die vrij onafhankelijk van elkaar werkten, werden geleidelijk door het verloop van den oorlog gedwongen vooral den nadruk op het laatste te leggen. Ze moesten daartoe alles wat Indië kon

voortbrengen en wat nuttig voor de oorlogvoering was uitvoeren; zij moesten derhalve geen ton scheepsruimte beschikbaar stellen voor onmisbaren import in Indië. De Japanners hebben dan ook alles wat Indië voortbracht aan oorlogsmateriaal en voedsel het land uitgevoerd; dat in de havens nog vrij veel achter bleef, kwam alleen doordat de scheepsruimte te kort ging schieten. De Japanners hebben geen vezel textiel, geen stuk kleeding, schoeisel of medicijn ingevoerd. Het gevolg was, dat de bevolking na enkele jaren in lompen ging en dat de tropenziekten weer onbelemmerd om zich heen gingen grijpen. De Japanners hebben tenslotte vele tienduizenden Indonesiërs als slaven weggevoerd naar verre streken vanwaar de meesten hunner nimmer zijn teruggekeerd. Daarbij werd met name op Java door een wreede en genadelooze afpersing de bevolking zoozeer van de voornaamste voedingsmiddelen beroofd, dat plaatselijk hongersnooden ontstonden, terwijl nochtans een groot deel der akkers onbebouwd bleef liggen.

Deze gevolgen van het Japansche bewind waren een onoverkomelijk beletsel voor het verdere doordringen der Japansche propaganda, in de breede massa. Waar die scherpe, omwoelende en diep doordringende propaganda wel ingang vond, was in zeer bepaalde thans wel nauwkeurig aan te duiden kringen. Dit was allereerst bij een deel van die ontwikkelden, die reeds vroeger van grieven en ambities vervuld waren. Dat was verder bij een deel der semi-ontwikkelden, een deel der jeugd en tenslotte bij die elementen, welke elke samenleving nu eenmaal bezit: de menschen die alleen het directe voordeel en gemak zien. De Japansche propaganda heeft zich naast massale bewerking gespecialiseerd op al deze groepen afzonderlijk. Zij heeft leidende figuren der inheemsche wereld naar zich toe getrokken, deels met voorspiegelingen, idealen en beloften, deels met het stoffelijk loon van hooge ambten en salarissen. Zij heeft zich tot de heffe des volks, tot de semi-crimineele elementen der groote hoofdsteden gewend, om recruten te vinden voor de Indonesische onderdeelen der Japansche weermacht. Zij heeft ten slotte stelselmatig, met een misdadige consequentie en met duivelsch talent den geest verstrikt en de gemoederen beneveld van een deel der jeugd van 12-20 jaar. Zij heef deze kinderen misleid

en misbruikt; zij heeft ze afgericht tot velerlei wapengeweld; zij heeft hun geest verdoofd met leuzen en hun gemoederen vergiftigd door een felle leer van haat.

Alles, alle trekken in het beeld van Java, enkele maanden na Japans capitulatie, zijn herkenbaar. In dit placide en vriendelijke gelaat van den Javaan zijn de trekken van een boosaardigen haat gegrifd door een Japansche meesterhand. In het rustige gemoed van den Javaan zijn vonken van hebzucht, geweld en onverdraagzaamheid ontstoken en aangeblazen door Japanners.

Wara aanstonds na Japans capitulatie een zelfs maar zeer kleine en bescheiden macht van enkele duizenden Nederlanders aanwezig geweest, waren de voorbereidingen, die door tallooze hooge ambtenaren in de gevangenkampen getroffen waren, uitgevoerd, zoo staat wel vast dat in die eerste zes weken na Japans overgave een hervatting van het bewind zonder zeer veel tegenstand mogelijk zou zijn geweest.

De groepen, die wij zoo even noemden, waren onthutst, diep ontsteld en verdoofd door het feit van Japans nederlaag, die zij voor volkomen onmogelijk hadden gehouden. Leidende figuren wachtten, ontgoocheld en verward, op hun verder lot; de misleide groepen hunner volgelingen wachtten in verwarring af en de groote, breede, vele millioenen tellende massa van Java's bevolking wachtte de bevrijding door Nederlanders en het herstel van orde, rust en welvaart, eveneens door Nederlanders.

Dit alles bleef uit. De Nederlanders bleven op bevel uit Brisbane in de kampen. De met levensgevaar voorbereide plannen der leidende ambtenaren bleven onuitgevoerd, het fatale hiaat ontstond. Het stadium van de absolute gezagloosheid.

In dit vacuum konden de aangeduide groepen hun verwarring overwinnen; ze zagen onverwacht een laatste kans. Ze hebben die kans gegrepen. Ze hebben groepen gevormd, commissies, comités, regeering en benden; er ontstond een koortsachtige bedrijvigheid, die zich alras ontplooide tot een veelvormige terreur. De massa der bevolking die al wekenlang vergeefs op de Nederlanders en op den terugkeer van haar vertrouwde eigen hoofden wachtte, was een weerlooze prooi voor deze terreur. Dat was de kans der extremisten, die gegrepen werd.

Dit was tegelijkertijd een volkomen onverwachte kans voor de Japanners. Ze hadden zich met wonderlijke gewilligheid neergelegd bij het voor de meesten hunner eveneens volkomen onverwachte bevel der capitulatie. Een snel gearriveerde kleine macht van enkele duizenden Nederlanders zou in hen een willig instrument gevonden hebben; men had het waar noodig locaal kunnen gebruiken en dan snel kunnen afvoeren. De Nederlanders kwamen niet; de Engelschen verschenen evenmin. Het vacuum ontstond en daarin zagen ook deze Japanners een onverwachte kans. Talloozen hunner hebben wapenen, voorraden, geldmiddelen en krijgstuig in handen der extremisten gespeeld. De wonderlijke situatie ontstond, dat in sommige deelen van Java Japanners de Nederlanders beschermden tegen tierende benden, terwijl in andere deelen van Java andere tierende benden door andere Japanners in het gebruik van moderne wapenen, machinegeweren en mortieren werd geoefend.

Als later blijken mocht, dat Java is verloren gegaan en dat Japan, wat Java betreft, den oorlog heeft gewonnen, ligt het moment van deze overwinning aan het eind van die noodlottige acht weken, die verstreken zijn tusschen het vallen van de atoombom op Hiroshima en de aankomst van die eerste paar duizend troepen te Tandjong Priok.

Midden October is het beeld van Java dan ook reeds volkomen veranderd. In Augustus reisde iedere Nederlander, die het Nederlandsch verbod om de kampen te verlaten overtreden had, rustig en veilig door alle deelen van het eiland. Hij zat in overvolle treinen, men reikte hem aan de stations vruchten en versnaperingen, thuis gekomen werd hij door de bedienden hartelijk ontvangen en in de kampongs bij zijn woning door de Javanen hartelijk begroet. Ambtenaren kregen van alle Javaansche beambten de dringende verzoeken: wanneer gaat het werk beginnen? Employés en administrateurs der cultures kregen mandoers en koelies thuis met de vraag: wanneer gaan wij weer aan den arbeid? Leiders van bedrijven ontmoetten toekangs en werkvolk en overal was de ontvangst dezelfde, een hartelijk welkom en een dringende vraag om weer aan het werk te gaan.

Deze stemming was niet tot Java beperkt. Zelfs in Medan

kwamen de inheemsche arbeiders van verre ondernemingen naar de stad om administrateurs en assistenten de dringende vraag te stellen: komt toch spoedig, het onkruid schiet overal op, de woningen vervallen. Laat ons aan het werk gaan.

Hartelijk, vriendelijk en behulpzaam — zoo was eind Augustus en tot half September het volk van Java.

Dit beeld is snel veranderd en volkomen weggewischt. Bedienden kwamen angstig aan, vertrouwd werkvolk kwam waarschuwen, inheemsche vrienden kwamen met het beschaamde woord: er komen slechte lieden in de buurt, die kwaad van zins zijn; het is niet veilig meer voor u. Over Java, dat even verlost scheen van den zwaren druk van $3^1/_2$ jaar Japansche overheersching, ging weer de nog zwaardere druk vallen van een nieuwe terreur, ditmaal van Javanen.

Het wordt November. Ons verslag begint.

Terwijl Java aldus ten prooi is aan de meest afschuwelijke terreur, vertoont de hoofdstad Batavia een wonderlijk beeld. Tegen muren, op brugleuningen, winkelruiten, palen, tram- en spoorwagons zijn posters geplakt of met bloedroode letters slogans geschreven:

„Merdeka atau mati!" (Vrijheid of dood!)

„Freedom or bloodshed!"

„We want social justice!"

„Freedom is the birthright of every nation!"

Dan de volgende politiek-algebraische formule:

„350 jaren koloniale onderdrukking + $3^1/_2$ jaar uitkleeden = „Vrij Indonesia!"

Dreigbrieven op tramhuisjes, boomen, telefoonpalen gespijkerd door de eene groep gericht tot de andere.

Het antwoord wordt er onder gehangen:

„Zoo vieze Inlanders, haal je vlag neer, het heeft geen nut haar te hijschen. Als ze niet neergehaald wordt, bewaak dan je dorpen goed, verzamel je legermacht, alle „Zwarte-Banteng"-compagnieën. Bewaak je dorpen tot zij een vuurzee worden en wil je de mitrailleurkogels probeeren?"

De Roode Kroon.

En hier is het antwoord aan de Roode Kroon:

„Het geheele Indonesische volk maakt zich gereed voor den

strijd om elk streven dat een vrij Indonesia belemmert, te vernietigen!

Je kogels???? Welkom!!!!

Je vuurzee???? Welkom!!!!

Elke wreedheid zal beanwoord worden met.....

Hoeraaaaa

Bericht van het Land Indonesia. Pemoeda."

Waren dit werkelijk twee vijandige groepen, de Indo-Europeanen contra de Indonesiërs? Of was dit één extremistische groep, die een „zenuwoorlog" tracht te ontketenen? Zeker is het, dat de ex-krijgsgevangenen en geïnterneerden niet de beschikking hadden over schrijfmachines, stencils of papier. Dat materiaal was in handen van de Japanners en hun satellieten. Deze dreigbrieven nu waren meerendeels getypt en het is niet waarschijnlijk, dat zij zouden kunnen zijn opgemaakt door pro-Nederlandsche groepen. Voorts is het opvallend, dat geen enkel anti-Indonesische slogan is opgemerkt. Uit de keuze van den tekst van de slogans blijkt, dat intellect deze strijdmethode uitgedacht heeft. Zelfs een beroemde passage uit een redevoering van President Lincoln werd op een brugleuning geschreven. Eerst op 25 Januari 1946 werden alle politieke slogans op last van den Britschen Opperbevelhebber eindelijk verwijderd.

Een kennelijk door Japansche hand geschreven pamflet getiteld „Seroean Negara" (Kreet des Lands, geschreven volgens Japansche schrijfwijze „SerUan", dus alle OE-klanken met een U) en gedateerd 2 4September 1945, geeft een artikel:

„Maka djika hendak berbuat budi.....!"

(Wanneer men een verheven daad wil verrichten.....)

In dit artikel wordt onderscheid gemaakt tusschen de diverse groepen der bevolking van Indonesië. Er zijn er ANTI de vrijheidsbeweging, dat zijn de lieden, die vroeger mooie baantjes hadden, welke zij nu terug verlangen. Er zijn de PASSIEVEN, de lauw-gestemden, die vroeger onder de Nederlanders een lekker leventje leidden, dat zij nu terug willen hebben. Deze lieden zijn pro noch anti; zij laten zich op en neer dobberen op de golven hunner overwegingen *(Merdeka diembang ambing gelombang pertimbangan)*. Deze groep is de verachtelijkste.

Wanneer gij lieden een schoone daad wilt verrichten tegenover deze passieve groep, zoo besluit het artikel, dan is er maar één weg:

„Vernietigt hen!!!"

(Djadi djika engkau hendak berbuat budi terhadap golongan jang passief, adalah satu-satunja: Basmilah Dia!!!!)

Er is ook een „socialistische" beweging, die haar publicaties, haar slogans, haar pamfletten heeft. Zoo hadden de „socialisten" in September het volgende nieuwsbericht geplakt op een tramhuisje op Molenvliet-West, dat ontleend zou zijn aan Radio-Nederland:

„Koningin Wilhelmina is volgens een door Radio-Amerika omgeroepen bericht van den troon van Nederland afgedaald vanwege de Nederlandsche socialistische beweging. Volgens nadere berichten is Nederland reeds een republiek geworden. Koningin Wilhelmina heeft haar houding nog niet bepaald. Het is nog niet bekend of zij naar Londen zal terugkeeren, dan wel in Nederland zal blijven."

De opstandelingen van Soerabaja, wier zinlooze en vruchtelooze strijd hun stad onnoemelijk veel schade berokkende, riepen door middel van hun „opstandelingen radio-station" (Radio Pemberontakan Soerabaja) om:

„Wij hebben dynamiet, broeders!"

Wij hebben dynamiet en wij hebben het verdeeld onder de opstandelingen! Roei de blanken, de Engelschen, de Nederlanders en hun instrumenten de Gurkha's uit met dynamiet."

De Heilige Oorlog (Perang Sabililah) wordt afgekondigd. Alle godsdienstleeraren worden opgeroepen zich naar het oorlogsfront bij Soerabaja te begeven en hun steun te verleenen aan de oprichting van speciale Moslim-corpsen.

Roof, moord en plunderingen worden dagelijks door deze „Radio Pemberontakan" gepredikt met wilde hysterische herhalingen. Weerlooze en volstrekt onschuldige vrouwen en kinderen, die men uit het strijdgewoel wil evacueeren en naar veiliger oorden overbrengen, worden door de „nationalisten" gegrepen en afgeslacht. Een Britsche generaal, die komt onderhandelen met slechts één doel voor oogen: een vreedzame oplossing, wordt op laaghartige wijze vermoord.

Zelfmoord-corpsen, door de Japanners gevormd en getraind

De „Hitler-Jugend" van Java. Leeftijd 8-12 jaar. Ongewapend.

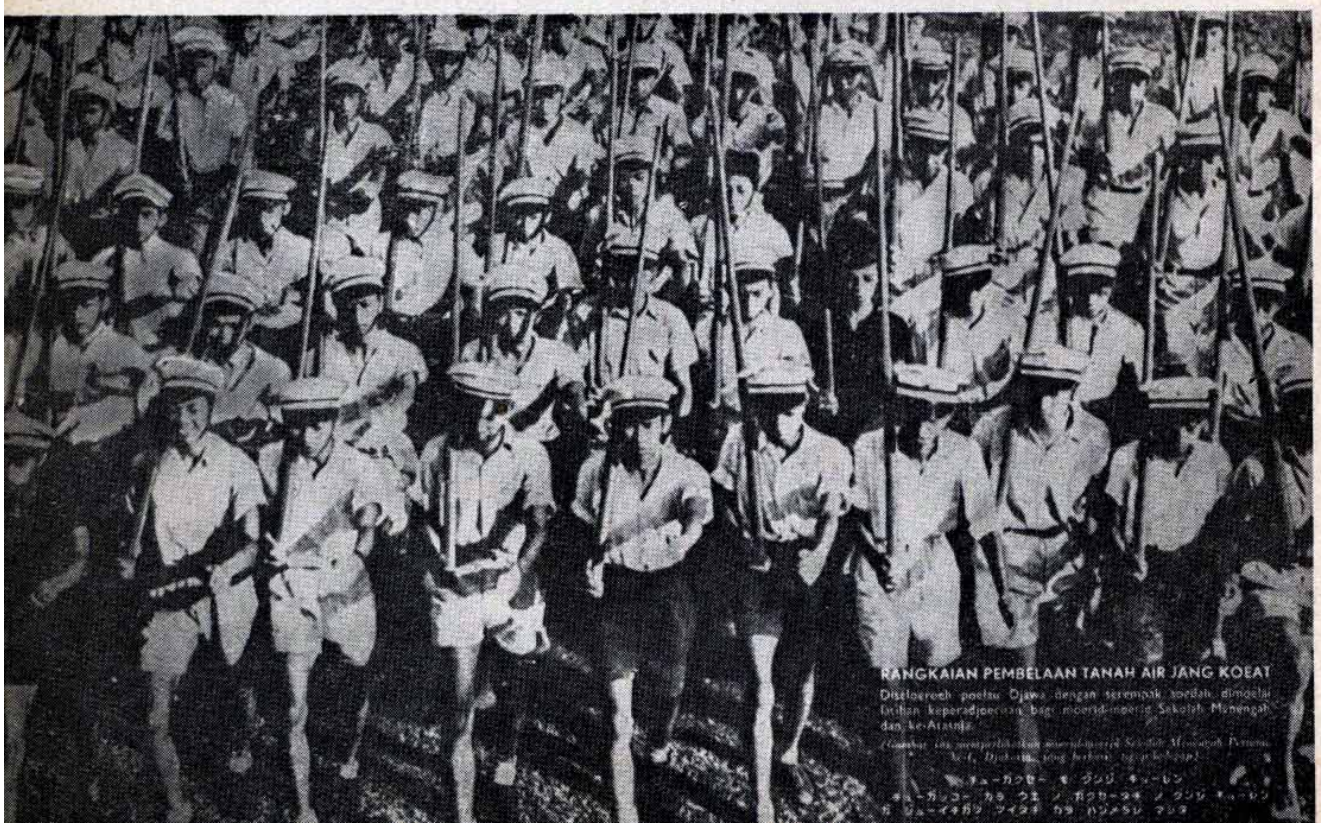
De „Hitler-Jugend" van Java. Leeftijd 8-12 jaar. Stokken en houten geweren.

De „Hitler-Jugend" van Java. Leeftijd 8-12 jaar. Storm-aanval.

Leerlingen van middelbare scholen. Leeftijd 16-20 jaar.

en dootrokken van den Japanschen geest, laten van zich spreken. Het zijn de JIBAKU en KAMIKAZE, die nu optreden als de „BARISAN MATI-MATIAN".

Op een stuk pakpapier, dat op een markt in Batavia gevonden werd, stonden alle coupletten van een lang-vergeten gedicht, dat rond honderd jaren geleden door den Nederlandschen ingenieur Roorda van Eysinga, die omstreeks 1840 te Semarang woonachtig is geweest, werd gedicht. Dit gedicht, dat Roorda een uitwijzing uit dit land bezorgde, was getiteld:

„De laatste dag der Hollanders op Java."

Daarin beschreef Roorda een eeuw geleden het einde van het Nederlandsch bestuur door verkrachting, algemeene afslachting, brandstichting en zijn slotcouplet luidde:

„En als de zon in het Oosten opdaagt
Knielt elke Javaan voor Mohammed
Wijl hij het zachtste volk der aarde
Van Christenhonden heeft gered!"

Moet in de gebeurtenissen dezer dagen een realisatie van Roorda's voorspelling gezien worden? Is thans het moment aangebroken dat — zooals deze Nederlandsche ingenieur eens dichtte:

.....de buffel ons ten voorbeeld
Die sarrens moe de hoornen wet
Den wilden drijver in de lucht werpt
En met zijn lompen voet verplet!

De vraag, welke elke ernstige Nederlander zich stelt, is, of de verwildering en moordlust welke een deel van het Javaansche volk thans vertoont, inderdaad het gevolg is van een haat„ gegroeid en aangewakkerd in een periode van 350 jaren „koloniale onderdrukking", zooals zoovele malen uitgeschreeuwd wordt of... dat de wetteloosheid op dit eiland andere, diepere oorzaken heeft.

In West-Java (Bantam) worden onkwetsbaarheids-amuletten verkocht tegen 350 gulden Japansch geld. Teneinde de doodsverachting te vergrooten, hadden de „Pemoeda's" (jeugdige extremisten) in de eene hand granaten en in de andere een kip. Alvorens de granaten te werpen op vrouwen en kinderen in het RAPWI-kamp te Banjoebiroe (Midden-Java)

trokken zij de kippen met de tanden uiteen en lieten het warme bloed over het gezicht druipen.....

Een tot monsterachtigen vorm en omvang voortgewoekerde massa-criminaliteit. Een verdwazing en barbaarschheid, welke in deze eilandenwereld zich nimmer op deze wijze heeft geuit:

Hoe is dat gegroeid?

Welke misdadige hand heeft dit gedaan?

In de volgende hoofdstukken zullen wij een antwoord trachten te vinden op deze vragen en uitsluitend gebruik makende van het tweemaandelijksche Japansche militaire tijdschrift „KAN POO", voorts van de vele onder Japansch toezicht verschenen drukwerken, couranten en periodieken, officieele publicaties en proclamaties. Alle citaten zijn letterlijk vertaald; alle gegevens stuk voor stuk aan deze bronnen ontleend.

VOORSPEL IN BANTAM

Max Havelaar. PKI-opstand in 1926. Onderzoek naar misdadige benden 1940-1941. Rust. Andere beruchte roovers- en moord-organisaties op Java. Invasie. Gevangenis. Overlevenden van USS „Houston" en „Aus. „Perth".

Sedert eeuwen bestond op Java georganiseerde misdadige activiteit. Door toevallige omstandigheden werd in Noord-Bantam vóór de Japansche invasie aldaar door schrijver dezes een grondig detail-onderzoek ingesteld, hetwelk dit maatschappelijk kwaad trachtte te analyseeren. Van de drie landingshoofden door de Japansche legers voor hun inval op Java op 1 Maart 1942 gebruikt, was Noord-Bantam er één. Het zijn de landingshoofden: Noord-Bantam, Eretan op de grens van Indramajoe en Pamanoekan en Rembang (Kranggan).

Behalve dat op al deze landingspunten de kust gunstig is voor een landing en wegen geschikt voor motortransport daar tot dichtbij deze kust komen, is er een derde punt van overeenkomst aanwezig in het geheel der factoren, welke van invloed zijn op het uiteindelijk slagen van zulk een landing, nl. de omstandigheid of onder een bepaald invloedrijk deel der locale bevolking kansen aanwezig zijn voor het verleenen van actieve steun aan het invallende leger. Om die reden reisde mr. Soedjono, leeraar in de Maleische taal aan de Universiteit te Tokio, op 1 Januari 1942 met een Japansch troepentransportschip mede als Japansch soldaat. Om die reden werd hem nog op zee de officiersrang gegeven voor speciale diensten. Daarom moest hij na de stoottroepen landen op de kust van Bodjonegara (Westelijke hoek van de Bantambaai) op 2 Maart 1942 en vooral uiterst voorzichtig zijn zich niet in den strijd te mengen, want hij moest voor een gewichtiger taak gespaard blijven. En dan logeert deze jurist in kampongs, reist naar Serang, verbrandt daar een portret van H.M. de Koningin op de aloon-aloon, als symbolische handeling, gaat naar Batavia en ontvangt uit de handen der Japanners een hooge functie op de Gunseikanbu (secretaris van den militairen G.G.).

Inderdaad gaf een zekere laag der bevolking onmiddellijk

en van harte steun aan de invallers en op alle landingshoofden waren de verschijnselen dezelfde. Het waren de leiders van beroepsmisdadigers, die jarenlang bekend waren, die klaar stonden om na een onderworpen buiging voor de Japansche officieren te hebben gemaakt en na de arme bevolking te hebben gelokt met praatjes over een cadeau dat door Nippon gegeven zou worden, zich in massa te storten op de huizen en bedrijven der Nederlanders en Chineezen. Op de toko's, ja zelfs op de Ambachtsschool te Serang voor de werktuigen en op de eigendommen van den Soendaneeschen mantri-boeroe (schoolhoofd), die toch „maar een vreemdeling" was in Bantam.

Ook gidsendiensten gingen deze bandieten-leiders verrichten. Drie van de voor het P.T.T.-kantoor te Serang op 1 Maart 1942 te 7 u. 10 min. gereed staande 9 „dictatoren" der Serangsche boeven, zijn te circa 8 uur 15 min. medegereden in een auto met Japansche officieren (richting Pandeglang). En dit laatste is alles eigen waarneming van schrijver dezes.

Er is geen reden om aan te nemen, dat de verschijningsvormen van de Bantamsche misdadigersbenden belangrijk zullen verschillen van die van Indramajoe en Rembang. Evenmin is er reden te veronderstellen, dat de Japansche invasielegers alleen voor de landingstroepen bestemd voor Noord-Bantam een Indonesische officier „voor speciale diensten" bij zich zouden hebben gehad.

Na deze toelichting zal het den lezer duidelijk zijn, waarom een detail-beschrijving gegeven wordt van Bantamsche toestanden, welke in onze geheele koloniale geschiedenis vanaf de V.O.C. tot heden zulk en rol hebben gespeeld. Toestanden echter, welke eveneens in andere zeer uitgestrekte gebieden van Java voorkomen, toestanden die in bepaalde ontwikkelings-phasen over de geheele wereld zich hebben voorgedaan.

Naziïsme, Fascisme, Hakko-Itjioe en Djagoan, het is alles koekoek eenen zang: georganiseerde misdadigheid en gebruik van de meest wreede sadisten.

Omstreeks 1840 diende in het Regentschap Lebak, hoofdplaats Rangkasbetong, een Assistent-Resident E. Douwes Dek-

ker (Multatuli), die een wereldnaam zou verwerven als letterkundige. Zijn in vele talen uitgegeven roman „Max Havelaar" handelende o.a. over de toestanden in Zuid-Bantam, was een felle aanklacht tegen sociale misstanden in de Inheemsche maatschappij. Moord, ontvoering en diefstal van groot vee (karbouwen) waren aan de orde van den dag. Daarvoor stelde hij verantwoordelijk: het toenmalige Inheemsche Binnenlandsch Bestuur, dat in samenwerking met de dorpshoofden van dien tijd allerhande misdrijven beging. Ook stelde hij de Nederlandsche bewindhebbers verantwoordelijk die deze Inheemsche autoriteiten steunden, omdat zij zooveel invloed hadden. Derhalve vroeg hij ontslag en ving hij na eenigen tijd zijn schrijversloopbaan aan, waardoor hij beroemd zou worden. Zijn „Toespraak tot de Hoofden van Lebak" en „De vader van Saidjah had een buffel" zijn klassieke literatuur geworden. Hij was nog tot de Japansche invasie een veel omstreden figuur. Had hij de waarheid gesproken of niet? Talrijke ambtenaren en particulieren hebben zich bezig gehouden met de beantwoording van deze vraag. Voor- en tegenstanders hebben in den loop der jaren een omvangrijke Multatuliliteratuur doen ontstaan. Tot dusverre was daarbij nog geen criminoloog geweest. Jammer is het, dat aan zakelijke details in de „Max Havelaar" weinig te vinden is. Daarom moest een nieuw onderzoek worden gehouden, los van de Multatulisfeer.

Met een dergelijk onderzoek werd in 1927 de zg. „Bantam-Commissie" belast. Ingesteld op last der Ned.-Indische Regeering, teneinde de maatschappelijke oorzaken op te sporen van de in November 1926 plaats gehad hebbende zg. communistische opstand in Bantam. Deze Regeerings-commissie bestond uit de heeren Dr. J. W. Meyer Ranneft, thans lid van den Raad van State (Nederland), E. Gobée, Adviseur voor Inlandsche Zaken en R. M. Soemitro Kolopaking, Regent van Bandjarnegara (Midden-Java).

Het rapport door deze commissie samengesteld en door de Indische Regeering gepubliceerd, is het punt van uitgang geweest voor de criminologische onderzoekingen van schrijver dezes in de jaren 1940-1941. Immers daarin werd geconstateerd, dat de Bantamsche vorm van criminaliteit zeer zwaar is. Moord, roof, diefstal van groot vee enz., verschijnselen

welke in andere gebieden in Z.O. Azië (India en Burma) evenmin vreemd zijn, kwamen veelvuldig voor.

Melding wordt gemaakt van de geheime negen-mannenbonden (Orok landjang) van Menes (Pandeglang, Z. Bantam). De commissie constateert o.a. dat onder de lieden aangesloten bij de communistische partij Indonesia (P.K.I.) verhoudingsgewijs vele hadji's en vele „djewara's", dit zijn beroepsmisdadigers, aangesloten waren, doch van eenige actieve rol door georganiseerde misdadigersbenden gespeeld in den opstand van 1926 was aan de commissie niets gebleken.

Na mijn aankomst als Assistent-Resident te Serang (Nd. Bantam) bleek al spoedig, dat de zware criminaliteit nog steeds bestond. Per maand was er een gemiddelde van 18 gevallen van moord, poging tot moord en zware mishandeling. Het aantal diefstallen van groot en klein vee beliep in de honderden. Geen dag ging voorbij zonder een stroom van rapporten omtrent inbraak en diefstal.

Deze toestand vereischte grondig onderzoek. In de periode van 27 Februari 1940 tot 8 Mei 1940 werden 175 tot zeven verschillende rooversbenden behoorende verdachten gearresteerd. Klapperdieven, veedieven, inbrekers, vischdieven, afpersers, „racketeers".

Van deze lieden hebben er 150 tot de Japansche invasie (begin Maart 1942) in de gevangenis gezeten, gedeelelijk als veroordeelden voor reeds vroeger tegen hen loopende strafzaken, gedeeltelijk als preventieven. Een der leiders, Hadji Armana, had 34 verschillende tenlasteleggingen. Zijn doodsvijand Saniïn Gedé (de Groote Saniin) had er 24. Op een serie schriftelijke vragen van het lid van den Volksraad Mr. C. C. van Helsdingen in Juli 1941 ingediend, antwoordde de Regeering uitvoerig in Augustus 1941.

Zij erkende het bestaan van een georganiseerd misdadigerswezen in Bantam en zegde maatregelen toe. Onder Japansch militair bewind werden de meesten van deze zware misdadigers door een Javaanschen landraad-president tot zware gevangenisstraffen veroordeeld. Zoo hebben dus de Nederlandsche Regeering en de Japanners beide uitspraak gedaan. Multatuli had gelijk! Het beeld van de „racketeer" organisaties was echter in het verloop der decennia veranderd. Douwes Dekker leefde en werkte nog in de periode van directe deel-

neming van Inheemsche overheidsdienaren aan de misdadige organisaties. Een phase, welke overal waar het racketeering zich heeft geopenbaard, opgemerkt is. In het oude Griekenland (1000 j. v. Chr.), in Rome, Sicilië, de Nd. kust van Afrika, Nw. Europa (roofstaten en roofridders!), Nd.-Amerika, China en Arabië.

In 1940 was die phase in Bantam reeds voorbij. De leiding der organisaties was in handen van locale bendeleiders, veelal hadji's vanwege de invloed (pengaroeh) op het volk, gesteund door zaakwaarnemers, *hadji sjechs* en zg. „makelaars". Deze laatste groep vormde het contact-orgaan met de Javaansche intellectueelen, de politieke leiders van de nationalistisch-extremistische partijen, omdat zij vóór de invasie vanwege hun „invloed" veelal deel uitmaakten van de afdeelingsbesturen dier extremisten-partijen. Immers, welke groepen temidden van de rustige Javaansche landbouwende bevolking is geneigd tot avontuur? De *djago's* (hanen), de *boeaja's* (krokodillen), *djawara's* (beroepsboeven). Deze groep leeft van onrust en is bereid alles te riskeeren om een lekker leventje te krijgen. De omvang van die groep was in Bantam ½ % van de bevolking, doch zij terroriseerde iedereen. Dit beteekent, dat het crimineele probleem van de 1.200.000 Bantammers ultimo 1941 was terug te brengen tot:

a. het elimineeren van 600 zware misdadigers (Habitual Criminals Act);

b. het in een landbouwkolonie onderbrengen van 2 à 3000 jonge leegloopers, de „bibit", de candidaten voor het bendewezen (Prevention of Crime Act);

c. het opheffen van het grootgrondbezit van de natte rijstvelden en de omzetting daarvan in communaal grondbezit met vaste aandeelen;

d. herstel van het dorpsleven en de dorps-democratie op eigen Javaanschen grondslag;

e. voortzetting van de maatregelen getroffen tot bevrijding hunner schulden van de klappertuinbezitters en vischvijverexploitanten;

f. scherp toezicht op de amuletten handelaren en andere leermeesters in „hocus-pocus" *(goeroe èlmoe)*, op makelaars, *hadji sjechs* en zaakwaarnemers *(pokrol bamboe)*.

Een Japansche bouw-aannemer met den Javaanschen naam

Hasan, had 15 jaren in die streek gewoond en gereisd. Hij is nimmer vertrokken, doch wist zich schuil te houden. Hij kwam op 2 Maart 1942 weer te voorschijn als tolk van de Japansche militaire politie te Serang en nam mij daar mijn revolver af en verhoorde mij. Deze Hasan heeft zeker kennis gedragen van het bestaan van de Bantamsche en Buitenzorgsche misdadigersbenden en zal zeker de mogelijkheden hebben gezien, welke deze situatie aan een invallend Japansch leger konden bieden.

Sedert Mei 1940 tot aan de invasie toe, kende Noord-Bantam geen zware criminaliteit meer. Het gemiddelde aantal deskundige verklaringen van den plaatselijken arts betreffende moord, zware mishandeling enz. bedroeg 2 per maand. Dus een terugval van 18 op 2. Het aantal diefstallen (lichte) bleef constant, doch de zware inbraken en gewapende overvallen des nachts *(rampok)* verdwenen vrijwel geheel. De „bewakers der veiligheid" *(tjentengs)*, zelf verbonden met boeven, scheerden hun lange snorren af en namen de patjol (hak voor den landbouw) op. Noord-Bantam kende rust. Een dikke stapel brieven en briefkaarten uit geheel Bantam was in mijn bezit en getuigde van algemeene tevredenheid. Het waren meest anonyme brieven.

„Jarenlang hebben wij onder de hielen van de *djawara's* geleefd. Nu kunnen wij weer rustig slapen en werken, Hoog-EdelGestrenge *(Kandjeng)* U heeft ons van deze plaag verlost. Moge de Almachtige ons zegen *(salamat berkat)* blijven geven." Dat was ongeveer het refrein van alle correspondenten.

Het verschijnsel van misdadige vereenigingen of liever benden, is bepaald niet slechts in Bantam aanwezig. Immers het voor alle bevolkingsgroepen in Ned.-Indië geldende Wetboek van Strafrecht kent een artikel 169, waarin het oprichten van en het deelnemen aan een „vereeniging", welke het doel heeft om misdrijven te plegen, bedreigd wordt met zes jaren gevangenisstraf maximaal, welke straf met een derde kan worden verhoogd voor de oprichters en leiders van zulk een dievenclub. Slechts omdat de leden dezer organisaties zich meestal schuldig gemaakt hebben aan zware mishandeling, diefstal met geweld e.t.q., waarop aanzienlijk hoogere straffen staan en aan welke delicten volgens een bepaalde rechtsregel dan

de voorkeur gegeven wordt bij de strafvervolging, kent de Ned.-Indische jurisprudentie heel weinig gevallen van toepassing van dit art. 169 W.v.S. Ter meerdere illustratie worden hier nog enkele gevallen opgesomd van georganiseerde misdadige activiteit op Java sedert het begin van deze eeuw.

De Santèwè-vereeniging Batavia 1912-1918. Een zg. boeteclub, welke gelden voor de leden reserveerde om eventueele gerechtelijke boeten te kunnen betalen. Deze club stond onder leiding van iemand uit de achterbuurt Kebajoran, genaamd de Quartero, die de „*djago*" (haan) was voor vele Batavianen en zelfs afdeelingen had in Grogol en Bodjonegara (Serang).

De Dooden-Organisatie van de communistische partij 1926, afgekort D.O. welke van zich liet spreken gedurende de communistische opstanden op Java en Sumatra in 1926/'27.

De „Gagak Hitam", de Zwarte Kraai van Cheribon en omgeving, 1935. Dit was een racketeer-organisatie onder leiding staande van een gepensionneerde assistent-wedana (onderdistrictshoofd). Deze club inde 10 % van de arbeidsloonen uitbetaald in de Europeesche, Chineesche en Inheemsche bedrijven en nering. Bij de tabaksfabriek van de B.A.T. werd dit geval het eerste ontdekt en het was onder de kundige leiding van den hoofdinspecteur van politie Entjes, dat de geheele „squeezers"-organisatie werd verlamd en grootendeels voor den Landraad getrokken.

De rampokterreur in Bekassi (1922) en in Tjibaroesa (1934-1937) heeft maandenlang het couranten lezende pueen „thrill" bezorgd.

De rampokterreur van Magetan (1934) heeft tot zelfs een professor aan het schrijven gezet. Vele dorpsbestuursleden bleken hierbij betrokken te zijn. Naast een wraakneming van deze ambtsdragers op het teveel bedillen van de bevolking door den toenmaligen Regent van Magetan, heeft zeer zeker ook de lust tot stelen hiertoe geleid.

In de „Sragènsche zaak", zoo genoemd in de ambtelijke stukken en de pers, zagen invloedrijke veedieven-organisaties kans om groote aantallen vee per trein te verhandelen naar de Europeesche slachterijen in West-Java. Zij heeft de voortijdige pensionneering gekost van een Lid van den Raad van Ned.-Indië en van een commissaris van politie. Tevens werd een der Solosche Pangerans verbannen door zijn Vader, wijlen P. B. X.

De Noordkust van Midden-Java, Rembang, Bodjonagoro, Solo, Jogja, Ngawi, Patjitan, Zuid-Kediri en Kraksaän, zijn alle landstreken waar afwisselend in sterker of minder sterke graad het verschijnsel van art. 169 W.v.S. zich voordeed; een verschijnsel, hewelk internationaal is en een artikel door ons overgenomen via het Nederlandsche W. v. S. van de „Code Napoléon". Waarom ons dan te schamen? Indonesië doet ook mee aan de moeizame vooruitgang van de menschheid. Binnen bepaalde perken gehouden hebben wij het kwaad, dank zij de onvolprezen „Veldpolitie". Dit alles was reeds lang bekend. In het rapport van Mr. W. A. A. Boekhoudt omtrent den toestand van de criminaliteit ten plattelande 1906-1909 (Landsdrukkerij) kan men nog steeds een schat van gegevens vinden van actueele beteekenis.

De leuzen veranderen wel snel, maar de harten der menschen niet.

28 Februari 1942. Om 20 uur 20 minuten barstte de kannonade los van de „Houston" en de „Perth" tegen circa 40 schepen van de Japansche landingsvloot. In Straat Soenda gingen deze schepen ten onder, na alle ammunitie te hebben verschoten. Ongeveer 7 Japansche bodems werden tot zinken gebracht of werden zwaar beschadigd, w.o. één schip met Japansche militaire politie (kempeitai) aan boord. De helft van de bemanning van deze geallieerde schepen wist zich 10 uren lang drijvende te houden en kwam aan wal tusschen Laboean en Anjer. Een aantal hunner is naakt, gewond en uitgeput als ze waren, door de Bantamsche kustbevolking overvallen en vermoord of gewond. Polshorloges e.a. bezittingen werden hen afgenomen.

Dr. Epstein en Dr. Burroughs van de „Houston" en Dr. Stanning van de „Perth" konden niet begrijpen, waarom deze lafhartige en moordlustige overval heeft plaats gehad op bondgenooten, die kwamen helpen. Deze Indonesiërs denken zoo ver nog niet. Zij leven nog in den tijd van de Middeleeuwen, toen toch immers schipbreukelingen ook vaak werden vermoord op de onherbergzame kusten van Europa. Zette men zelfs niet valsche lichtbakens uit om een schipbreuk te veroorzaken om buit te verkrijgen?

Tezamen hebben wij allen in de gevangenis te Serang ge-

legen. Alle Amerikanen en Australiërs zouden terugkomen om ons Nederlanders te helpen met het „schoonschip" maken, waarbij de schuldigen zouden dienen te boeten.

Bondgenooten van *toen,* zult gij ons nu met de „Indonesian Affair" in de steek laten? Zult gij de stakende haven-arbeiders verdedigen, die beletten dat wij na 3½ jaar uithongering medicijnen, kleeding en voedsel krijgen?

De 3-A Beweging is de eerste groote phase van de Japansche propaganda, in haar pogen om de bevolking van dit land geheel naar haar hand te zetten of althans die lagen der bevolking op dusdanige wijze te bewerken, dat zij zich gaan leenen voor het door de Japanners in dit land gestelde doel.

DE 3-A BEWEGING

Japansch militair bestuur Maart '42 tot Maart 1943. Rampok. Elimineering van:
1. Europeesche invloeden;
2. Vooroorlogsche politieke partijen en sociale vereenigingen.
Japan in het centrum van Grooter Oost-Azië.

De 3-A beweging, welke van Maart 1942 tot Maart 1943 duurt, beoogt voornamelijk:

1. De elimineering aller Europeesche invloeden;
2. Liquidatie der voor-oorlogsche politieke partijen en sociale vereenigingen; en
3. Het verspreiden van de gedachte, dat Japan het centrum is van Groot-Azië.

Men ziet dat de eene doelstelling logisch volgt uit de voorgaande. De elimineering van alle Europeesche invloed en het verbieden van elk politiek vereenigingsleven tezamen, vormden het wegvagen van alle Westersche politiek-sociale begrippen en daarvoor te stellen een Japansche conceptie van een wereldgemeenschap op basis van *„hakko itjoe"*, hetgeen zeggen wil: wereldfamiliegemeenschap onder Japansche leiding.

Terwijl elke vorm van vereenigings-, politiek- en sociaalleven verdwenen was, werd de eenige mogelijkheid voor de bevolking om gezamenlijk in vereenigingsverband actief te handelen zich te scharen onder de vanen van de 3-A beweging. Haar activiteit bestond onder meer in: het opsporen tegen geldelijke belooning van niet in gevangenschap verkeerende militairen en Nederlanders: het melden van personen, die naar buitenlandsche radiostations luisterden of die anti-Japansche activiteit of propaganda voerden. Voor elke persoon en voor elk feit bij de Japansche Kempei-Tai aangebracht, werden civiele bedragen uitbetaald. Hoe zeer de Indonesische „leiders" in dit opzicht met hart en ziel met de Japanners samenwerkten, moge blijken uit de vertalingen van officieele stukken en citaten van redevoeringen of artikelen dezer „leiders".

Aan de hand van bovenstaande toelichting zal het den lezer gemakkelijk vallen om de beteekenis van de verschillende aan-

halingen te begrijpen en hun onderling verband te waardeeren.

In artikel 1 van de eerste legerverordening van het Japansche bewind staat te lezen:

„Omdat het Japansche leger de bedoeling heeft om het lot van het Indonesische volk, dat van dezelfde herkomst en afstamming is als het Japansche volk, te verbeteren en tevens om een duurzame veiligheid te scheppen ten behoeve van het leven en de gezamenlijke welvaart me het Indonesische volk, op den grondslag van gezamenlijke verdediging van Groot-Azië, heeft het Japansche Leger een Legerbestuur ingesteld voor beperkten tijd en voor de landstreken, welke bezet zijn, namelijk om spoedig rust en veiligheid te kunnen verzekeren."

Het gestelde doel was niet gemakkelijk te bereiken. Immers, aldus sprak Kolonel Nakayama voor de radio op 7 Juli 1942:

„Zyoosai wa otoshi ire yasuku
Kokoro no shire wa semegatashi."
„Een militaire stelling te doen vallen is gemakkelijk,
Maar de harten der menschen te winnen is veel moeilijker."

Hoe bereikte men dit doel?

Op geen andere manier dan de Nazi's in Europa hadden gedaan. Speculatie op de hebzucht van de menschen, het beloven van mooie betrekkingen en vreesaanjaging, zooals uit het vervolg zal blijken.

In een publicatie van de Gunseikanbu, het bureau van den Japanschen bestuurder van Java en Madoera gepubliceerd in het herdenkingsboekje getiteld: „Betreffende het oprichten van een nieuwe maatschappij van Java", leest men onder hoofd III (blz. 116):

„Nadat Java bezet was door het Japansche leger, werd de veiligheid zoo goed mogelijk (streng) gehandhaafd, tengevolge van de goede bewaking van het leger en de vrijwillige steun van het volk. Ofschoon het volk diverse moeilijkheden had te verduren, ten aanzien van het verkrijgen van de dagelijksche levensbehoeften, heeft het volk in het algemeen rustig geleefd.

Toen het Japansche leger pas landde in dit land en tengevolge van de ineenstorting van het Nederlandsche gezag, ontstonden er op verschillende plaatsen roofpartijen en misda-

den, gepleegd door de bevolking welke in het bijzonder gericht waren tegen de Chineesche bevolking. Het bestuur betreurt deze gebeurtenissen ten zeerste. Wij begrijpen ook, dat er onder die menschen ook personen waren, die aldus handelden met de bedoeling om het Japansche leger te helpen. Deze domheid mag niet worden aanvaard als een hulp, zelfs is zij gevaarlijk voor de rust en orde des lands."

Op de drie landingspunten van Java: Bantam, Indramajoe en Toeban, overal is hetzelfde gebeurd: een stroom van roovende benden Javanen, welke voor het Japansche leger uitrolde. Deze roof-*smokescreen* is van tevoren gereed gemaakt.

Om 7 uur van den eersten Maart 1942 stonden negen van de meest beruchte en invloedrijke rooversleiders op 't groote plein te Serang de komst der Japansche officieren af te wachten.

Hadji Sinting (huidenhandelaar);

Hadjij Halimi (berucht zaakwaarnemer);

Hadji Moes, Hadji Sjech (ronselaar en gids voor aspirant Mekkagangers) en nog zes anderen. Drie hunner hebben de Japanners als gidsen gediend naar Buitenzorg, de anderen organiseerden de massa-roof te 8.30 v.m. dien dag.

Twee huizen bleven te Serang gespaard: het eene van een Duitscher (Swastika-vlag) Sellier, het andere van iemand van Colombo, Andrews, die een „beschermingsbrief" van een Japansch officier tegen zijn deur had gehangen.

De beruchte leiders werden maandenlang door de Kempei-Tai gebruikt als spionnen en zij verrijkten zich door rijke Inheemsche en Chineesche handelaren te Serang (Bantam) geld af te persen, door te beloven, dat zij hen niet zouden aanklagen bij de Japansche Militaire Politie, indien zij geld betaalden. De Indonesiër H. Halimi was in November 1941 als commissaris van het afdeelingsbestuur van de Nationalistische partij „Parindra" opgenomen, omdat — aldus de voorzitter veearts Soetardjo — de Parindra de „invloed" van deze figuur niet kon missen.

Hadji Rachman (Doerachman), heler, te Pandegelang woonachtig, werd door de Japanners aangesteld tot inspecteur van Politie te Cheribon, als belooning voor zijn diensten als gids en spion, dadelijk na de inval in Bantam bewezen aan het hoofdkwartier.

Hetgeen te Serang is waargenomen, werd overal op Java in de landingsgebieden en later daarbuiten geconstateerd: de meest misdadige elementen werden gebruikt om de gevestigde orde onderste boven te gooien, verraad te plegen voor enkele Japansche guldens, roof en moord te bedrijven. De Japanners hebben geweten hoe de misdadige „local colour" er in hun landingshoofden uitzag. Hun spionnen hebben dat veel beter dan menig bestuurs- og politieambtenaar van de Ned.-Indische Regeering uitgezocht. De Japansche infiltratietactiek was opgebouwd op het rooversrookgordijn; tusschen deze honderden roovers en plunderaars infiltreerden de Japansche stoottroepen en kwamen op die wijze achter de Nederlandsche stellingen.

Waren derhalve honderden Europeanen in een oogwenk tot den bedelstaf gebracht, daarna werden zij opgesloten om hen te „beschermen". Anders zouden zij vermoord worden door de verbolgen bevolking, aldus de Japansche commandant in een toespraak tegen de Europeesche ingezetenen van Serang. Dit was op dat moment zeker onjuist. Het ging de roovers om de goederen en niet om de levens van de Europeanen. De twee Nederlanders in Bantam vermoord in Maart 1942, waren planters, leiders van „landwachten" en deze landwachten wilden geen guerilla voeren. Thans, 1945, is de toestand geheel anders. Nu worden de *levens* en de goederen der blanken bedreigd.

Al spoedig maakte de Japansche legerleiding er dan ook iets anders van.

„Nadat het Japansche leger dit land had bezet hebben wij snel een deel van de Nederlanders, dat gevaarlijk werd geoordeeld voor de openbare rust en orde, gearresteerd."

Op 10 Juli 1942 begonnen de massa-interneeringen der mannen op Java. De Nederlanders uit Bantam, die vanaf 2 Maart in de gevangenis waren geworpen, werden op dien dag overgebracht naar Buitenzorg.

Onze vrouwen en kinderen hadden van 3 Maart 1942 tot 25 Maart d.a.v. in de gevangenis gezeten tezamen met twee dames van de Y.W.C.A., Misses Higgs en Bridgeman (Australië en New Zealand). Daarna waren zij opgesloten geweest in een klein huis zonder meubilair.

De Japansche officieren vertelden ons toen al, dat op geheel

Java tegen alle blanken zulke maatregelen zouden worden uitgevoerd.

Ongeveer de helft van het Javaansche gevangenispersoneel hielp de Europeanen en veel hulp van buiten de gevangenis vnl. van Chineezen, doch ook van Bantammers werd ontvangen.

„Gelukkig", schreef de Maleische pers medio 1942, „de blanke luizen zien we niet meer, die zijn opgeveegd."

Bij militaire verordeningen nos. 2 en 3 werd met ingang van 8 respectievelijk 20 Maart 1942 het recht om te vereenigen en te vergaderen opgeheven.

In een toelichting op deze militaire verordening wordt de reden van dit strenge verbod aldus omschreven.

„Op het oogenblik van de invasie van het Japansche leger in Java, werd een verbod van vereeniging en vergadering uitgevaardigd, opdat het niet zou gebeuren dat de menschen leugenachtige berichten zouden verspreiden, welke de gedachten zouden verontrusten enz."

Daarmede werd een einde gemaakt aan elk bestaand Javaansch politiek en vereenigingsleven. Bij militaire verordening no. 23 werd dat verbod opgeheven voor vereenigingen en vergaderingen, welke de bedoeling hebben een vijftal punten na te streven:

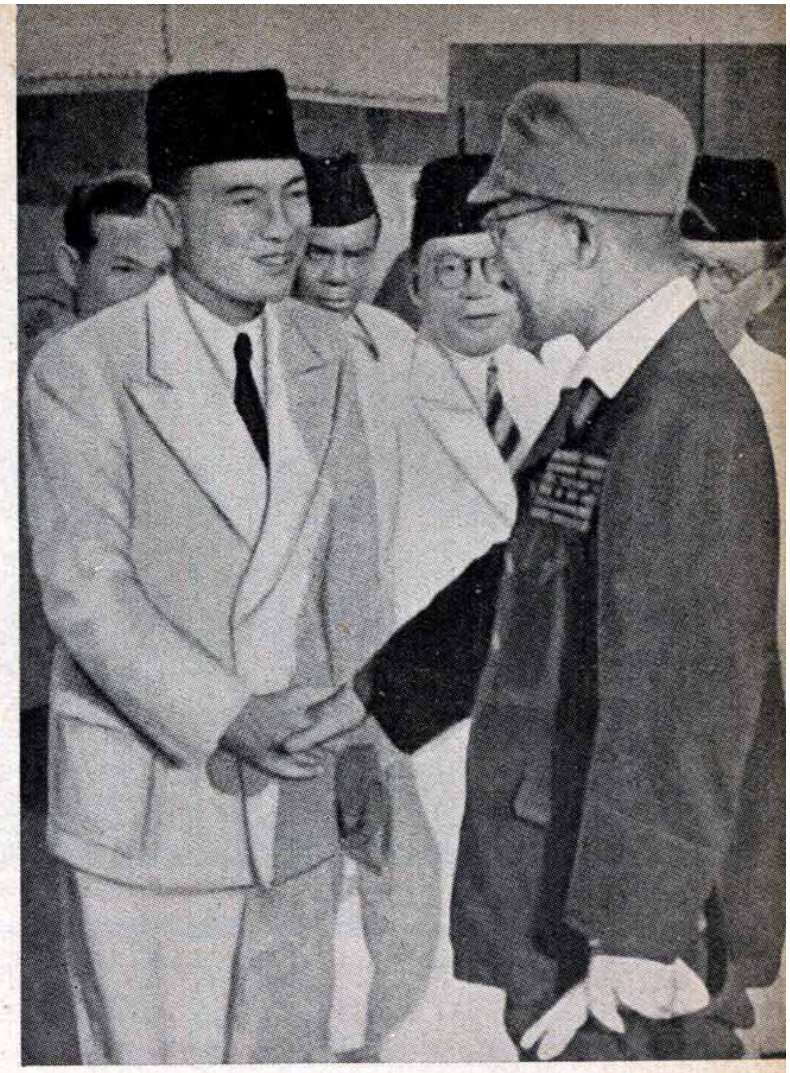
a. ontspanning en feestelijkheden;
b. sportbeoefening;
c. wetenschap, kunst en opvoeding;
d. liefdadigheid en steun;
e. distributie van goederen.

Vergunning tot de oprichting van zulk een vereeniging of tot het houden van zulk een vergadering moest worden gevraagd. Een eed moest worden afgelegd, dat geen politiek zou worden nagestreefd.

Zelfs de namen van de merken van cigaretten op Java gemaakt, moesten worden veranderd: „Mascot", „Davros", „Double Ace", enz.

Op de Gunseikanbu werden nieuwe namen gevonden en gepubliceerd op 11 Januari 2603 (1943). „Mascot" werd veranderd in „Kooa", „Davros" werd „Mizoeko" = padi = rijst. „Double Ace" werd „Sokidoo = Chatoelistiwa".

Wat de Japanners voor hadden met de Nederlanders blijkt

De ,,vier aan een tros" (Empat serangkai) begroeten Minister-President Tojo:
(v.l.n.r.) Ir. Soekarno, K. H. Mansoer, Drs. Moh. Hatta en Ki Hadjar Dewantara (alias R. M. Soewardi Soerianingrat)

Optochten. „Amerika dan inggeris moesoeh kita".

Optochten. „Amerika kita seterika" „Inggris kita Linggis".

uit de volgende bekendmaking in het Nederlandsch gepubliceerd in Kan Poo no. 1 blz. 40.

„Volbloed Hollanders moeten emigreeren. Zij moeten zich zoo gauw mogelijk melden, in afwachting van verdere instructies. In naam van den Legercommandant van het Dai Nipponsche leger is op den 25sten Juni bekend gemaakt, de emigratie van mannelijke volbloed Hollanders, die geen werk hebben. Reeds werd een duidelijke uiteenzetting gegeven, dat mannelijke volbloed-Hollanders die geen werk hebben (uitgezonderd degenen beneden den leeftijd van 17 jaren en boven 60 jaren) niet alleen zij, die zich vrijwillig daarvoor opgeven, maar ook zij die dit niet doen, zich uiterlijk dd. 30 Juni moeten melden bij den Plaatselijken Commandant van het Dai Nipponsche leger in afwachting van verdere inlichtingen. Dat was reeds bekend gemaakt in een communiqué. Het Dai Nipponsche leger neemt deze maatregelen met de bedoeling opdat zij, die geen werk hebben, in de gelegenheid worden gesteld, een middel van bestaan te vinden.

Maar men aarzelt nog, en hoopt nog steeds op vreugde in zijn leven. Een dergelijke houding is in oorlogstijd ten eenenmale ongeoorloofd. Op grond hiervan moeten mannelijke volbloed-Hollanders, die geen middelen van bestaan hebben, zich zoo gauw mogelijk melden bij den plaatselijken commandant, in afwachting van verdere inlichtingen. Er zijn er onder hen, die werden geweigerd toen zij zich meldden, vanwege hun vijandige houding, waarop de beslissing werd genomen. Het is hun eigen schuld en zij zelf moeten de gevolgen er van dragen."

Na deze zes maanden waren alle residents-posten in handen van Japanners, terwijl slechts één Javaansche burgemeester wordt genoteerd, nl. mr. dr. R. Ng. Soebroto, van Buitenzorg.

Meeningen van nationale leiders over het eerste halfjaar militaire bestuur.
Japansche visie op de taak gedurende deze periode.
Voorbereiding tot de „Poetera-beweging".

Wat dachten enkele Javaansche leiders van deze eerste zes maanden?

Mas Soetardjo, vroeger lid van den Volksraad en oud-Patih (Inlandsch B.B.) deelt alleen het „belangrijkste" mede:

„Op het moment van de landing van het Japansche leger steeg onze hoop en verwachting met betrekking tot de mogelijkheden voor de toekomst van Land en Volk tot een hoogtepunt. Het inheemsche B.B. en het volk begrijpen en gelooven in de bedoelingen van het Japansche militaire bestuur."

R. Otto Iskandar Dinata, gewezen commies van het hoofdkantoor der S.S. te Bandoeng, lid van den Volksraad en voorzitter van de vereeniging „Pasoendan", wenscht, dat artikel 1 van de militaire verordening no. 1 goed begrepen wordt.

„Vroeger waren de Indonesische ambtenaren slechts knechten („Knek"). Ook het Inheemsch B.B., dat een troetelkind was, was slechts een hulpkracht. Nu is de toestand reeds geheel veranderd. Ik hoop dat de Indonesiërs in officieele betrekkingen hun bekwaamheid zullen toonen en op die plaatsen voor het vervullen van belangrijke betrekkingen. De opstanding van Azië beteekent een verheven Indonesia."

R. Soekardjo Wirjopranoto, lid van den volksraad, ziet drie schreden, welke tot dusverre door de Japanners zijn gedaan:

1. in acht dagen tijds de militaire actie;
2. herstel van de openbare rust en orde;
3. het oprichten en organiseeren van een nieuwe maatschappij.

„Het binnenlandsch bestuur wordt geheel op Japansche en Indonesische kracht gedreven, Nederlandsche krachten worden nauwelijks gebruikt. Met het verdwijnen van de macht der Nederlanders is aan het Indonesische volk gelegenheid gegeven, zich geestelijk en lichamelijk te ontplooien."

Mr. M. A. Soebardjo, die korten tijd „minister van buitenlandsche zaken" was der „republiek Indonesia":

„De komst van het Japansche leger in Indonesia werd door het Indonesische volk als een bevrijding gevoeld. Zij zijn het met Japan eens, in het bijzonder omdat zij anti-Nederlandsch zijn. Het Nederlandsch koloniaal bewind werd ten zeerste door hen verafschuwd. De menschen zijn er van overtuigd dat Japan het eenige land is dat Azië uit den greep van het Westersche imperialisme kan verlossen. De zinspreuk: Azië voor de Aziaten, heeft het Indonesische volk reeds in een sfeer verplaatst, welke vol is van laaiende geestdrift.

Het Indonesische volk begrijpt in het algemeen den huidigen toestand, namelijk dat de oorlog zelf-opofferende krachten vordert. Het Indonesische volk gelooft vast aan de wijze maatregelen van het bestuur om bedoeld geloof tot leven te wekken, totdat de idealen bereikt zullen zijn van een gemeenschappelijke welvaart in de sfeer van Groot-Azië."

Ir. Soekarno, volksleider en banneling onder de Nederlandsch-Indische regeering:

„De grootste leugen van het Nederlandsch bestuur over Indonesia was de politiek, welke liberalisme genoemd werd. Met deze politiek werd de waarheid voor het volk verscheurd in tientallen partijen. De kwade bedoelingen van het Nederlandsche bewind waren duidelijk, wanneer men let op hun houding tegenover elk streven van de Indonesische volksleiders, om eenheid te brengen onder het volk.

Voorwaar, dit liberalisme van het Nederlandsche bestuur was niets anders dan een instrument voor de politiek „divide et impera", een list om het volk te verdeelen, de eene groep te laten vechten tegen de andere. Nu is dat Nederlandsche bestuur reeds zes maanden uit Indonesia verdwenen. Wij leven nu onder de wapperende Japansche vlag. En het groote verschil tusschen de politiek van het vorige bewind en dat van het tegenwoordige is dat:

Waar vroeger de eenheid belemmerd werd, waar vroeger het volk verdeeld werd en de een tegen de ander opgezet in tientallen partijen, wordt nu alleen de eenheid bevorderd en begunstigd door het bestuur. Waar vroeger de volksenergie in eindelooze haarkloverijen werd vernietigd, wordt thans de volksenergie vereenigd in de keuken van één partij — één waarheid, één wensch, één leger, één ziel."

Zoo ontstond de 3-A beweging, welke niets anders deed dan alle restanten van het oude te doen verdwijnen door geheime aangifte bij de Japansche militaire politie, de Kempei-Tai. Het was „Vader Nippon", „Oude broeder Nippon", Nippon voor en na. In deze glans verdween niet alleen de Europeesche gemeenschap, doch alle democratische volkspartijen en vrije meeningsuitingen werden onmogelijk gemaakt. Voor het minste of geringste verdween men in de martelkamers van de militaire politie of politieke politie. Nederlandsch en Engelsch

spreken was verboden. Zoo ook het zenden van brieven aan krijgsgevangenen en geïnterneerden.

Omtrent deze eerste periode van onderlinge samenwerking („gotongrojong" of „toeloeng menoeloeng") met de Japanners schrijft Ar. Pn (Armin Pane) in Pandji Poestaka no. 25 van 26 September 1942 in een hoofdartikel:

„De volledige eenheid wordt verkregen in de bijeenkomst door den Waarnemend Sitjo, georganiseerd met de Opperste leiding van de 3-A en de leiding van de dag Miai (?). In de beslissing welke werd verspreid is de opoffering voelbaar, te weten het vrijwillig tot overeenstemming komen van groepen die vroeger geschillen hadden.

Het wordt door ons gevoeld hoe zwaar en hoe groot de offers zijn geweest in gevoelens en positie van die groepen."

De nationale doelstelling door Armin Pane beschreven is thans:

„Gij moet uw vertrouwen in de kracht van de geestdrift des volks in overeenstemming met het komende tijdperk vergrooten, zooals zulks reeds is uiteengezet door de Nippon-autoriteiten, te weten: meer verantwoordelijkheid dragen en nog meer acht slaan op de eenheid van kracht en geestdrift."

DE POETERA

Indonesische leiders van „Poetera".

Nadat gedurende de periode van de 3-A beweging de invloeden van de Nederlanders waren weggevaagd, begon de Japansche propaganda, aanvankelijk op beperkte schaal, militaire- en semi-militaire organisaties op te bouwen en een beweging voor het maken van een sterk burgerfront te organiseeren. Men noemde dit de *Benteng Pergerakan* (ook wel: Persatoean = eenheid) *Rakjat"*, dat is: het „Fort der Volks-Beweging."

Dit fort moest verbouwd worden door de „Poetera" (Poesat Tenaga Rakjat = Centrum van Volkskracht). Bij bestudeering achteraf van hetgeen geschied is, blijkt dat dit „Fort" gebouwd is in twee phasen:

1. de phase van de „Poetara", welke het terrein voor dit „fort" effende en de grondslagen er voor legde tezamen met de zg. „Tata Oesaha" (= Burgerfront tot steun aan de frontsoldaten), hetwelk zich meer bemoeide met de niet-militaire activiteit;
2. de phase van de *„Djawa Hookookai"*, welke hierna wordt behandeld.

Dt meest kernachtige kwalificatie van *„Poetera"*-zijde zelf, treft men aan in de Almanak „Asia Raya" 1943 (2603) waarin men spreekt van: „het maken van een stalen verdedigingsfort".

In deze periode begint men te spreken over de „vier aan één tros" *(empat serangkai)*, dat zijn: Ir. Soekarno, drs. Moh. Hatta, Ki Hadjar Dewantara en H. M. Mansoer.

De „Poetera"-beweging, welke op 1 Januari 1943 had moeten beginnen onder leiding van Ir. Soekarno, is pas officieel ingeluid op 9 Maart 1943 door kolonel Hakayama en den Saiko Sisiskan en heeft een bestaansduur gehad van elf maanden, waarna de beweging werd vervangen door de „Djawa Hookookai". In deze periode werd de adviesraad („Tyuoo Sangi-in") geïnstalleerd, welke slechts de bevoegdheid kreeg om antwoord te geven op de vragen door het Japansche legerbestuur gesteld en dat nog wel op het zeer beperkte terrein van godsdienstige en gewoonterechtelijke (adat) vraagstuk-

ken, benevens adviezen nopens de wijze, waarop het Indonesische volk dienstbaar zou kunnen worden gemaakt voor de oorlogvoering voor Groot-Oost-Azië. Deze adviesraad heeft zeer vele bijdragen geleverd voor het tot stand komen van militaire- en semi-militaire organisaties, benevens het opzetten van een sterk burgerfront. Het sterkste staaltje van „dienstbaarheid" aan de Japansche politiek, treft men aan in een vijftal foto's betrekking hebbende op een officieele demonstratie van de Japansche vaardigheid met bajonet, *samurai* en *jiu jitsu*-grepen, welke demonstratie speciaal gegeven is voor een groep leden van dezen Adviesraad. Op een dezer foto's zijn gemakkelijk te herkennen: R. A. A. Koesoemo Oetoyo, onder ons bewind onder-voorzitter van den Volksraad, van den Japanschen Adviesraad eveneens onder-voorzitter; Dr. Radjiman Wediodiningrat en Ki Hadjar Dewantara. In den gefotografeerden Maleischen tekst staat te lezen, dat de Japanners demonstreerden hoe de beenderen van hun vijanden te breken en dat na afloop der demonstraties de leden van dezen Adviesraad er op „aandrongen" *(mendorong)* om eveneens een staaltje van hun vaardigheid te mogen vertoonen.

In een toelichting betreffende het grondvesten van een nieuwe maatschappij op Java beschrijft de Gunseikanbu van 9 September 1942 in tien hoofdstukken wat er gebeurd is.

Het plaatsen van de diverse ingezetenen op de plek waar zij behooren te staan, het scheppen van een sfeer van gemeenschappelijke welvaart in Groot-Oost-Azië volgens de Japansche idealen van *Hakko-Itjioe* (de geest van een wereldfamilie-gemeenschap onder leiding van Japan). Alle Indonesische ambtenaren kwamen in dienst van het Japansche leger, zij hadden de offers door de Japanners geleden, te waardeeren en te beloonen met goed werken. Over de bevolking wordt o.m. verklaard, dat het Japansche leger het betreurt, dat zij gedurende de Nederlandsche koloniale overheersching dom gehouden is en iedere vooruitgang werd belemmerd. Deze gelegenheid tot verbetering van positie zou het Volk thans worden gegeven.

De Chineesche bevolking wordt gewaarschuwd niet langer een vijandige houding aan te nemen tegenover Japan. Het leger zal niet al hun fouten ophalen, doch verwacht van hen

een verandering van geesteshouding. Voorts moeten zij niet langer de bevolking uitpersen, want dat dient zoo snel mogelijk te worden veranderd.

Op 27 October 1942 hield Kolonel Nakayama een radiospeech nopens de beteekenis van *„Meizi Setsu"*, de periode van staatkundige hervorming van het ouderwetsche Japan, vnl. door de invloed van de Japansche jeugd. Het Japansche feodalisme werd toen afgeschaft en naar het voorbeeld van Bismarck-Duitschland een moderne staatsinrichting gemaakt.

Daarna voerde Japan twee oorlogen, nl. tegen China en later tegen Rusland. Op 3 November 1942 werd overal dit feest gevierd.

In hetzelfde nummer van de „Kan Poo" staan de benoemingen van 9 Javaansche burgemeesters. Tezamen met Mr. Dr. Raden Soebroto, burgemeester van Buitenzorg, die reeds van het begin der invasie gehandhaafd bleef, waren er dus 10 Javanen burgemeester. Nederlandsche opschriften moesten overal verdwijnen en den doktoren, ziekenhuizen, apotheken enz. werd medegedeeld, dat zij geen Roode-Kruis teeken meer mochten voeren.

Op 8 December 1942, de dag van de opstanding van Groot-Oost-Azië, werden overal groote feesten georganiseerd, radiospeeches gehouden, optochten, wedstrijden enz. Met Japansche grondigheid werden regels gegeven voor deze feestelijkheden. Drie punten uit het progamma:

„C. Het houden van openbare vergaderingen, die bijgewoond zullen worden zoowel door Japanners als door alle Aziatische volken in verband met het oprichten van een eenheidsbeweging tot vergaren van krachten in de oorlogvoering" (d.i. de komende z.g. Poetera-beweging).

I. Het aanvangen met het maken van mooie inrichtingen om de jeugd op te leiden en te oefenen in discipline, dat is het met de uiterste nauwgezetheid opvolgen van alle voorschriften en commando's.

J. Het houden van een wedstrijd in het: opstellen maken, samenstellen van spreuken, componeeren van liederen, teekenen van posters, enz., welke de bedoeling hebben om de geestdrift van het volk voor een nieuw-Java te doen oplaaien, d.m.v. een zoo goed mogelijke samenwerking."

In hetzelfde nummer van de Kan Poo wordt medegedeeld,

dat er een examen-commissie is gesteld voor arts-examens onder voorzitterschap van Prof. Dr. T. Kogusi, 5 Japansche en 7 Indonesische leden.

Op 8 December 1942 werd de naam *Batavia* veranderd in *Djakarta.*

Ook werd een commissie ingesteld tot verbetering en aanvulling van het Maleische vocabulair.

De Gunseikan zegt tot de Moslemwereld o.a. „ofschoon het Nederlandsche bewind de bestudeering van de Mohammedaansche godsdienst bevorderde, was zijn bedoeling toch geen andere dan de invloed van den Islam te vernietigen en den godsdienst te onderdrukken."

Prof. Dr. C. Snouck Hurgronje, Mekka-, Atjeh- en Indiëkenner van wereldnaam, die jarenlang regeeringsadviseur is geweest, zoowel voor de Indische Regeering, als voor de in Den Haag en ook adviezen gaf aan de Britsche en Fransche Regeeringen nopens Islam-vraagstukken, is de schepper van de Nederlandsche Islam-politiek. Geen Moslem-wetgeleerde van naam zal dit Japansche vonnis onderschrijven.

De Japansche opperbevelhebber (Saikoo Sisikan) en de hoogste militaire administratieve autoriteit (Gunseikan) hielden op 20 December 1942 redevoeringen voor een vergadering van Javaansche bestuursambtenaren en hielden hun de plichten voor welke in 1943 dienden te worden nageleefd:

I. De wijze van het geven van leiding aan het volk en het opvoeren van de oorlogsbedrijvigheid.

II. Het bestrijden van de listen van den vijand.

III. Het geven van een goed voorbeeld en een wijs bestuur voeren.

Kolonel Nakayama sprak op 1 Januari 1943 weer voor de radio; hij kwalificeert het jaar dat komt als een van een examen, van werk en krachtenverzameling.

De Indo-Europeanen kregen een „waarschuwing" van den Gunseikan om niet langer de gewoonten der Nederlanders na te bootsen. Zij moesten zich gewennen aan de Groot-Azië politiek.

De Japanners hebben medelijden met hen, maar zullen streng op hen blijven letten.

In hetzelfde nummer wordt de instelling aangekondigd van een commissie tot onderzoek van de oorspronkelijke rechts-

opvattingen van het volk, zoowel de publiek- als privaatrechtelijke. Voorzitter: Otto Iskandardinata; Mr. Sartono, Soekardjo Wirjopranoto en Mr. Soedjono.

Onder de Japansche leden bevond zich: Hitosi Shimizu, de man van de Japansche propagandadiensten en de „Zwarte Draak".

Op 1 Januari 1943 begon de volksbeweging, voorbereid en geleid door Ir. Soekarno haar werk.

Er moest een fort van volkseenheid „Benteng persatoean rakjat" of een „centrum van volkskracht" (poesat tenaga rakjat = poetera = kind) gevormd worden, teneinde verder gaande maatregelen der Japansche militairisten voor te bereiden.

De opgave van deze „volksbeweging" was een vierledig doel te bereiken:

a. de geestdrift aanwakkeren;
b. versteviging van het front achter het oorlogsfront;
c. een volksbeweging in het leven roepen om de maatschappij te verstevigen en de volkseenheid te bevorderen in den oorlogstijd;
d. het leggen van vriendschapsbanden tusschen het Indonesische binnenlandsch bestuur en het volk.

In het bijzonder moet de jeugd overtuigd worden van de mogelijkheden welke een nieuwe maatschappij zouden openen. Reeds wordt aangekondigd, dat het derde deel in de toekomst nog vollediger zal worden behandeld. Het oprichten van de *„Djawa Hokokai"* (Perhimpoenan Kebaktian Rakjat = Vereeniging van de Volksdienstbaarheid) stond toen al op het programma, geheel naar Japansch voorbeeld. Alle lagen der bevolking („Lapisan Rakjat") hadden zich 100% gereed te maken het Japansche militaire ideaal te helpen bereiken.

Enkele slogans uit de Almanak Asia Raya:

1. Hidoeplah Asia Raya = Leve Groot Azie.
2. Samoerai dan Ksatrya
   „Paklawan Asia Timoer Raya"
   „Samoerai en Ksatrya"
   Helden van Groot Oost-Azië.
3. „Pemoeda bertanggoeng djawab tentang zamen jang akan datang".

De jeugd is verantwoordelijk voor de toekomst.

4. „Siap sedia dan giat tjepat".
   Weest waakzaam en handel snel.
5. „Bekerdja mentjapai Asia Raya"
   Werk voor Groot-Azië.
6. „Bangoenan-bangoenan oemoem
   Milik kita bersama"
   „Haroes kita djaga dan bela"
   De openbare gebouwen zijn gemeenschappelijk bezit.
   Laten wij daarover waken en ze verdedigen.
7. „Dai Nippon dan Indonesia"
   „Toelang poenggoeng Asia Raya
   Dai Nippen en Indonesië
   De ruggegraat van Groot-Azië.
8. „Doea sedjeli Nippon Indonesia
   „Membawa kemakmoeran bersama"
   Twee sloepen (?) Nippon Indonesië
   brengen de gemeenschappelijke welvaart.

Arbeidsdienst. Java gaat marcheeren! De Indonesische leiders van „Poetera". Levensbeschrijving en meeningsuitingen van Ir. Soekarno.

In de Almanak Asia Raya 1943 stelde Soekardjo Wirjopranoto voor een „werk- en leerkamp" voor de jeugd te maken en hen gereed te maken voor een intensieve propaganda voor den arbeidsdienst (Barisan Bekerdja).

In elk regentschap (179 op Java en Madoera) wenschen de heeren Soekardjo en Satyoso een school „Taman Barisan Bekardja" opgericht te zien in 1943. Een begrooting van de kosten en een lesrooster geven zij er bij.

Speciaal wordt prijs gesteld op kinderen van dorpelingen, die veel invloed in de dorpen hebben (*„Anaknja orang tani jang agak mempoenjai pengaroeh didesa"*).

Discipline, marcheeren en sportbeoefening zijn bijzonder belangrijk. „Elk werk of elke les dient te worden bestraald door geestdrift en discipline."

JAVA GAAT MARCHEEREN!

De legergroep (Barisan) van de jeugd van Groot-Azië

wordt opgericht. De geheele leerstof is gepubliceerd in de Almanak Asia Raya.

Sport, Roode Kruis, Massapsychologie, de Geschiedenis van Indonesia, Nippon en Azië zijn verplichte vakken.

Wereldgeschiedenis is facultatief!

Dit programma is om candidaten op te leiden voor een nieuw te vormen leger.

Oud-leerlingen van Middelbare scholen e.a. krijgen vrijstelling van diverse vakken.

De leeraren zullen worden:

Techniek:	Samidjo Mangoenwirono
	M. Moehadi en H. P. L. Tobing
Roode Kruis:	Dr. Raden Mochtar
Gezondheidsleer:	Dr. Abu Hanifah Dt. M. E.
	Dr. R. M. Slamet Sudibyo
Propaganda:	Dr. Abu Hanifah Dt. M. E.
Economie:	Mr. R. Samsoedin
	R. Soekardjo Wirjopranoto
Taakcursus:	Ir. Kastan
Landbouw:	Ir. Kastan
	Moh. Tohir

Betreffende de nieuwe volksbeweging, welke op 1 Januari 1943 had moeten beginnen onder leiding van Ir. Soekarno, wordt officieel gemeld:

„Betreffende de beweging, welke de volkskracht zal vereenigen om het streven van de opbouw van een nieuwe maatschappij te steunen, welke had dienen opgericht te worden op de eerste van de eerste maand van dit jaar, doch welke tot op dit oogenblik nog niet is opgericht, omdat de besprekingen met de organisaties daarbij betrokken benevens de voorbereidingen, nog niet gereed zijn, kan thans worden medegedeeld, dat deze beweging beginnen zal in de derde maand a.s."

Op 9 Maart 1943 houden dan kolonel Hakayama en de Leger-commandant redevoeringen op een groote openbare vergadering te „Djakarta" om deze „spontane" volksbeweging in te leiden.

Teneinde aan reeds lang bestaande verlangens te voldoen, zouden 20 Indonesische studenten naar Japan gezonden worden op 5 Mei 1943.

Op 16 April 1943 worden de eerste kantoren van de Poe-

tera-beweging plechtig geopend door Meitiro Yamamoto, toen Soemobutyoo (hoofd van het bureau voor Algemeene Zaken). Deze Yamamoto gebruikte voor het eerst den term:

„Poesat Tenaga Rakjat", een beweging welke het verlangen moest aanwakkeren opdat het van dag tot dag meer laaiend worde!

Java marcheert!

De jeugd van Java wordt verzameld in *Seinendan* en *Kaibodan*.

De eerste krijgen een officieel richtsnoer (Pemoman = lett. Kompas), de tweede niet.

Om het wat ingewikkelder te maken mogen de leden van de Keibodan lid worden van de Seinandan. Deze Japansche organisaties zijn het begin van een militaire jeugdbeweging. Zij schijnen te gelijken op de Nederlandsche stads- en landwachten en werden eveneens territoriaal georganiseerd.

De vijf beginselen van de *Seinandan* zijn:

1. Wij, pemoeda's, komen moedig voorwaarts om de verrijzing en het geluk van Groot-Azië onder leiding van Nippon te voltooien.
2. Wij, pemoeda's, zullen de doelstellingen en de reglementen van *Seinendan* hoogschatten.
3. Wij, pemoeda's, zullen in ons werk er zoo krachtig mogelijk naar streven om vooruitgang te boeken en de vruchten van onzen arbeid te vermeerderen.
4. Wij, pemoeda's, zullen ons geboorteland verdedigen met al onze kracht en door algeheele samenwerking.
5. Wij, pemoeda's, waardeeren de geestkracht om iets eenvoudig te doen en duurzaam; wij zweren zoowel geestelijk als lichamelijk ons te oefenen, gericht op de heilige idealen.

De leeftijd voor deze jongelieden werd gesteld op 17-25 jaar voor Seinendan (gemeenten, grootere plaatsen, fabrieken e.d.) en voor Keibodan van 20-35 jaar (in elk dorp).

Voor de bevordering van de verbindingen tusschen Seinendan en Kaibodan kunnen de leden van laatstgenoemde organisatie ook lid worden van de eerstgenoemde, wanneer de omstandigheden zulks vragen.

Beide organisaties werden gebruikt om de vijandelijke spion-

nage te bestrijden en Europeanen en Chineezen te verraden (clandestien naar radio-uitzendingen luisteren, wapenbezit, steunverleening enz.).

Ook voor luchtbeschermingsdienst en hier en daar als hulpwachten voor de interneeringskampen werden zij gebruikt.

Op 17 en 18 April 1943 werden examens afgenomen voor hulpkrachten van de gevreesde Japansche Militaire Politie, de Kempeitai.

Een ondergrondsche anti-Japansche organisatie in het regentschap Tjiandjoer beschikte over een lijst van namen van meer dan 500 van deze spionnen van de Kempei Taiin, dat eene regentschap.

Op 10 Juni 1943 werd de samenstelling van het hoofdkantoor van de *„Djawa Rengoo Seinendan"* bekend gemaakt.

De namen van Indonesiërs daarvan deel uitmakende, zijn de volgende: Sikardi (Sendenbu), Chairoel Anwar (idem), Sadarjoen, L. Siswomartojo, S. Pandjaitan, Moenaf, A. F. Cooltom (allen Bunkyuookyoku); Abdul Latif (Tyuoo Seinen Kunrensyo), W. Moetadjoeloe (Bunkyookyoku), Sarmidi Mangoesarkoro (idem), P. I. H. Singan (landbouwonderwijs), Iman Soekadi, Mohamad Slamet, Abdul Firman en N.V. Sihombing (Tyuoo Seinen Kunrensyo).

„Pemimpin-pempimpin persiapan organisasi Rakjat" (leiders van de voorbereiding van de volksorganisatie), aldus een artikel met foto's in de Almanak Asia Raya 1943.

Van de elf daarin genoemden: Ir. Soekarno, Drs. Moh. Hatta, Ki Hadjar Dewantara, R. H. M. Mansoer, Mr. Amir Sjarifoedin, Otto Iskandar Dinata, Mr. Samsoedin, Mr. Sartono, Soekardjo Wirjopranoto, Mr. Soemanang en M. Soetardjo werden uitvoerige levensbeschrijvingen gegeven, waarvan er echter slechts één wordt uitgekozen.

De eerste vier, de „empat serangkai" (de vier aan één tros) genoemde personen waren de voornaamste collaborateurs van de eerste en tweede Japansche propaganda-periode.

Ir. SOEKARNO.

Geboren te Soerabaja 6 Juni 1901. Na beëindiging van de H.B.S. 5 jc. volgde hij het onderwijs aan de Technische Hoogeschool te Bandoeng in het jaar 1920. In 1925 kreeg hij den ingenieursgraad.

Toen hij nog op school ging, stond hij bekend als „Bhima" in de vereeniging „Jong Java". (Is dit soms de licht-ontvlambare Ki Bima of Ki Bomo uit de Oud-Javaansche geschiedenis? Schrijver).

In 1926 richtte hij, tezamen met Ir. Darmawan (Mangoenkoesoema) de „Studieclub" op.

Op 4 Juli 1927 richtte hij, tezamen met zijn vrienden, de „Partai National Indonesia" (P.N.I.) op.

Op 31 December 1929 werd hij gearresteerd door het Nederlandsche bewind en werd eerst weder vrijgelaten uit de gevangenis op 31 December 1931.

Toen hij uit de gevangenis kwam, werd hij dadelijk leider van de „Partai Indonesia".

Op 31 Juli (1 Aug. 1933) werd hij weder gearresteerd en geïnterneerd te Endeh (Flores).

In het jaar 1937 werd hij overgebracht naar Benkoelen.

Bij het uitbreken van den oorlog van Groot-Azië en toen Dai Nippon reeds geland was te Palembang werd hij overgebracht naar Padang.

Nadat het Nederlandsche bestuur onderworpen was, werd Ir. Soekarno teruggebracht naar zijn familie op Java door het Japansche bestuur.

Slechts enkele aanvullingen hierop onzerzijds:

1. Ir. Soekarno heeft tijdens zijn strafproces te Bandoeng voor den Landraad gevoerd, ten stelligste ontkend het Nederlandsche gezag met onwettige middelen te hebben willen omverwerpen.

2. In „Tjahaja" van 2 Shitigatsu 2603 komt een uitvoerig verslag voor van de komst van „de vier aan één tros" Soekarno, Hatta, Dewantara en Mansoer uit Djakarta te Bandoeng, die voor een massa-vergadering hebben gesproken als leiders van de „Poetera" op 1 Juli 1943.

Zij waren vergezeld van Dr. Moerdjani, verschillende Bandoengsche autoriteiten w.o. K. Kunikata, het Hoofd van de Kempei-Tai en den Resident (Syuutyoekan) van Priangan.

De vergadering werd geopend door J. Aneka, die sprak over de bedoelingen van den eersten minister Tojo om aan het Indonesische volk gelegenheid te geven, deel te nemen aan het Landsbestuur.

Na Mansoer, Djewantara en Hatta nam Ir. Soekarno het

woord als opperste leider van de „Poetera".

Tusschen zijn Maleische redevoering laschte hij een zin in de Soendaneesche taal in:

„Arie djeung rakjat Bandoeng mah geus henteu lain sanak lain kadang dina senang milee senang dina boengah miloe boengah, dina paeh miloe leungiteun".

„Met het Bandoengsche volk heb ik geenerlei bloedverwantschap; vreugde en geluk zullen wij deelen, in den dood zal alles verloren gaan."

Volgens de belofte van Tojo hadden Burma en de Philippijnen reeds hun vrijheid gekregen.

Ook Indonesië zou vrij worden.

De gevoerde totalitaire oorlog beschreef hij als volgt:

„Zoodat i.v.m. den aard van dezen oorlog, kommies, ingenieur, baboe, djongos, allen meedoen aan de oorlogvoering."

Scherpe critiek werd uitgeoefend op Neville Chamberlain, Churchillen en Roosevelt.

Zoo ook op de arrestatie van Ghandi, Nehru, Azad e.a. leiders van India.

Ook de Nederlandsche November-belofte van 1918 wordt gehekeld.

Nadat hij tenslotte de massa genoeg had opgezweept door het gebruiken van „geestige" en „vurige" beeldspraak, noodigde Ir. Soekarno de menigte uit luide uit te roepen:

„Inggeris kita linggis,
Amerika kita strika!"

Engeland werpen we om met een koevoet,
Amerika strijken we glad!

Een Soendaneesche dichter, M. N. Alif, componeert naar aanleiding van de komst van de „Empat di Parahiangan" een uit 7 verzen bestaand gedicht, opgenomen in dezelfde courant, hetwelk begint met een oproep aan de jeugd, jongens en meisjes en eindigt met:

> „Litjinlah (maak glad) Amerika kita seterika enz. en dan: Re moeklah (verbrijzel) Inggeris, kita linggis berserta dengan kaoeman imperialis. Loeloeh-lantakkanlah (vermorzel) sampai habis, enz."

Een van de vele uitlatingen van Ir. Soekarno toont zijn eigen conceptie aan van Groot-Azië:

„Wanneer de draak van China samenwerkt met de Witte

Olifant van Siam, met het rund Nandi van India, met de Sphinx van Egypte, met de Banteng van Indonesia en deze gezamenlijke arbeid bestraald wordt door de Zon van Dai Nippon, dan kan het niet anders of elk Westersch Imperialisme zal van Azië worden verdreven."

Hiermede zoekt deze volksleider een nog grootere „levensruimte" dan op de Japansche propagandakaarten was aangegeven. Deze reikte tot en met India en niet verder.

Gelijkschakeling. Nogmaals Seinendan. Medicijnen. Strafprocedure. Adviesraad (Tyuoo Sangi-In). Aangekondigd 1-8-1943 en geinstalleerd op 15 October 1943. Een reis naar Japan. Vrouwen- en Sportbeweging.

Op 25 Juni 1943 hield de opperbevelhebber (Saikoo Sisikan) een redevoering voor verzamelde Indonesiërs, Japanners, Duitschers, Italianen, Chineezen, Indiërs en Arabieren.

Hij zeide naar aanleiding van de beslissing van Minister-President Tojo o.a.:

In de toekomst wenschen wij, dat er geen verschil meer bestaat tusschen de Inheemsche Bestuursambtenaren, de andere landsdienaren en het gewone volk; evenmin mag er verschil zijn tusschen de diverse bevolkingsgroepen, omdat zij allen ingezetenen zijn van Groot-Oost-Azië in het algemeen en van Java in het bijzonder.

Ik hoop dat alle Heeren zullen samenwerken en voortdurend zullen streven om Amerika en Engeland te vernietigen, tevens de armoede blijven verdragen, welke straks nog erger zal worden.

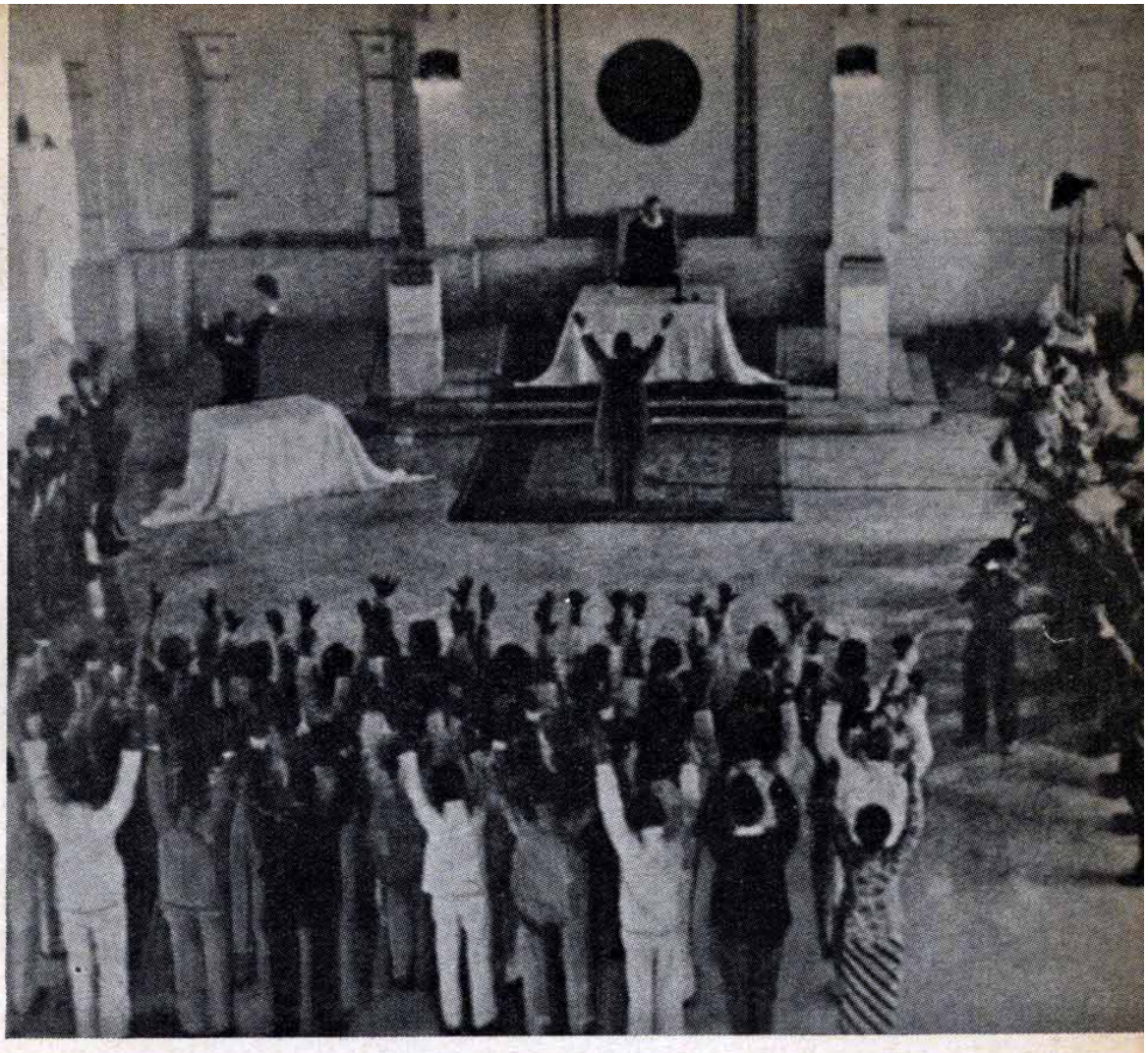
Op 7 Juli 1943 kwam Minister Tojo op Java aan.

Omtrent zijn komst handelt een toespraak van den Soomubutyoo (Hoofd Bureau Algemeene Zaken).

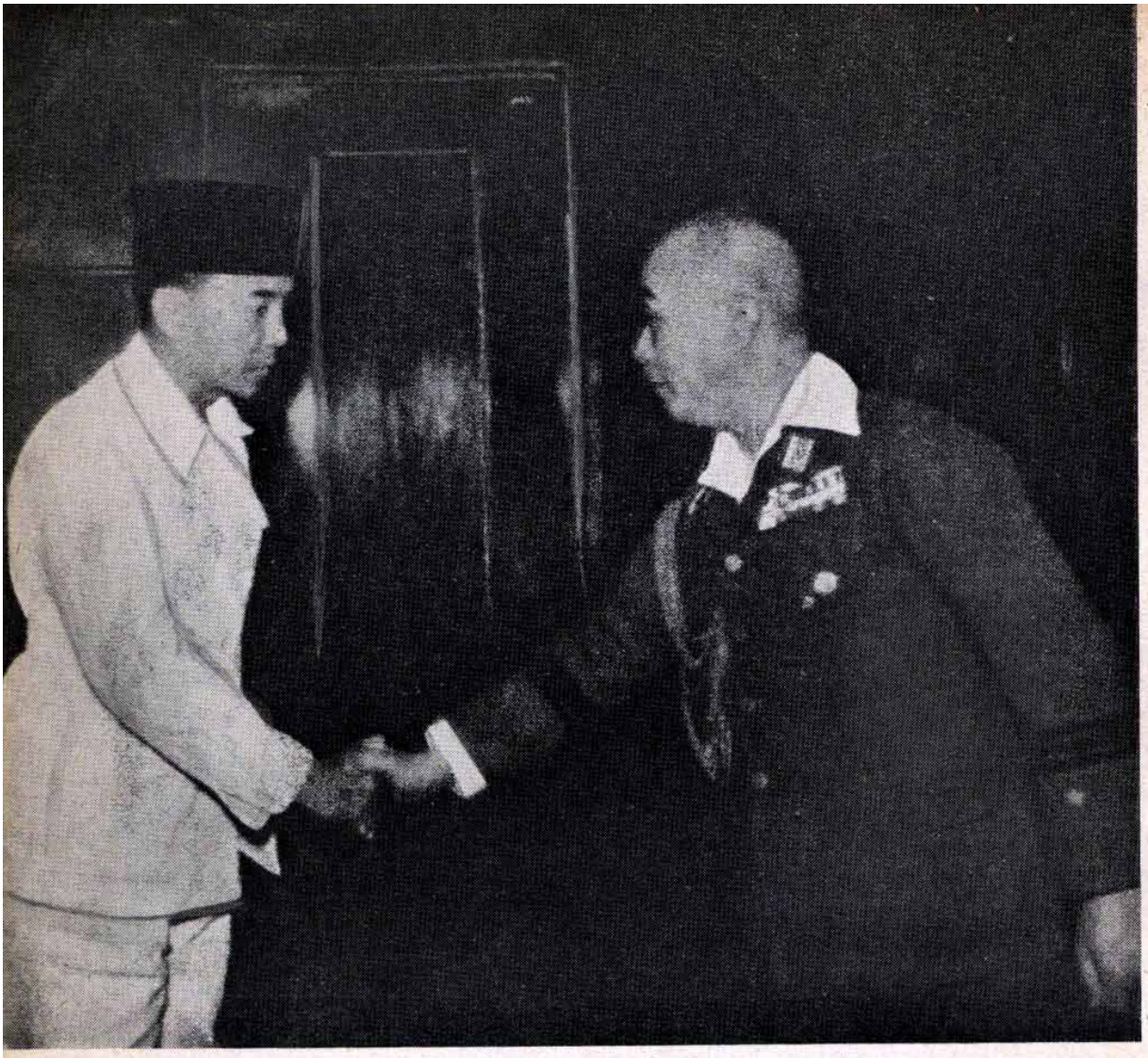
Zijn reis wordt beschreven als iets belangrijks in dezen moeilijken tijd en zal het begin worden van de geschiedenis van een Nieuw Groot-Azië.

Omtrent de Organisatie van de regentschaps *Seinendan* werden nieuwe bekendmakingen gepubliceerd.

De schoolopzieners en dorpsschool-onderwijzers krijgen een

Minister-President Tojo ontvangt volksleiders in het paleis Koningsplein.

Ir. Soekarno en de Gunseikan.

plaats in de leidersorganisatie van de districts-, onderdistricts- en dorps-*Seinendan*.

De opperste leiding berust bij den Regent (Kentyoo), die Hantyoo-Seinendan wordt.

De lagere bestuursambtenaren (Guntyoo, Sentyoo en Kutyoo) worden Bunhantyoo.

Hantyoo = voorzitter, Bunhantyoo = voorzitter van een afdeeling, Huku-hantyoo zijn twee leden. Voorts is er nog een Kommon = adviseur en één vast werkkracht, de Kanzi genaamd.

Het tekort aan medicijnen en geneeskundige hulp trachtte men te ondervangen door het installeeren van een vereeniging van deskundigen op het gebied van geneesmiddelen van algemeen belang.

De strafprocedure werd sterk vereenvoudigd in het belang van de algemeene veiligheid op last van den Gunseikan van 12 Juli 1943.

Als wettig bewijs wordt b.v. in afwijking van het Ned. Indische Wetboek van Strafrecht genoemd:

„2. Wat hieronder volgt mag als wettig bewijsmateriaal worden beschouwd:

a. de verklaring gegeven voor de rechtbank door een medeplichtige van de beklaagde." (Het Ned. strafproces-recht eischt waarborgen voor het gebruik van „kroongetuigen").
b. Verklaringen gegeven door getuigen die niet volgens de wet beëedigd zijn.
c. Bescheiden bevattende inlichtingen van den verdachte of van anderen opgemaakt door Kensatukan, recherche-ambtenaren of Kempei."
d. Bescheiden opgemaakt door de beleedigde partij betreffende de onderzoekingen van het gepleegde misdrijf (in deze zaak mag de brief als stevig (koeat) worden beschouwd, zonder het gebruik van andere bewijsmaterialen (stukken van overtuiging).

Elke jurist en/of politieambtenaar zal over dit stuk „strafproces-recht" verbaasd zijn.

De Indonesische leiders bleven de Japanners vleien.

Zij zouden immers gaan deelnemen aan het Landsbestuur, zitting nemen in een „adviesraad" (Tyuoo Sangi-In), welke

bij lang niet de bevoegdheden zou bezitten van den ouden Volksraad.

Op 1 Augustus 1943 hield de Saikoo Sisikan een redevoering, waarin hij de a.s. installatie van adviesraden aankondigt.

De bevoegdheden van deze raden zullen zijn:

a. De bedoelde Raad zal voorstellen bij het (Japansche) bestuur indienen en vragen van dat bestuur beantwoorden, handelende over politieke kwesties en over de maatregelen, welke door het Legerbestuur zullen worden genomen."
b. In elke residentie (Syuu) (inbegrepen de speciale stadsgemeente = Tokubetu Si) wordt een Sangi-Kai (Adviesraad) opgericht.

Deze vergadering zal voorstellen indienen en vragen beantwoorden van den Resident nopens het locale bestuur."

Er is geen sprake van begrootingsbehandeling, recht van amendement of initiatief, afstemmen!

Toch werden deze rechten reeds in den ouden Volksraad vanaf 1917 toegepast.

Verschillende politieke leiders waren sedert 1918 non-coöperatoren, omdat de staatsrechtelijke hervormingen huns inziens niet ver genoeg waren gegaan.

Thans zouden zij wederom in de „politieke kinderkamer" worden ondergebracht.

Zouden zij consequent blijven onder Japansch bewind en non-coöperatoren blijven?

De kolonel Yamamoto hield als Soomubutyoo ook een officieele toespraak op denzelfden dag.

„Het legerbestuur — aldus Yamamoto — schept niet vele dingen van tijdelijken aard, doch richt zijn aandacht op practische maatregelen. Op deze wijze streven wij naar de eeuwige welvaart van 1000 millioen menschen in Groot-Oost-Azië."

Den tweeden Augustus 1943 werd de lijst bekend gemaakt van 20 Indonesische leiders, die naar Japan zullen reizen. Het waren de heeren:

1. Mas Soetardjo Kartohadikoesoemo (Naimubu, Gunseikanbu, als Hantyoo).
2. R. T. A. Milono, Regent van Pati.
3. R. T. Notonegoro, ambtenaar van de Kraton Jogjakarta.
4. Mr. M. Harmani, Patih van Modjokerto.

5. Mr. Dr. R. Ng. Soebroto, burgemeester van Buitenzorg.
6. Dr. R. Boentaran Martoatmodjo (tijdelijk Directeur C.B.Z./Semarang).
7. Prof. Mr. Dr. R. Soepomo (Sinbanken of Saikoo Hoein = Hooggerechtshof).
8. R. Asikin Natanegara (Politiechef, Gunseikanbu).
9. Soepandi Soerjalaksana, sportonderwijzer, Mr. Cornelis.
10. R. Soetopo Adisepoetro, schoolhoofd Soerakarta.
11. M. Soegarda Poerbakawatja (onderwijzer Djoja).
12. Ir. R. M. Soerachman Tjokroadisoerjo (hoofd van Kogyo Tyuoo Zimusyo).
13. R. Soetyo, ambtenaar van het Boschwezen.
14. R. Achmad (Zaimubu, Gunseikanbu).
15. Sajoeti Atmoprasedjo (Hoofd Propaganda-afd. v. h. Hoofdkantoor van de „Poetera").
16. Soemarsono (Kaizi Sookyoku, Gunseikanbu).
17. Soewirjo (Wd. Hoofd Afd. „Oesaha" v. h. Hoofdkantoor „Poetera").
18. Mr. R. M. Soemanang (leider dagblad-redactie „Pembangoen") Batavia.
19. R. Soekardjo Wirjopranoto (idem van de „Asia Raja", Batavia).
20. Parada Harahap (idem van de „Sinar Baroe", Semarang).

De Naimubutyoo sprak op 8 Augustus 1943 in een uitvoerige radiorede het volk toe en besloot als volgt:

„Ik verklaar nogmaals, dat het noodzakelijk is, dat u nu uw houding vast bepaalt en denkt aan den dag van het oprichten van een nieuw locaal bewind, hetwelk de grondslag zal zijn voor een wezenlijke volkswelvaart en welke het krachtfort zal worden voor de komende overwinning op Amerika en Engeland."

Osamu Seirei no. 36 is de legerordonnantie waarbij de adviesraad wordt ingesteld, terwijl Osamu Seirei no. 37 de residentie- en stadsgemeenteraden regelt.

De samenstelling van Tyuoo Sangi-In zal zijn:

23 leden benoemd door Saikoo Sisikan.

18 leden verkozen door de locale raden, voor elke residentie één lid en voor elke Tokubetu Si één lid).

2 leden afgevaardigd door de Vorstenlandsche Zelfbestuurders (Koe). Totaal 43 leden.

De voorzitter krijgt f 6000 jaarlijks.

Het daggeld is f 15 p. d., overnachtingskosten f 30 per nacht. Voorts gratis vervoer eerste klasse S.S. en een kilometergeld voor per wagen reizen van f 0.15 per km.

Kiesgerechtigd zijn alle mannen boven 25 jaar oud en gerechtigd tot het kiezen van een dorpshoofd (Ku); uitgezonderd zijn:

1. landsdienaren.
2. veroordeelden van 1 jaar en hooger gevangenisstraf.

Een uitvoerige toelichting nopens dit deelnemen aan het „landsbestuur" werd gegeven door Gunseikanbu op 5 September 1943.

Zes onderwerpen mogen worden besproken in de vergaderingen (diperoendingkan).

1. het zoo goed mogelijk „bloemen doen dragen" van de maatregelen van het Legerbestuur;
2. verheffing van den toestand van het volk;
3. opleiding en het geven van leiding;
4. industrie en economie;
5. welvaart en steun in nood;
6. gezondheid enzoovoorts.

Intusschen moeten de Indonesische *vrouwen* ook mobiel gemaakt worden. In hetzelfde nummer van de Kan Poo wordt de oprichting van een „Vrouwenvereeniging" (Perkoempoelan Wanita) aangekondigd.

Als lid van deze „Huzinkai" kunnen toetreden alle vrouwelijke personen vanaf 15 jaar.

Zes arbeidspunten worden gegeven, w.o. dat zij moeten samenwerken met Seinindan en Keibodan, verbindingen moeten worden onderhouden met de scholen, Roode Kruis en huishoudelijke bezigheden beoefenen.

De geheele sportbeweging wordt gecentraliseerd in de Tai Iku Kai, een beslissing van 21 Augustus 1943.

Groote oefeningen van Seinendan en Kaibodan worden beschreven.

Tenslotte een afbraak van den ouden Volksraad en een aanprijzing van de Tyuoo Sangi. In door den Soomubutyoo Yamamoto, op 5 September 1943.

Alles is gereed voor de tweede periode van het Japansche

bewind: Medezeggenschap... als Java marcheeren *wil*.

Poetera. Java moet marcheeren. Het vrijwilligerscorps (Heiho). Leger ter verdediging van het geboorteland „Peta". Tyuoo Sangi In. „Tata Oesaha" of burgerfront tot steun aan de soldaten. 3 Oct. 1943 - 5 Maart 1944.

De *Barisan Pemoeda* (jeugdbeweging).

De *Barisan Bekerdja* (arbeidsfront), de *Seinendan* en *Keibodan* (de land- en stadwachten), de Huzinkai (vrouwenbeweging), de *Tai Iku Kai* (sportbeweging) en de *Keibotai* (Chineesche stadswacht), het was alles slechts een aanloop naar de militarisatie van de geheele jeugd op Java en Madoera. Eerst met stokken en houten geweren oefenen en de geestdrift aanwakkeren, dan het spel ernst laten worden en de jeugd bewapenen.

Den 3en October 1943 hield de opperbevelhebber zijn redevoering waarin hij de plannen aankondigt van de oprichting van een volksleger

„Uit de geestdrift van de bevolking van Java zijn verzoekschriften voorgekomen waarin aangedrongen wordt op het vormen van een leger dat het geboorteland zal beschermen.

De belofte van minister Tojo is een antwoord op de krachtsbijdragen van het volk aan den oorlog. Stap voor stap zal de belofte om deel te mogen nemen aan het landsbestuur verwezenlijkt worden."

In de „Tjahaja" van 2 September 1943 staat een foto van Ir. Soekarno, die tezamen met de drie anderen van de „vier aan één tros" (Empat serangkai) zulk een verzoekschrift aan den Gunseikan overhandigen.

Zulk een brief is de volgende:

„Na het voorstel te hebben gelezen van Gatot Mangkoepradja, die verzocht aan het bestuur van het Indonesische volk gelegenheid te geven om hun geboorteland te verdedigen en na ernstige overweging van de denkbeelden van de jongeren op geheel Java betreffende dit onderwerp, heeft deze kwestie in de vrouwenwereld, verbonden in de Huzinkai van de stad Bandoeng, trots en vreugde verwekt.

Wij zijn er allen van overtuigd, dat de grootheid en hoogheid van geboorteland en volk slechts kunnen worden verkregen door het met ziel en bloed van onszelven te koopen. De ondersteuning van den oorlog van Groot-Oost-Azië, d.m.v. een voorhoede op het oorlogsterrein, dat is de plicht van de geheele jeugd.

Omdat de overwinning in dezen oorlog de gemeenschappelijke welvaart zal brengen, waarin alle Aziatische volkeren een plaats zullen verkrijgen, zoo goed als mogelijk is. Om die reden, ofschoon wij moeders onze kinderen moeten opofferen, zullen wij niet langer aarzelen, wij staan achter dat corps vrijwilligers (Barisan Soekarella) en bidden dat het heilige doel zal mogen worden verwezenlijkt."

Algemeene leiding van de Huzinkai Bandoeng,
w.g. Mevr. Atma di Nata, presidente
Mevr. Poeradiredja, vice-pres.
Namens de Afd. Meisjes van de Huzinkai Bandoeng,
w.g. Mej. Hadidjah, presidente
Soehaemi Ijes, secretaresse.

Het reglement nopens dit vrijwilligersleger treft men aan in de Kan Poo. De bestaande Indonesische vrijwilligerscorpsen in het Japansche leger (Heiho) worden samengevoegd met het nieuwe leger.

Het leger zal onder leiding van Japansche officieren staan (art. 2) en onder de bevelen van den Saikoo Sisikan (art. 3). Zij worden residentiegewijs georganiseerd ter verdediging van hun geboorteland (art. 4).

De opleidingeischen voor officieren waren:

a. schoolopleiding wordt niet gerekend, maar zij moeten geschiktheid hebben om leiding te geven en groepen te regelen *(mengatoer rombongan)*.
b. zij moeten gezonde gedachten hebben en een onverwoestbare geestdrift.
c. gezond en stevig van lichaam zijn.
d. bij het begin wordt de leeftijd niet gerekend, doch iemand die den officiersrang heeft, zooals eerste of tweede luitenant, moet jonger dan 30 jaren zijn.

De eischen voor onderofficieren en soldaat zijn vrijwel dezelfde, doch zij moeten ongehuwd en jonger dan 25 jaar zijn.

Het Japansche leger heeft eenige boodschappen aan dit nieuwe volksleger gegeven:

1. Wees doordrongen van de slechtheid en de zonden, gepleegd door Amerika, Engeland en Nederland in Oost-Azië en zweer in uw binnenste dat gij den vijand vernietigen zult.
2. Stel vertrouwen in de kracht van het Japansche leger en wees doordrongen van het doel en de idealen, nl. het geboorteland te verdedigen.
3. Indien iemand een moedige held wil worden, dan moet hij een gelofte bezitten en lichamelijke kracht, welke niet verzwakt wordt door de zwaarste oefeningen.

Alzoo wordt het vrijwilligerscorps:

„Tentara Pembela Tanah Air" (Peta) ten doop gehouden voor de „gemeenschappelijke welvaart", de hoogheid van vaderland en volk tot heil van de afstammelingen van de kleinkinderen."

Het reglement voor den adviesraad (Tyuoo Sangi In) werd gepubliceerd in Kan Poo. Een artikel slechts wordt vertaald, namelijk het zesde, over de wijze van het uitbrengen van de stemmen:

„De wijze waarop zal worden vastgesteld of men instemt of niet met een besproken onderwerp, wordt bericht door het innemen van stembriefjes op naam van elk raadslid, doch indien noodig mag dit veranderd worden door het verzoek aan de leden om op te staan van hun zetels."

De eerste minister, tevens minister van Marine, Hideki Tojo, zond een „heilwensch" ter gelegenheid van de feestelijke opening van de eerste zitting waarin onder meer wordt gezegd:

„Ik hoop dat dit lichaam de tusschenpersoon zal zijn tusschen bestuur en volk en tevens de stuwkracht, welke de algeheele volkskracht van de bewoners van Java in beweging zal brengen."

Ook de legercommandant van Zuid-Oost-Azië, Terautji, heeft een heilwensch:

„Azië voor de Aziaten" en „de macht van onzen vijand Amerika, Engeland en Nederland moet met den wortel worden vernietigd."

Dan volgen de bevelhebber van Java en de Gunseikan met „raadgevingen".

Wat doen de leden? Zij leggen een *eed* af en betuigen hun dank. Zij zweren te doen alles wat de Japansche leiders wenschen. Geen non-coöperatie deze maal. Het is aangenomen met algemeene stemmen *(soeara boelat)*, dat de Indonesische intellectueelen besluiten met dankbaarheid zich dienstbaar te maken aan het Legerbestuur *(mangabdiken diri)*.

Namens het Japansche leger en de marine wordt deze verklaring beantwoord. Toespraken, raadgevingen, aanwijzingen, men kan alles vinden in het verslag in de Kan Poo.

Ook Sinsitire Kokubu, de Gunseikan, doet mede; op 17 October 1943 geeft hij een uitvoerig verslag van den staat van zaken in het Bestuur. Een citaat over de roofpartijen tijdens de Japansche invasie:

„Omdat het volk zijn wraakgevoelens tegenover de onderdrukkers en uitpersers niet kon beheerschen, ontstonden rooverijen in huizen, winkels en waroengs, maar toen het volk den wensch en het bevel van het leger begreep, was deze onrust spoedig afgeloopen."

Uitvoerige verslagen omtrent deze eerste vergaderingen van den „Adviesraad" (Tyuoo Sangi-in) geven de Tjahaja en andere bladen in de nummers 18, 19, 23 en 25 October 1943. Wij nemen slechts enkele redevoeringen:

Ir. Soekarno als gekozen voorzitter *(Gityo)*:

„Laten wij met geestdrift en gezondheid van het heele volk ons gereed maken voor het examen van de geschiedenis, het volk dat zijn naam met gouden letters wil schrijven in het Eereboek der geschiedenis! Dai Nippon heeft reeds veel in dat Eereboek der geschiedenis geschreven — laten wij er ook in schrijven.

Mijne heeren, aldus is mijn toespraak,

Laten wij het werk beginnen!

Bismillah hirach-maniirachim!"

R. M. A. A. Koesoemo Oetojo volgde hierop om zijn dank te betuigen voor zijn verkiezing als ondervoorzitter (Fuku Gityo). Van denzelfden spreker is de uitlating na zijn benoeming tot lid:

„Wanneer men een vergelijking maakt met den Volksraad, dan is de Tyuoo Sangi-In volledíger voor ons, omdat het totaal aantal leden alleen al veel meer is."

Drs. Moh. Hatta sprak vervolgens.

Hij stelt voor, dat de dankbetuiging met algemeene stemmen zal worden aangenomen door de vergadering.

Ki Hadjar Dewantara noemt de instelling van dezen raad een eerste stap om de idealen van den minister-president Tojo te verwezenlijken. Met veel offers heeft het Japansche leger het Indonesische volk verlost van de koloniale onderdrukking van Nederland.

Dat is de reden waarom wij het bestuur moeten steunen om de uiteindelijke overwinning te bereiken.

Ook *Oei Tiang Tjoei,* van oudsher berucht racketeer in de Chineesche wereld, spion van Japan, thans in arrest bij de Britsche Militaire Politie, is dankbaar gestemd als vertegenwoordiger van de Chineesche bevolkingsgroep.

Deze wijze van dankbetuiging was nog niet voldoende. Drs. Moh. Hatta en Ki Bagoes Hadikoesoemo, gingen naar Tokio en kwamen 3 December 1943 te Batavia terug, nadat zij aldaar den dank van de geheele bevolking van Java aan het Japansche bestuur hadden overgebracht als afgevaardigden van den „Adviesraad".

Welke propaganda voerde *K. H. M. Mansoer,* de vierde van de „empat serangkai"? Hij moest de geestdrift aanwakkeren onder de geloovigen.

In de Soeara Asia uitgegeven te Soerabaja, van 12 October 1943, treft men het volgende aan:

„Luistert naar de stem van alle profeten Noach, Abraham, Mozes, Jezus, Mohammed, die hebben voorgesteld: Laat Azië verlost worden van de vuiligeid van den duivel en den „satan".

Voorts:

„De vuiligheid van den duivel en van „satan" is thans reeds in Azië opgeruimd. Deze twee soorten vuil, welke als een ziekte zijn geworden, terwijl de duivel en satan er het zaad van zijn, moeten door ons bewaakt worden met een geestdrift, welke strijdbaar is onder alle omstandigheden, opdat Azië voortdurend rein blijve van dat slechte vuil."

Tenslotte nog een uitspraak van drs. Moh. Hatta op 8 Dec. 1942:

„Wat de Indonesische jeugd betreft, zij zien liever Indonesia in den Oceaan verzinken, dan dat het wederom een kolonie wordt."

Wat bereikte de „Adviesraad" in de eerste zitting van 15-20 October 1943? Daaromtrent geeft ons een herdenkingsboek voor de Tyoo Sangi In (Boekoe Peringatan Sangi In) met veel foto's en weinig tekst, inlichtingen. De eerste schrede naar de herrijzenis van Nieuw-Java.

De beslissingen genomen door vier commissie-vergaderingen waren:

a. versteviging en steunverleening aan de soldaten van het vrijwilligersleger Peta en Heiho;
b. het mobiliseeren van de arbeidskrachten voor oorlogsdoeleinden en de maatschappij;
c. versteviging van den grondslag voor de levensomstandigheden van het volk; en
d. de vermeerdering van de productie.

Alle leden waren paraat *(siap sedia)*. De receptie heeft in een sfeer van vriendschap plaats *(soeasana persaudaraan)*.

De volledige rapporten van deze vier commissies treft men in de Kan Poo no. 30 aan. Het onderwerp steunverleening aan de soldaten van de Peta en Heiho noemt men „Tata Oesaha Pembantoe Pradjoerit Pembelaan" of kortweg „Tata Oesaha". De centrale opperste leiding van „ons leger" wordt geheel overgelaten aan den opperbevelhebber, terwijl de opperste leiding van „Tata Oesaha" onder contrôle van den Gunseikan wordt gesteld. De opleiding is volgens de *Bushido*-opvattingen en gedisciplineerd.

Prof. Dr. Hoesein Djajadiningrat is de hoogste Indonesische autoriteit van dit burgerrecht. Op 25 November 1943 sprak hij uitvoerig voor de radio nopens de negen grondbeginselen van „Tata Oesaha":

1. verzorging van geestelijke en lichamelijke gezondheid des volks, benevens het doen opvlammen van de geestdrift voor de verdediging;
2. bewaken en regelen van de levensomstandigheden van familieleden van soldaten aan het front;
3. verzorging van gewonde soldaten en hun familie, zoodat wij weer zullen kunnen werken;

4. eerbewijzen organiseeren voor gesneuvelde soldaten;
5. versterken van de geestdriftt van de soldaten en hun familie;
6. verlichting van de moeilijkheden van zieke soldaten;
7. werkverschaffing aan genezen soldaten;
8. productie van instrumenten *(alat-alat)* voor de oorlogvoering;
9. alle andere wettige middelen.

DE „DJAWA" HOOKOOKAI

De zelfmoord-cultus: Jibaku of Kamikaze. De eerste belofte van Indonesia Merdeka. De Rood-witte vlag mag worden geheschen. „Indonesia Raya" wordt tot volkslied verklaard.

Nadat gedurende de periode van de *„Poetera"* de grondslagen waren gelegd voor een stalen verdedigingsfort, moest deze sterkte tot in details worden voltooid. Hiertoe werd de *Perhimpoenan Kebaktian Rakjat* of *Djawa Hookookai* opgericht, welke in beginsel geen ander soort werk had te verrichten dan de „Poetera"; doch in haar werkzaamheden veel breeder en dieper om zich heen greep. Zoo zijn gedurende deze periode het vroeger geheel onder Japansche leiding staande Heiho-vrijwilligerscorps samengevoegd met de Peta (Tentara Pembela Tanah Aer, leger voor verdediging van het geboorteland).

Voorts ontstonden in deze periode de zelfmoordcorpsen en de vrouwencorpsen. De eerste werd genoemd *djibaku, kamikazé* (Japansch) of *Barisan Mati-Matian* (Maleisch) en de tweede werd genoemd *huzinkai* of *Barisan Wanita.*

Ook valt in deze periode het uittrekken van alle beschikbare registers van den propagandadienst in de richting van de extreem-nationalistische instincten en fanatiek-islamitische gevoelens van de bevolking naar het motto: „boeien we ze niet met het vrijheidsideaal rood wit, dan vangen wij ze wel via het Heilige Boek der Mohammedanen". Dat daarbij de *soerah* van den *Kor'an* betrekking hebbende op het voeren van een Heiligen oorlog *(djihad)* valsch moest worden uitgelegd, daarover hebben noch Keizer Wilhelm, noch de leiders van den Japanschen propagandadienst eenige gewetenswroeging gehad. Men trachtte dit doel te bereiken door middel van een centrale Mohammedaansche organisatie, kortweg genoemd: *Masjoemi (= Madjelis Oema Islam).*

Deze organisatie welke onder leiding stond van iemand, die bij tusschenpoozen bepaald zenuwziek was, namelijk K. H. Mansoer, heeft een uitermate giftige propaganda gevoerd.

Voorts zijn gecentraliseerd te Batavia alle vereenigingen of groepen, die zich bezig hielden met de eeuwenoude worstel-

kunst der Javanen *(pentjak)*, waarvan ieder ingewijde weet, dat deze kunst bij voorkeur beoefend wordt en werd door de *„djago"*-elementen. Tenslotte blijkt uit de officieele stukken in deze periode, dat men voor de keuze van candidaten voor de rangen van officier en onderofficier zijn aandacht voornamelijk gericht heeft op jongelieden, die zelf (of wier vaders) groote invloed hebben *(pengaroeh)*. Wanneer thans het verschijnsel gesignaleerd wordt, dat beoosten Batavia een zekere *Hadji Darip*, voormalig rampokleider van Klender en omgeving, thans een hoogen officiersrang bekleedt bij een officieele of officieuze legergroep, wanneer van alle kanten de Javaansche „bush-telegraph" *(kabar angin)* er op wijst, dat deze Hadji Darip niet de eenige beroepsmisdadiger is, die in de wapenrok van de republiek rondloopt, wanneer men bedenkt dat zoowel tijdens de Japansche invasie als tijdens het republikeinsche bewind de tot meer dan drie jaren gevangenisstraf veroordeelden onder leiding van de Pemoeda's van het gevangenispersoneel zijn getraind tot zelfmoord-corpsen, dan krijgt men eenig denkbeeld van het karakter van dezen „invloed", waarop de Japansche militaire overheid zoo gesteld is geweest en waarvan de republikeinsche leiding thans nog gebruik maakt.

Kebakian Rakjat of volksdienstbaarheid op Java 8 Mei 1944 tot 7 September 1944 (ontbonden 30 Augustus 1945). De *„Jibaku"* of *„Kamikaze"* de zelfmoordcultus.

De belofte van *„Indonesia Merdeka"*, de rood-witte vlag mag worden geheschen en het lied *„Indonesia Raya"* wordt tot volkslied verklaard.

Verbreeding en verdieping van het arbeidsveld voor de Japansche propaganda. Intensiveering in zulk een graad dat de geheele Javanen-maatschappij van 50 millioen zielen in beweging komt, ieder op eigen terrein. Systematisch, stap voor stap gaat de Japansche propaganda te werk.

Drie A-beweging en *Poetera* (eerste periode); *Tata Oesaha* en *Djawa Hookookai* (tweede periode).

Elke periode heeft merkwaardigerwijze twee phasen: een voorbereiding en een voltooiing, welke dan weer de voorbereiding voor de volgende periode wordt.

Op 5 Maart 1944, twee jaar na de Japansche invasie, kon-

digde Kokobo Siustoro, de Gunseikan, de instelling van dit nieuwe „burgerfront" aan.

Ook de opperbevelhebber spreekt over de *Djawa Hookookai* en dat de *Poeteara*-organisatie „vrijwillig" ontbonden is. Vooraanstaande persoonlijkheden, ook uit de Moslim-wereld, moeten nu gemobiliseerd worden voor de „komende overwinning", de „verrijzenis van Nieuw-Java" en de „gemeenschappelijke welvaartssfeer".

Uitvoerige gegevens omtrent hetgeen reeds bereikt is en wat nog gedaan moet worden treft men aan in de volgende bladzijden. Een cijfer, omtrent de sterkte van de Hulppolitie (Keibodan) na een jaar propaganda en oefening: 1.300.000 leden. Ook de niet Indonesische groepen moeten meedoen: Chineezen, Arabieren, Indo-Europeanen enz. Het aantal personen, dat examen in de Japansche taal heeft gedaan, beloopt reeds 15.000.....

Aan den „kleinen man" *(Rakja djelata)* moet instructie worden gegeven door lieden met „invloed" *(pengaroeh)*, waartoe het Japansche propaganda- en spionnagesysteem van de *Tonarigumi* en *Azatyoo* wordt gebruikt. Kampong- en wijkhoofden, die tevens bemoeienis hebben met voedseldistributie in oorlogstijd, die dus veel invloed hebben en met iedereen in aanraking komen.

Het accent van de propaganda voor de *Djawa Hookookai* valt op het nationalistisch instinct van leiders en massa. Een typisch voorbeeld daarvan is de bekendmaking van de legercommandant nopens het gebruik van de nationale rood-witte vlag en het toelaten van de „Indonesia Raya" als volkslied. Als regel moet de Japansche vlag rechts van de rood-witte vlag hangen (van binnenuit gerekend), doch twee uitzonderingen worden gemaakt:

a. alle officieele bureaux vlaggen uitsluitend met de Japansche vlag;
b. de *Djawa Hookookai* kantoren alleen de rood-witte vlag.

Deze beslissing ten aanzien van nationale vlag en volkslied karakteriseert het doel van de tweede periode: aanvuring van de nationalistische Indonesische instincten en effent het pad naar de derde periode, de weg naar „Vrij Indonesia" *(Indonesia Merdeka)*.

De juistheid van dit resultaat van documenten-onderzoek

blijkt onder meer uit het verslag der beslissingen van de vierde vijfdaagsche zitting van de Tyuoo Sangiin, waarin als resultaat van de oorlosinspanning van het Indonesische volk worden genoemd de organisaties: de verdedigingslegers des Vaderlands *Peta, Heiho, Keibodan, Seinendan, Tonarigumi,* de *Barisan Pexlopor* (voorlooper) en dergelijke meer.

De *„zelfmoordenaars-propaganda" Jibaku of Kamikaze-beweging,* de *„Perdjoeangan mati-matian"* resulteerde al vrij spoedig in zelfmoordenaarscorpsen. In de week van Vrijdag 17 September 1943 reeds hield Kijai Ageng Soerjomataram, alias Kijai Ageng Bringin een bespreking met al zijn volgelingen omtrent het oprichten van een *„Barisan berani mati"*, zelfopofferingsbrigade. Hij kwam dien dag te 11.30 uur op het kantoor van den *Koti Zimukyoku* (Japansche vertegenwoordiger bij de Japansche zelfbesturen) om een verzoekschrift te overhandigen van die strekking, medeonderteekend door tien van zijn volgelingen. Geteekend hebben: Ki Ageng Bringin, Ki Prawirowiworo; Ki Pronowidigdo; Ki Atmosoetidjo; Ki Asrar; R. L. Poespoatmodjo; R. M. Sakirdanarli; R. B. Mangkoesetedjo; R. M. Soerjowinoto en Ki Soedarmo.

„Gedurende anderhalf uur werden zij als vrienden ontvangen door den Tyokan Kakka. Betreffende Ki Ageng Bringin wordt medegedeeld, dat hij bijzonder goed bekend is met oorlogsamuletten. Zij berusten op het opwekken van het gevoel van doodsverachting en zijn op eenvoudige wijze samengesteld, gemakkelijk te begrijpen en te aanvaarden voor iedereen. Een volgenden keer zullen wij een exemplaar (nl. van zulk een oorlogsamulet) in het Maleisch bespreken; opdat het nuttig moge zijn voor alle lezers."

„Ook van officieele Japansche zijde wordt de voedingsbodem voor de „suicide corps" gereed gemaakt. *Teisin ai* is een speciale afdeeling van het leger, welke moedig genoeg is om zich op te offeren („bagian istimewa jang berani mengorbankan djiwa"):

Art. 1: De leden voor deze afdeeling worden gekozen uit vooraanstaande en bekwame leden van de *Seinendan.*

Art. 2: De afdeeling moet de voorste plaats innemen en zal de volgende werkzaamheden verrichten:

1. er voor zorgen dat zij het centrum *(poesat)*

wordt en het voorbeeld voor anderen.
2. dagelijks Japansch leeren.
3. gezamenlijke landbouw beoefenen.
4. woeste grond ontginnen.

Art. 3: Zulk een afdeeling behoeft niet groot te zijn, b.v. 30 man sterk, die altijd bij elkaar blijven.

Tijdens de slotzitting van de vierde vergadering van de Tyuoo Sangi In op 16 Augustus 1944, hebben op voorstel van dr. Radjiman Wediodiningrat (Soerakarta), die gesteund werd door Otto Iskandar Dinata, Soekardjo Wirjopranoto en ir. Soekarno voorgesteld om een „strijd op leven en dood" (perdjoeangan mati-matian) te beginnen.

Met algemeene stemmen nam de adviesraad het voorstel aan. Ir. Soekarno lichtte deze beslissing toe als een bewijs, dat de Javaansche bevolking in haar geheel oorlog wilde voeren tegen Amerika, Engeland en Nederland. De Soomubutyoo hield hierover een lange radiotoespraak. Deze Japanner somt onder meer op de gevolgde propagandamethoden:

„Het Japansche leger begon eerst met de beweging 3 A, namelijk toen het leger Java occupeerde. Deze beweging kwam tot vollen wasdom over geheel Java als vuur dat lekt, omdat de bedoeling dier beweging overeenkwam met den wensch der bevolking. Later, toen de doelstellingen bereikt waren werd deze beweging gestaakt.

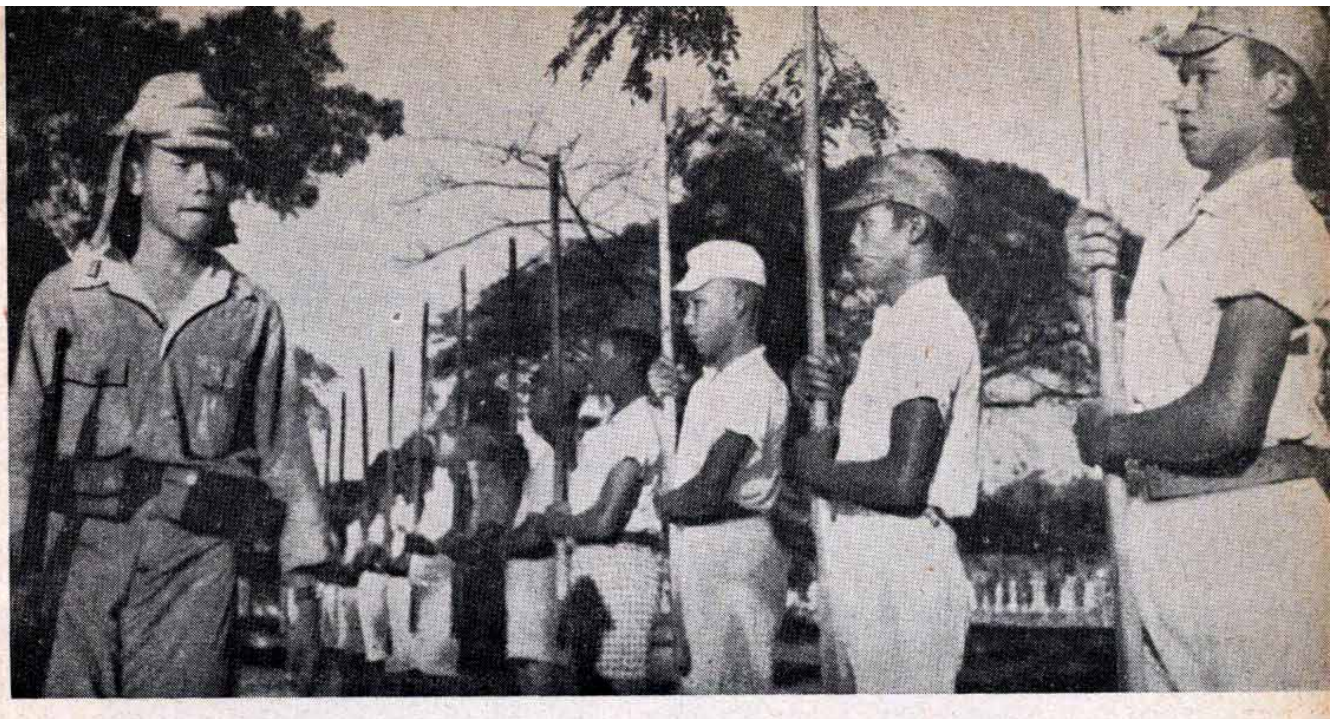
Vervolgens de beweging *„Poesat Tenaga Rakjat"* (Centrum van Volkskracht of *Poetera),* welke gedurende tien maanden veel voldoening schonk door de trouw der bevolking en de medewerking van het legerbestuur.

Doch de beweging Poetera werd later gestaakt in de hoop nog verdere vooruitgang te kunnen maken, teneinde aan het verlangen van de bevolking tegemoet te komen om de beweging meer compleet te maken en ook practischer.

Daarom is de *Djawa Hookookai* (vereeniging volksdienstbaarheid) thans geboren.

Van Java moet een verdedigingsfort worden gemaakt, zoo stevig als een steenen berg, welke onwrikbaar is, zoowel materieel als geestelijk."

Deze geheele ontboezeming van den Japanschen Soomubutyoo wordt afgedrukt onder den titel: „Nopens de beteeke-

Inspectie van de „Seinendan" door een „Heiho".

De „Seinendan" marcheert.

Gemengde veiligheidswacht van kampong-patrouilles en politie.

Het „Vrijwilligers-Leger" „Peta" met echte geweren.

nis van de beslissing „strijd op leven en dood"." *(Tentang arti kepoetoesan Perdjoeangan mati-matian).*

Dezelfde Japanner spreekt 30 November 1944 tot den vertegenwoordiger van de *Barisan Berzyibaku* van de residentie Madioen:

„Vanaf de oprichting van de *Djawa Hookoo Kai* is er een krachtsbijdrage geleverd aan het legerbestuur om het werk van de bevolking te vergemakkelijken. Maar het hoogtepunt van de „kebaktian" (dienstbaarheid) is de onwrikbare wil om zich ten doode te wijden. Er is zelfs geen bedoeling welke zuiverder en verhevener is dan dat. Daarom is de geestdrift van de jeugd, totaal 400 pemoeda's, door u vertegenwoordigd een bewijs van de opperste zuiverheid van deze geestdrift van dienstbaarheid."

In een Februari 1945 uitgegeven boekje *„Njioer Melamboei"* (Wuivende klapperboomen) schrijft Isobe Yuji:

„Het verzoek een suicide-legercorps *(pasoekan jibaku)* te mogen vormen van 400 pemoeda's uit Madioen is het bewijs van den sterksten graad, dat duidelijk aantoont hoe de Indonesische jeugd een zeer scherp inzicht heeft in de oorlogssituatie van Java."

Ir. Soekarno verklaarde volgens het boekje: „zoolang de suicide-corpsen bestaan, zal Indonesia een eeuwig leven bezitten. De rijzende zon verlicht de ziel van de Indonesiërs. Laat ons *Jibaku* plegen met realisme en niet onszelven vermoeien met lange redevoeringen — pleeg *Jibaku* als een daad van *Déwata,* van *Kamikazé Tokube u Kogekitai".*

Om het onderwerp *Jibaku* maar meteen geheel te voltooien, wordt het volgende geciteerd uit het republikeinsche dagblad Vrijheid (Merdeka) van 20 Nov. 1945 onder het hoofd: „Sidoardjo aangevallen door vijandelijke vliegtuigen:"

„Van alle zijden stroomt de hulp naar het oorlogsterrein. Eenige honderden Pemoeda's onder leiding van broeder Soebianto zijn getraind in een legercorps *Djibakoetai,* in de zelfmoordafdeeling *(pasoekan berani mati).* Voordat zij vertrokken vertelden zij hun ouders, dat zij niet zouden terugkeeren. Beter om door dynamiet te worden vermorzeld, dan dat Soerabaja weer door een vijand zou worden bezet."

Hiermede is voor het onderwerp *Jibaku* de keten van bewijsvoering volledig gemaakt vanaf de Japansche conceptie

tot en met de practijk onder de „republiek Indonesia".

Ook met het onderwerp „heilige oorlog" *(perang Sabililah)* zal duidelijkheidshalve — los van de indeeling van deze stof in perioden — worden weergegeven schakel na schakel, hoe het kwam dat een deel van de eertijds rustige Javaansche bevolking thans bij honderden zelfs uitsluitend met bamboelansen gewapend, tegen de Britsche tanks opstormt.

Bij zulk een bereidheid tot dienstbetoon, zulk een wil tot marcheeren en vechten, ging het Japansche legerbestuur een stap verder. Het stelde op 7 September 1944 de vrijheid van Indonesia in uitzicht op een merkwaardige wijze, onder den titel: „In verband met de belofte van toekomstige vrijheid van Indonesia, wordt een uitvoerig verslag gegeven van alles wat op Java d.m.v. de Japansche propaganda was tot stand gebracht." Geschiedenis dus en geen omschrijving van den inhoud en den vorm van de beloofde vrijheid aan Indonesia. Doch wat nood, men mag onder bepaalde voorwaarden de rood-witte vlag uitsteken en „Indonesia Raya" zingen.

Voortgaande mobielmaking der geheele Javaansche maatschappij voor de versterking van het burgerfront.

De periode van de vrijheidsbelofte van van 7 September 1944 tot 25 Mei 1945, het moment waarop men een organisatie oprichtte voor het onderzoek naar de voltooiing der vrijheid.

Na de vrijheidsbelofte van 7 September 1944 tot 25 Mei 1945: het moment waarop men een organisatie oprichtte voor het onderzoek voor de voltooiing van de vrijheid. Voortgaande mobielmaking van de geheele Javaansche maatschappij voor de actieve oorlogvoering en het burgerfront. Kennelijk wordt geen middel opbeproefd gelaten om het totaal generaal van krachtbronnen op Java aanwezig te stimuleeren. Dit geldt zoowel voor de menschen als voor de grondstoffen. Ook het intensiveeren van de Moslemwereld is een deel van deze propaganda. Zoo geeft de officieele bekendmaking van 7 September 1944 van het legerbestuur een passage over de krachtige actie onder de *Penghoeloe's* (officieele voorgangers)

en Oelama's (Mohammedaansche wetgeleerden); in verband met den zeer grooten invloed van den Mohammedaanschen godsdienst op de bevolking. De residenten en regenten, op wier bureaux Japansche ambtenaren zullen worden te werk gesteld, ten einde er voor te zorgen, dat de regenten niet afwijken van de wenschen van de Centrale Regeering, zullen voor de uitvoering van de legerpolitiek zorg dragen.

In verband met de vrijheidsbelofte hield de opperbevelhebber 8 October 1944 een redevoering tot alle leden van het vrijwilligersleger „Peta". Hij deelde daarin mede, dat het Indonesische volk twee examens had te doen om de vrijheid te verdienen:

a. vernietiging van Amerika, Engeland en Nederland en het gevaar verdrijven dat Groot-Oost-Azië bedreigt;
b. eenheid, discipline, bekwaamheid enz. moet worden verkregen, om als onafhankelijke staat te kunnen bestaan. Daartoe krijgen de leiders van de *Peta* vier opgaven op te lossen:
   1. de gemeenschappelijke vijanden vernietigen;
   2. tezamen met het Japansche leger vol vertrouwen tot in den dood te strijden;
   3. de eenheid en discipline verstevigen;
   4. de gevoelens van Aziaat te zijn te versterken en zich geestelijk te wapenen tegen de listen van den vijand.

Reorganisatie van de activiteit van de volkshygiëne, militaire oefening van de schooljeugd, van alle ambtenaren, landbouwers en arbeiders. De voedselproductie opvoeren, de gevoelens van onderling hulpbetoon (gotong rojong of toeloeng menoeloeng) opwekken d.m.v. het *Tonarikumi*-stelsel, dat is een groep huizen. Zoo is het programma opgesteld. Er is een stroom van redevoeringen en gedrukten over deze periode. De propaganda wordt overal gevoerd. In den adviesraad, in de residentieraden, in alle andere raden en commissies, in de scholen, tot in de kleinste gehuchten toe.

Een eed (soempah) tijdens de zesde vijfdaagsche zittingsperiode van den adviesraad namens de leden door Ir. Soekarno afgelegd, moge duidelijk maken hoe de verantwoordelijke leiders denken:

„Wij, de gezamenlijke leden, voelen ons zeer vereerd en dankbaar gestemd voor de plechtigheid van de opening van de

zesde zitting van de *Tyuoo Sangi In,* waarbij Zijne Excellentie Saikoo Sisikan persoonlijk kwam en een verheven raad gaf aan ons en ons den weg wees, welke bewandeld dient te worden. Nu de oorlog op het hoogtepunt is gekomen en op hevige wijze rondom de Philippijnen is uitgebroken, nu tengevolge van den overweldigenden moed van het leger van Dai Nippon schitterende overwinningen worden geboekt, op die plaatsen waar de vijand tegenaanvallen doet, nu vergeet niemand zijn plicht, in de overtuiging, dat nu de tijd is gekomen om den vijand te vernietigen.

Wij zweren hier, dat wij om de eindoverwinning te behalen en om de gezamenlijke welvaart van A.T.R. (Asia Timoer Raya = Groot-Oost-Azië) te verkrijgen en tevens om de vrijheid voor Oost-Indië (Hindia Timoer) te verkrijgen, wij straks aan de bevolking van Java haar plicht zullen duidelijk maken, zoo volledig mogelijk, onder leiding van Zijne Excellentie Saikoo Sisikan, om zijn wensch te vervullen en zoo krachtig mogelijk te streven met volle geestdrift van dienstbaarheid (kebaktian). Hiermede vervullen wij onze verantwoordelijkheid en het eergevoel als leden van de *Tyuoo Sangi In.*"

Djakarta 12-11-'44.

De Vertegenwoordiger
w.g. Soekarno.

In deze zesde zitting van de Tyuoo Sangi-In werden antwoorden gegeven op twee vragen van den Saikoo Sisikan:

1. Hoe een strijd op leven en dood te organiseeren?
2. Hoe de bevolking te oefenen om mede te doen aan de oorlogvoering?

Het antwoord van deze leden op vraag 1 was:

a. vervollediging van vroegere getroffen maatregelen;
b. coördinatie bewerkstelligen tusschen alle organisaties;
c. de maatregelen te verscherpen door in alle organisaties van boven af tot en met de *Tonarikumi (Djawa Hookookai)* een schoonmaak te houden onder verdachte personen, speciaal die op belangrijke posten;
d. alles op Java gereed maken voor een aanval: mobilisatie van de halve en heele militaire organisaties: *Keibodan, Seinendan, Suisintai (Barisan Pelopor)* en de gewone

bevolking; tevens het oprichten van zelfmoordgroepen bevorderen;

e. bewapening voltooien;

f. coördinatie tusschen militair- en residentiebestuur tot stand te brengen.

Het antwoord van deze leden op vraag 2 was:

Geestelijke en lichamelijke oefening; bevordering van hygiëne; bestrijding van analfabetisme; versteviging van de volkseconomie; vermeerdering van het aantal scholen en cursussen enz.

Yamamoto Moitiro is kennelijk tevreden met de resultaten van het werk, hetgeen blijkt uit zijn sluitingsrede van den raad als Gunseikan op 17 November 1944:

„Ik ben er van overtuigd, dat de zitting reeds vruchten heeft afgeworpen, welke de gewenschte bedoelingen in vervulling hebben doen gaan, ofschoon er nog diverse onderwerpen zijn, welke de voortdurende aandacht van de leden vereischen, nl. die onderwerpen hierboven opgesomd."

Laten wij thans uit de zee van materiaal nog eenige grepen doen. Over de *Djawa Hookookai* wordt geschreven, dat het een stuwkracht (pendorong) is. Als practisch resultaat leverde het op de *Hookoo Suisintai* of „lasjkar penempoer (senpei)", dat is de „stoottroep", de zg. *„Barisan Pelopor"*. Voorts de *„Barisan berzyibaku"*, de „suicide-corpsen". Het werd een centrum van allen arbeid, ook die onder de vrouwen *(wanita Huzinkai)*.

De nieuwe organisatie van de Djawa Hookookai wordt gepubliceerd. Tijdschriften en pamfletten worden uitgegeven en een oorlogsfront (front perang) wordt gesticht, op advies van de vijfde zitting van de Tyuoo Sangi In. De *„Barisan Pelopor"* zal de motor worden van het streven om *Zissenkyoku* te bereiken.

De „onbetrouwbare" Indo-Europeanen worden geïnterneerd. De „Diamond Kiukyuu Kaisyuu Honbutyoo", wie dat ook is, is op 1 Februari 1945 erg tevreden over de resultaten over *Peta* en *Heiho; Barisan Pelopor, Barisan Zyibaku* en de *Keibootai* der Chineezen.

De *Djawa Hookookai* gaat met de vijf grondslagen van den staat schermen, met de *Pantja Dharma*, thans nog gesym-

boliseerd in den republikeinschen groet: rechterhand opheffen ter hoogte van het oor en „Merdeka" roep. Deze *Pantja Dharma*-beginselen zijn op dat moment:

1. een land dat één is;
2. een land dat gelukkig (daulat) is;
3. een land dat rechtvaardig is;
4. een land dat welvarend is;
5. een land dat als een waardig lid in de familiesfeer van Groot-Oost-Azië leven kan en dat het schoone streven van Japan blijft erkennen (uit „Pantja Dharma" zonder datum).

Het oorlogs- en vrijheidsfront wordt geregeld en een nieuw schema wordt bekend gemaakt van de afdeeling van de Djawa Hookookai met de onderlinge verbindingen, met den hoofdleider aan den top (Soosai is Ir. Soekarno) en de Suisintai-Barisan Belopor aan de basis. Deze basis zou overblijven in September 1945, met Soekarno als president der republiek en „opperbevelhebber".

De eeuwenoude worstelkunst op Java, de *„pentjak"* wordt voor oorlogsdoel gemobiliseerd in alle gehuchten. Daartoe richt men een centraal bureau *(poesat)* op genaamd: *„Pentjak Rensei Hukyukai"*.

Deze pentjak-kunst werd van oudsher bij voorkeur door beroepsmisdadigers beoefend, als zelfverdediging en om „invloed" te krijgen *(pengaroeh)* onder de bevolking.

Op 1 Maart 1945, roept de Saiko Sisikan nog uit: *„Pasti menang, pasti merdeka"* (wij moeten overwinnen, wij moeten vrij worden). Ook wordt de installatie aangekondigd van een „Orgaan voor onderzoek van den voorbereidenden arbeid voor de onafhankelijkheid". Ir. Soekarno legt weer een eed af op 21 Februari 1945, ditmaal voor:

de eindoverwinning;
de gemeenschappelijke welvaart in Groot-Azië;
en de vrijheid van *Indonesia.*

De *Djawa Hookookai* en de „Masjoemi" (de gelijkgeschakelde Islamitische beweging) worden vereenigd. De Tyuoo-Sangi-In wil *„Merdeka atau mati"*, hetgeen Ir. Soekarno als volgt onder woorden brengt:

„In een periode, welke zoo belangrijk is moeten wij niet

langer nadenken, maar laten wij allen voorwaarts stormen. Sla krachtig toe! *(hantam)*. Valt aan! *Terdjang)*, stoot toe *(gempoer)* met slechts één devies: Vrijheid of de dood!"

De beteekenis van de jeugdbeweging in dit oorlogsnummer, de Angkatan Pemoeda Indonesia (Api is vuur) wordt 29 April 1945 uiteengezet. Daarbij worden drie hoofdpunten gegeven:

a. Java is het centrum van Indonesia;
b. de plicht van de jeugd is belangrijk;
c. het begrip van de vorming van Groot-Oost-Azië moet verdiept worden.

De „ruggegraat" van een vrij land is de *Hookookai Suisintai,* de *Barisan Pelopor* en *Zibakutai,* de Suicide-corpsen. Na den val van Duitschland garandeert Dai Nippon nog steeds de vrijheid van Groot-Oost-Azië door de vernietiging van Amerika en Engeland. De *Djawa Hookookai* gaat de schooljongens leeren met bamboelansen te vechten.

Deze garantie zal echter veranderen in de eerste phase van de derde periode, gelijk wij zullen aantoonen.

Het hoofdkwartier van de Barisan Pelopor geeft uitvoerige instructies over „De ideologie van den Guerilla-oorlog (goerila)".

„Ons volk moet thans slechts één devies hebben, gewapend met golok of water van *tjabé rawit* (een kleine zeer scherpe Spaansche peper), dat mag geen punt van overweging meer uitmaken. Slechts één devies: Vrijheid of de dood!"

De voorbereiding voor de vrijheid. Propagandalectuur en officieele stukken tot einde Mei 1945.

De „vernieuwing van het land" *(Pembaharoean Negeri)* heet een door de „Java Dagblad Centrale" *(Djawa Shimbun Kai)* uitgegeven propagandaboekje. Het is onderzocht door *Gun Ken Euhan* Djakarta no. 174, Syoowa 27-5-12, uitgegeven met een vergunningsbrief van *Hoodoohan* (propaganda) Djakarta No. 201 Syoowa 20-5-28.

Het boekje bestaat uit een voorwoord, twee inleidingen van drs. Hatta en Otto Iskandar Dianta, elf hoofdstukken en een slotwoord.

Het behandelt de opkomst van het moderne Japan gedurende de Mei-ji-periode en het grondvesten van een militaire mogendheid van den eersten rang. In elk der hoofdstukken wordt een levende groep van de maatschappij beschreven en aan de Indonesische overeenkomstige groepen de dringende raad gegeven om een voorbeeld te nemen aan de resultaten door de Japansche jeugd- en vrouwenbeweging bereikt.

Drs. Hatta schrijft onder andere:

„De ontwikkelingsgang van de Meiji-vernieuwing was zoodanig, dat in korten tijd Japan een niveau bereikte gelijk aan dat van andere mogendheden, in het bijzonder de Westersche en wel wegens drie oorzaken:

de vaderlandsliefde, de eenheidszin, welke onder alle onderdanen werd aangetroffen en de vastbeslotenheid der jeugd om alles te bereiken t.b.v. de grootheid van het vaderland."

En als slotoverweging:

„Maar voor de leiders van de politieke beweging en de intellectueelen van Indonesië zal elk onderwerp ons bevelen tot overpeinzing en tot het doordenken van alles, het verband leggen met de vernieuwing van ons eigen land en het leiden van de Indonesische maatschappij op grond van haar geschiedenis en haar positie midden op de verbindingswegen der wereld."

Otto Iskandar Dinata schrijft o.a.:

„Het meest kostbare voorbeeld uit de geschiedenis van Japan is de geschiedenis van de herrijzing van Dai Nippon gedurende de Meiji-Tennoo periode. In verband daarmede is het een zeer juiste daad van de Djawa Shimbun Kai om dit boek uit te geven, wat juist geschied is in het tijdperk van de opkomst van „Vrij Indonesië". Daarom geloof ik, dat op deze uitgave acht geslagen zal worden en zij een hartelijke ontvangst zal genieten van alle vooraanstaande Indonesiërs. Mogen wij er in slagen nuttig materiaal te verzamelen uit dit boek, zoodat het nut van deze uitgave zal overeenkomen met hetgeen de Djawa Shimbun Kai ermede beoogt."

De eerste hoofdstukken zijn getiteld:

1. Japan houdt rekening met Europa.
2. Het tijdperk van veranderingen in Japan.

3. De houding van Japan inzake de ontwikkeling in de wetenschap van Europa.
4. De jeugd.
5. De duur van de vernieuwingsperiode.
6. Verandering van de omstandigheden en van de oude gewoonten.
7. Onderwijs en opvoeding.

Het slothoofdstuk handelt omtrent een grondwet van een nieuw land, over de vraag: republiek of koninkrijk?

In dit hoofdstuk wordt medegedeeld, dat de Japansche regeering een afgezant naar Europa zond om de staatsrechtelijke stelsels van Duitschland, Engeland en de Vereenigde Staten te bestudeeren.

Onder leiding van een Duitsch hoogleeraar in het staatsrecht heeft deze adviseur de voorkeur gegeven aan de Bismarcksche conceptie van een staatsregeling en dit resulteerde in de grondwet van Japan. De invloed van de grondwetten van de beide Engelsch sprekende democratieën op het Japansche staatsrecht was vrijwel nihil.

Hieronder volgen de letterlijke vertalingen van enkele officieele Japansche bescheiden nopens de bestudeering van de gereedmaking voor de Vrijheid.

RAADGEVING VAN GUNSEIKAN

Ter eere van de opening van „Badan oentoek menjelidiki oesaha-oesaha persiapan kemerdekaan". (Organisatie voor onderzoek van de werkzaamheden ter voorbereiding van de onafhankelijkheid).

Geachte Heeren!

Ik gevoel mij zeer geestdriftig, omdat heden „Badan oentoek menjelidiki oesaha-oesaha persiapan kemerdekaan" (Organisatie voor onderzoek van de werkzaamheden voor de voorbereiding van de onafhankelijkheid") haar werkzaamheden zal aanvangen en een groote stap zal doen in de geschiedenis van de stichting van het rijk Indonesië.

De oprichting van dit lichaam heeft tot doel, de zorg voor het onderzoek van de basis van belangrijke zaken, ontwerpen

en onderzoekingen, die verband houden met den arbeid tot stichting van het nieuwe onafhankelijke rijk Indonesië. Op die wijze worden vele en nauwkeurige bouwstoffen ter bespreking aangebracht bij het Orgaan ter bekrachtiging van de uiteindelijke beslissingen.

(Badan Penetapan Poetoesan Jang Terachir). Wanneer wij allerlei waarnemen in het gebied, dat Indonesië genaamd is en nadenken over de *ligging van Java,* dan worden de verplichtingen van dit lichaam (Badan) en de wijze waarop de arbeid geschieden moet, vanzelf duidelijk.

Wanneer een volk den grondslag van zijn onafhankelijkheid stevig wil maken, dan moet het de innerlijke overtuiging bezitten, in staat te zijn zelf zijn land te verdedigen en ook een duidelijk gezag als volk bezitten. Om die reden en bij deze maatregelen moet het Indonesische volk volkomen er van doordrongen zijn en geestdrift bezitten voor de handhaving van de energie voor het voeren van dezen oorlog. In verband met de grondbepalingen voor het nieuwe onafhankelijke rijk, behooren de leiders zelf voor te gaan in den arbeid van onderzoek der zooeven genoemde vraagstukken, en *evenzoo bij de godsdienstvraagstukken.* Ik hoop, dat de *krachten ter verdediging* en de energie van het volk versterkt en vooruitgebracht worden, niet alleen voor nu, maar ook voor de komende tijden als het Indonesische volk vrij zal zijn tot zijn heil. Ik koester zeer groote verwachtingen omtrent de resultaten van dit lichaam.

De stichting van het Rijk Indonesië beteekent het verlost worden van het Indonesische volk uit de boeien en de lage onderdrukking van de Hollanders, en het stichten van een rijk op een weligen bodem, welke bevrijd is en van geslacht op geslacht van de voorouders geërfd is, ten behoeve van het Indonesische volk. En ook beteekent het de stichting van een onafhankelijk rijk tegenover den vijand, om de verplichtingen te vervullen als een rijk, dat gegrondvest is op een verheven geaardheid, namelijk als een schakel in de sfeer van gemeenschappelijke welvaart in Groot-Oost-Azië, die aan de idealen van 1000 millioen inwoners van Grooter-Oost-Azië voldoet.

Alzoo moet het Indonesische volk, dat den heiligen arbeid zal voleindigen voor de stichting van het rijk, goed beseffen den stand van den oorlog in dezen tijd en den zeer belang-

rijken plicht ter verdediging, en behoort tevens te denken aan het heil en den vooruitgang, die reeds overvloedig zijn, voor het Indonesische volk. Om die redenen moet het Indonesische volk niet bekrompen van inzicht zijn en niet alleen aan het belang van Indonesië denken.

Ik vertrouw dat elk lid rekening zal houden met de wenschen van de zijde van het volk, dat verlangt zijn krachten bijeen te brengen en vanaf één plaats in te zetten en dat zeer goed beseft de juiste beteekenis van de stichting van dit nieuwe rijk, zoodat op die wijze deze heilige plicht vervuld wordt.

Djakarta, 28 Mei 2605
(28-5-45)

GUNSEIKAN.

Ir. SOEKARNO hield de volgende redevoering, in Mei 1945:

Heden werd een aanvang gemaakt met den arbeid van Dokuritu-Hyunbi Tyoosakai Badan enz.

De organisatie is opgericht *op bevel van het Nipponsche legerbestuur* op den luisterrijken dag Tentyoosetu, op 29 April jl. en bestaat uit 62 leden uit alle groepen der bevolking op Java en 8 buitengewone leden, Nipponners.

Daarom betuig ik, als voorzitter van deze organisatie, uit naam van alle leden, onzen grooten dank voor het vertrouwen dat ons zoo overvloedig geschonken wordt, door het Nipponsche legerbestuur en voor de gelegenheid die ons gegeven wordt om aan onze verplichtingen jegens rijk en inwoners van Indonesië te voldoen.

Moge dit vertrouwen niet vergeefsch zijn en mogen wij de hoop van regeering en Indonesische maatschappij vervullen.

De oprichting van deze organisatie voor onderzoek bewijst de verheven wijsheid van het Nipponsche legerbestuur, dat met oprechte bedoelingen en zuiverheid Indonesië wil bevrijden en is voor ons ook een bewijs, dat wij weer een stap verder zijn naar het tijdperk van de onafhankelijkheid. Om die reden is de verantwoordelijkheid van dit lichaam groot, want alle leden ervan moeten beseffen, dat zij niet alleen de oprichting ervan zelf doen geboren worden, maar zij moeten ook bedenken en goed beseffen dat zij vertegenwoordigers van

de maatschappij worden en de verplichting opgelegd krijgen om kennis te nemen van en te overwegen de gevoelens uit het volk. De grondslagen van de samenleving moeten nauwgezet behartigd en overwogen worden. De verbindingen met de maatschappij moeten steeds door nauw aangehaald blijven. Maar er kan vast op vertrouwd worden, dat alle leden met geestdrift en het diepste besef aan he werk zullen gaan.

De plichten van dit lichaam zijn zeker niet licht, want de uitbeelding van een onafhankelijk rijk is in de verhalen van Indonesië uit het verleden niet duidelijk, ja zelfs kan men zeggen, dat ze vrijwel verdwenen is als gevolg van de Hollandsche onderdrukking gedurende 3½ eeuw, nadat onze onafhankelijkheid daardoor opgehouden had te bestaan.

Hoewel dat zoo is, beleven wij nu een uiterst hachelijken tijd, nl. den heiligen (Soetji) oorlog, die het hoogtepunt gaat bereiken, die door Dai Nippon Teikoku gevoerd wordt en tot doel heeft de vorming van een sfeer van gezamenlijke welvaart in Groot-Oost-Azië, met als maatregelen de bevrijding van landen in Groot-Oost-Azië die verdrukt werden door het *imperialisme* (Keangkara moerkaan) van *Amerika, Engeland* en *Nederland.*

Deze ervaring beteekent ook, dat Indonesië de gelegenheid heeft gekregen om de grondstoffen te vinden, die den bodem moeten vormen, waarop het nieuwe onafhankelijke rijk zal opgebouwd worden, waarnaar wij altijd verlangd hebben.

In dezen oorlog worden ons de richtlijnen en de leiding van het Nipponsche legerbestuur gegeven, mits wij beseffen wat het doel is van den „heiligen" oorlog en *wij medestrijden teneinde Amerika, Engeland en Nederland te vernietigen.* Daar is het dat wij de grondstoffen krijgen om de onafhankelijkheid te bereiken, want wij begrijpen en beseffen dat om de onafhankelijkheid te bezitten, wij ons zelf moeten vrij maken van de slapheid van begeerte om de eenheid te verwezenlijken tusschen de bewoners of de volken van Indonesië, dat is namelijk de vijand in ons zelf en we moeten ons vrijmaken van den vijand buiten ons, namelijk van de *geallieerden.*

Het kan niet meer geloochend worden, dat onze aanvallen en onze daden in den oorlog van nu hun middelpunt moeten hebben in den arbeid van het *meedoen aan de vernietiging*

van onze gemeenschappelijke vijanden, ofschoon de Duitschers zich aan de geallieerden onvoorwaardelijk hebben overgegeven, *zetten wij in vast vertrouwen aan de zijde van Nippon den strijd voort* en wij nemen op ons alle moeilijkheden en tegenslagen, welke ook, om het *geallieerde imperialisme* te vernietigen, dat wederom de volken van Oost-Azië wil gaan onderdrukken *totdat wij aan de zijde van Nippon de eindoverwinning behaald hebben.*

Wij zijn er ten diepste en zonder weifeling van overtuigd, *dat de eindoverwinning aan onzen kant moet vallen,* omdat onze oorlog onder leiding van Dai Nippon een strijd ter verdediging van rechtvaardigheid en waarheid is.

In verband met den vijand in ons binnenste, moeten wij de aangeboren eigenschappen van ons volk opheffen, mits wij een hechte en sterke begeerte verkrijgen om de bewoners en volken van Indonesië tot eenheid te brengen, met de waarschuwing (met de vreemde woorden „bewust" en „zelfbewust"), dat wij ons eigenbelang moeten verzaken en voortdurend in het oog moeten houden ons hoogere eigenbelang (Diri Peribadi), tot dat wij kunnen verheffen onze eigenschappen van wederzijdsch hulpbetoon en onderlingen steun op de meest verheven wijze.

Slechts op die wijze kunnen wij een onafhankelijk Indonesisch rijk stichten, dat eeuwig van duur zal zijn, één van zin, gelukkig, rechtvaardig en welvarend.

Het is zeker dat een vrij Indonesië gesticht op grondslagen als hier aangegeven een vooraanstaande plaats zal krijgen in het gebied van Groot-Oost-Azië, dat het sterke en verheven hulp kan geven en de weldaden en verdiensten van Nippon zal waardeeren, die zoo overvloedig over ons uitgestort worden.

Om die redenen zal vanzelf de eeuwigdurende vrede voor de geheele menschheid oprijzen, samengesteld uit alle gezinnen der menschheid ter wereld *op basis van Kakkoo Itiu.*

„VASTBESLOTENHEID VAN DEN GIIN".

Dokuritu Zyuubi Tyoosakai, Badan Penjelidik Oesaha-Oesaha Persiapan Indonesia Merdeka (Organisatie voor onderzoek van de werkzaamheden ter voorbereiding van de on-

afhankelijkheid van Indonesië), welke bestaat uit vertegenwoordigers uit alle lagen der Indonesische bevolking, in vergadering bijeen vanaf 28 Mei tot 1 Juni 1945 in het gebouw Tyuuoo Sangi-In te Batavia, beseffen dat de werkzaamheden voor de oogen van den vijand geschieden en gadegeslagen worden door geheel Groot Oost-Azië, ja zelfs door de geheele wereld, verklaart:

dat bovenstaande organisatie voor onderzoek zeer verheugd is over de garantie van de landen van Groot Oost-Azië, die toegezegd werd door elk van de hooge afgezanten in de juist gehouden beraadslaging, om zoo groot mogelijken steun te verleenen aan den arbeid, waardoor zoo spoedig mogelijk de bevrijding van het rijk Indonesia voltooid kan worden;

dat zij de gevoelens van dankbaarheid uitspreekt die opwellen uit het diepst van het reine hart over de garantie van de landen van Groot Oost-Azië, die in waarheid van zoo hooge en verheven beteekenis is;

dat de organisatie voor onderzoek haar vlammende en ziedende vastbeslotenheid laat blijken en de verzekering geeft, dat zij zoo hard mogelijk zal werken, mits in overeenstemming met den wensch van de besprekingen der hooge afgevaardigden van Groot Oost-Azië, zoodat het vrije Indonesië (Indonesia Merdeka) zoo spoedig mogelijk een feit wordt;

dat de Organisatie voor onderzoek niet vergeet, dat wij een afgerond en gelukkig Indonesisch rijk willen stichten in een uiterst moeilijken tijd, namelijk in het tijdperk van een ontzettenden oorlog;

dat wij weten en betogen met een heet hart, dat de vijand reeds in een deel van ons gebied is doorgedrongen, namelijk in Morotai, Tarakan en Papoea en tracht te landen op Halmaheira en zoo mogelijk op andere deelen van ons vaderland, dat wij lief hebben;

dat door dusdanige daden van den vijand ons antwoord naar voren gebracht wordt vlak tegenover den vijand, met als getuigen de geheele menschheid der wereld, en aangehoord door 5 werelddeelen omspoeld door 7 oceanen, dat alle leden van de organisatie voor onderzoek 70 millioen inwoners achter zich hebben gereed staan om te vechten en Dai Nippon Teikoku bij te staan met de meest oprechte bedoelingen;

dat wij zoo spoedig mogelijk verlangen naar een onafhanke-

lijk rijk Indonesië, mits Indonesia als rijk de eerste nationale daad zal verrichten, namelijk het terugveroveren van elk stukje grond, dat door den vijand veroverd is;

dat de organisatie voor onderzoek het werk van de *geallieerde vijanden* niet belangrijk acht, die zich dermate overhaast heeft ingedrongen om op die wijze een politiek te bedrijven van kolonisatie die geen rekening houdt met de wetten van menschelijkheid en die in strijd is met de grondslagen der beschaving;

dat verscheidene Nederlanders die vroeger weggevlucht zijn op het oogenblik dat het Nederlandsche Gouvernement, dat ons met bloedvergieten gedurende 350 jaar in onderhoorigheid gehouden heeft, voor de ineenstorting stond, nu groot bedrog plegen op de oorlogsterreinen Papoea, Tarakan en Morotai, onder oprichting van een soort van burgerlijk bestuur genaamd Netherlands-Indies Civil Administration (Pemerintah Hindia Belanda), waarvan de naam alleen al bewijst dat de opzet van de Nederlanders is, ons land weer opnieuw te onderdrukken;

dat door den snellen vooruitgang van land en volk van Indonesië in de afgeloopen 3 jaren zoo spoedig mogelijk een onafhankelijk Indonesisch rijk gesticht zal worden, dat in de kringen der geallieerden reeds groote verwarring is gekomen wegens verschil van meening, omdat de geallieerden weer terug in het leven willen roepen, sedert de conferentie van San Francisco, een „Volkenbond", die gebruikt zal worden om te controleeren en te vertegenwoordigen verschillende „mandaatlanden" in streken die door hen beheerd worden in den Pacific en op het vasteland van Azië;

dat het Indonesische volk een mandaat-bestuur zoo hard mogelijk terugwijst en afkeurt, omdat een mandaatbestuur een soort regeering is voor onbeschaafde volken, die geen onafhankelijkheid verlangen;

dat in die sfeer van verwarring bij de geallieerden het Indonesische volk elke belofte van den vijand, die vol listen en leugens zijn, met stelligheid terugwijst en dan instelt: „Onafhankelijk of dood!" met de stichting van een onafhankelijk rijk aan de zijde van den bondgenoot Dai Nippon Teikoku en onder de oogen van de geallieerde vijanden;

dat de richting van de politiek der Nederlanders en geal-

lieerden reeds duidelijk gestrand is op den gang van dezen waardeloozen oorlog en de inspanning van den vijand, die het Indonesische vaderland wil binnentrekken, beteekent ten duidelijkste het berooven van het Indonesische volk van de onafhankelijkheid en het inbreuk maken op de souvereiniteit, met bloedvergieten van Indonesiërs;

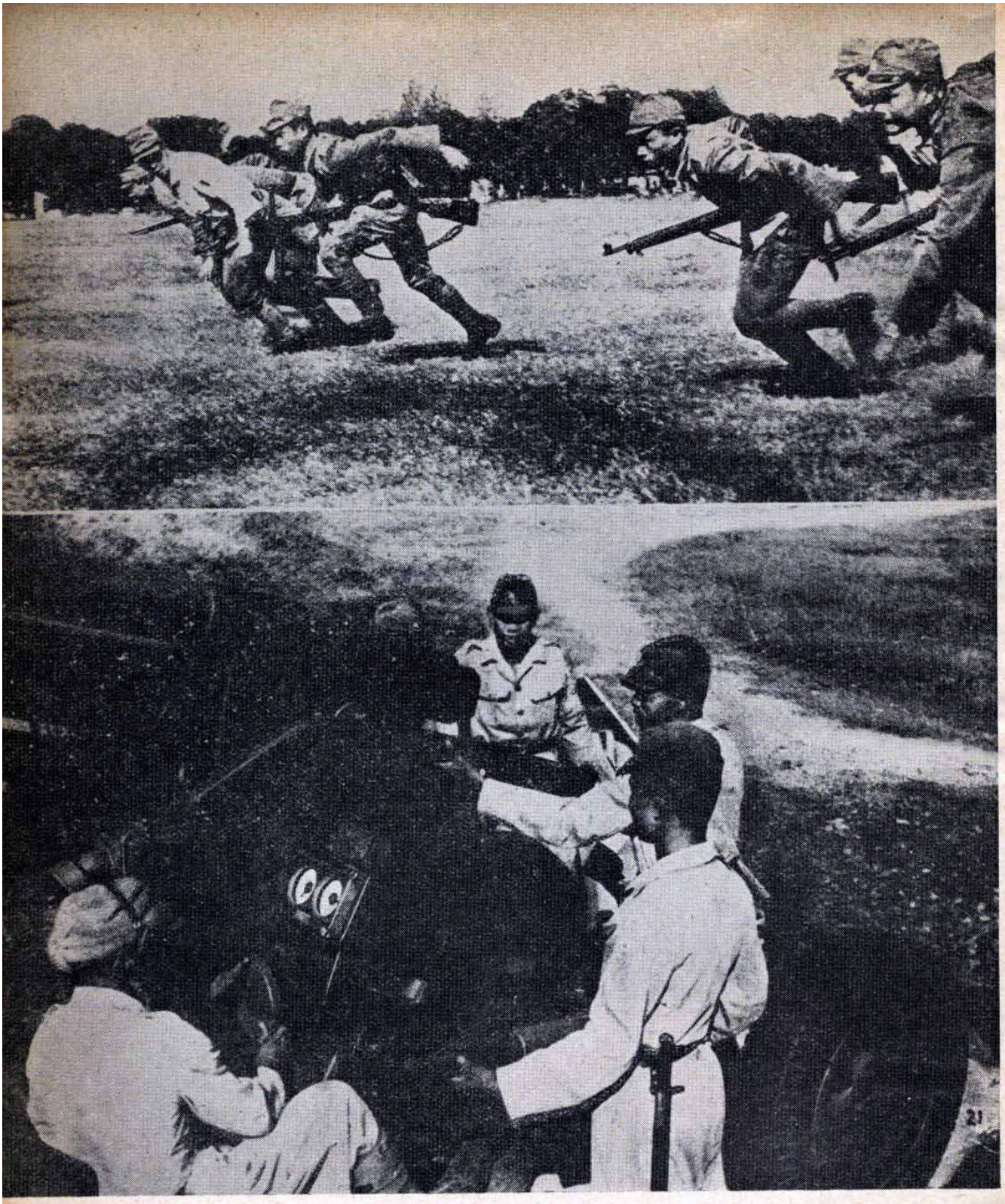
dat het Indonesische volk tot den dood zal strijden om zijn vaderland te zuiveren van de vijandelijke voetstappen, die het volk en het gebied van Indonesië in verwarring willen brengen, nu ze juist met het stichten van een onafhankelijk Indonesië bezig zijn en hen willen storten in den afgrond van vernedering en onderhoorigheid met berooving van ziel en godsdienst, recht en de rijkdommen van de bevolking;

dat het Indonesische volk vastbesloten is terug te veroveren elk stukje van het vaderland, dat door den vijand geroofd is, met het volle besef van een daad van het volk dat temidden van den arbeid zit om zoo spoedig mogelijk een onafhankelijk Indonesisch rijk te stichten.

De vergadering van de organisatie ter voorbereiding heeft dit besluit genomen met alle eerbewijzen jegens het legerbestuur, opdat dit eerbiedig overgebracht zal worden aan Dai Nippon Teikoku en aan alle landen in de sfeer van Groot-Oost-Azië en opdat het door geheel Indonesië bekend gemaakt worde.

De „Peta" maakt kleine bommen.

De „Peta" oefent.

DE FEITELIJKE ONAFHANKELIJKHEIDS-VERKLARING

De proclamatie en haar voorbereiding. Het eerste ministerie-Soekarno — zonder minister van Oorlog. Collaborateurs en Constitutie.

Na de letterlijke weergave van de officieele stukken betreffende het onderzoekingsorgaan voor de voorbereiding van de gereedmaking voor de vrijheid, geven wij thans een kort dagoverzicht van de gebeurtenissen in de eerste helft van Augustus 1945 met behulp van het dagblad „Asia Raya".

3 Augustus 1945: Critische bespreking van het socialistische kabinet van het Vereenigd Koninkrijk. „Het is een eigenschap geworden, dat in de landen, welker grondslag imperialistisch is, het socialisme niet gezond groeien kan en geen groote beteekenis kan hebben — denk er eens aan hoe de wijziging is geweest van de houding van Sneevliet en van de Nederlandsche sociaal-democraten toen Indonesië naar vrijheid streefde los van Nederland — behalve wanneer de socialisten in het moederland worden gedwongen door de socialisten in hun koloniën met het geweld van wapenen en door middel van een revolutie om hun doel te bereiken.

Het socialistische kabinet van Engeland zal pas waarde hebben voor India, wanneer India zelf het zal kunnen benutten.

Dat is met behulp van de revolutie van het volk van India."

4 Augus us 1945: Groote jeugd-bijeenkomst voor geheel Java en Madoera te Batavia aangekondigd tegen medio van de maand. Benoeming door den Gunseikan van 15 hooge Javaansche ambtenaren. Een foto wordt gepubliceerd van de opening van de eerste zitting van de centrale leiding van de nieuwe volksbeweging ten huize van Ir. Soekarno, Pegangsaän Timur (let wel: Tim*U*r). Alle 15 leden zijn aanwezig, behalve K. H. Wachid Hasjim van Masjoemi, die vervangen wordt door Zainoel Arifin.

Onderwerp van bespreking: Versnelling van het bereiken

van de vrijheid voor Indonesia en versterking van de landsverdediging.

6 Augustus 1945: De maatregelen voor het bereiken van de vrijheid worden versneld. Het „Orgaan voor het onderzoek van de voorbereiding van de Vrijheid" wordt ontbonden, omdat alle vragen van den Gunseikan zijn beantwoord.

Ir. Soekarno wordt voorzitter van den Centralen Raad van alle dienstbaarheidsorganen (Kobaktian). Een foto van twee meisjes, leden van de „Madiun Girotu Tai" (het Madioensche Vrouwen Corps), geuniformeerd, gecamoufleerd en met een echt geweer bewapend, wordt gepubliceerd.

7 Augustus 1945: Voorwaarts naar Vrij Indonesia. De vier Inheemsche Vorstenlandsche Zelfbestuurders op bezoek bij den Opperbevelhebber te Batavia.

Bekendmaking van Nampoo-Gun (hoofdkwartier Baron Terauchi) op *7 Augustus 12 uur,* dat medio van de maand de commissie voor de Vrijheid gereed moet zijn met haar werk, teneinde een bestuur voor Vrij Indonesia te kunnen instellen.

De opperbevelhebber spreekt weer van de Japansche geestkracht gebaseerd op Hakkoo Itiu. Een foto van de ontmoeting tusschen den Soomubutyoo en de drie leiders Soekarno-Hatta-Radjiman. Het is nog hetzelfde parool: Vrijheid of de dood („Merdeka atau Mati!!")

Een nieuwe versie van de „Pantja Dharma" wordt gegeven:

1. Een strijd op leven en dood samen met alle volken van Groot-Oost-Azië en met Dai Nippon.
2. Oprichting van een Vrij Indonesia, een gelukkig, rechtvaardig, welvarend land, dat steeds Dai Nippon hoog acht enz.
3. Wij zullen onze kunst en wetenschappen bevorderen.
4. Vriendschap tusschen alle volkeren van Azië en onderwerpen aan den Almachtigen God.
5. Op den grondslag van Hakkoo Itiu zullen wij met vlammende geestdrift mededoen aan een voortdurende bespreking in wereldverband.

Het laaiende enthousiasme *(semangat jang berkobar-kobar)* werd tot dusverre slechts in verband gebracht met: de oorlogvoering voor Groot-Oost-Azië.

„Deze dag is de dag van de belofte van Vrij Indonesia."

8 Augustus 1945: Deze dag is de dag van de opstanding van Groot-Oost-Azië (Asia Timoer Raya). Nippon vervult zijn belofte.

„Bang Bedjat", de sarcastische schrijver van een kleine rubriek, schrijft:

„Met de geestdrift van den wilden buffel (banteng) openen wij de deur — koek-ba..... Godin van de Vrijheid. Heerlijk elkaar weer te ontmoeten. Hoe lang zijn wij gescheiden geweet, tot wij elkaar bijna vergeten hadden."

De *Barisan Pelopor* houdt te Batavia een grooten optocht. Het Hoofdkwartier geeft een manifest uit, waarin het het geheele volk oproept om mede te strijden onder de groote leiding.

9 Augustus 1945: De geheele Islamwereld is onder leiding van den Funseikanbu Suumubu één geworden. De Moslem-Hooge Raad en de Masjoemi regelen de houding aan te nemen in de vastenmaand, welke heden begint. Ir. Soekarno roept nog „banzai!"

10 Augustus 1945: Radiorede van Dr. Radjiman Wedio diningrat op 8 Augustus 1945, wordt weergegeven als „plichtsbetrachting ten bate van het land".

De volgende „headlines" treft men aan: „Ernest Bevin is een amateur diplomaat".

„De vrijheid van India kan slechts verkregen worden door een verzetsbeweging van het volk tegen de Engelschen."

11 Augustus 1945: Een artikel met een foto van een vrouwelijke cavalerist getiteld: „Een dag bij de *Madiun Geroety Tai*".

Sedert aan de vergadering van de plaatselijke Hookookai op 29 November 1944 door Ir. Soekarno een brief van 400 jongelieden uit Madioen werd voorgelezen, dat zij een suicidecorps wenschten te vormen *(Zibakutai)* is er een opleidingsinternaat ingericht (asrama) voor de vorming van een *„Girotu Tai"* te Ngawi, dichtbij het fort, dat in de geschiedenis van Diponegoro zulk een rol heeft gespeeld. Toegelaten worden jongens en meisjes uit Madioen, gezond van lichaam en vol enthousiasme en gereed tot zelfopoffering (berzibaku).

In verband met de op handen zijnde vrijheid bracht de „regent" van Magetan, Dr. Sajidiman, met een correspondent van Domei een bezoek aan dit opleidingsinternaat.

13 Augustus 1945: Hoofdartikel in „Asia Raya": „Het grootste Islamitische Rijk ter wereld zal geboren worden, zegt Nakazima."

14 Augustus 1945: Hoofdartikel: „Voordat de djagoeng bloeit, zal Indonesia vrij zijn."

Boeng Karno (Ir. Soekarno), Boeng Hatta (Moh. Hatta) en Dr. Radjiman komen te Djakarta (Batavia) aan:

Te 13.15 uur komen deze drie volksleiders, begeleid door Miyosi en dr. Soharto terug van een bezoek aan den opperbevelhebber in Zuid-Oost-Azië, „in het belang van een vrij Indonesia gebracht."

Uit de toespraak van Ir. Soekarno op het vliegveld blijkt, dat men het met Baron Terauchi gehad heeft over de „Commissie voor de voltooiing van de Vrijheid".

16 Augustus 1945; „Gereed voor den strijd voor de uitvoering van zijn plicht. De belofte van Ir. Soekarno aan den Nanpoo Gun Saikoo Sisikan". (Jap. Opperbevelhebber Zuid-Oost-Azië, commando Baron Terauchi).

19 Augustus 1945: Verschijnt de „Tjahaja", speciaal nummer, de „Republiek Indonesia" proclameerende.

Omstreeks denzelfden tijd werden circulaires met de namen van de „kabinetsleden" en hooge ambtenaren verpreid:

De President benoemt ministers en hoofden van gebiedsdeelen.

Bekendmaking van den Voorlichtingsdienst:

x Minister van Binnenlandsche Zaken:
R. A. A. Wiranatakoesoema.
id. Buitenlandsche Zaken: Mr. A. Soebardjo.
x id. Justitie: Prof. Mr. Dr. Soepomo.
id. Financiën: Dr. Samsi Sastrawidagda.
id. Onderwijs: Ki Hadjar Dewantara.
id. Nijverheid: Ir. R. P. Soerachman.
id. Volksgezondheid:
Dr. R. Boentaran Martoatmodjo.

Minister van Landsverdediging: (nog niet benoemd).
id. Voorlichting: Mr. Amir Sjarifoedin.
x id. Openbare Werken:
R. Abikoesno Tjokrosoejoso.
x id. Verkeer: idem.

Als staatsministers werden aangesteld:
Dr. Amir, Wachid Hasjim, Mr. Sartono, Mr. A. A. Maramis en Oto Iskandar di Nata.
x President Hooggerechtshof: Mr. Dr. Koesoema Atmadja.
Procureur-generaal: Mr. Gatot.
x Staatssecretaris: Mr. Abdoel Gafar Pringgodigdo.
Regeerings-„spreekbuis": R. Soekardjo Wirjopranoto.

Het Hoofd van den Hoogen Islam Raad te Batavia neemt tegelijkertijd elk bezwaar weg voor die voormalige Ned. Indische landsdienaren, die aan H. M. de Koningin een eed hebben afgelegd. Een circulaire door R. M. Adnan medeonderteekend deelt mede:

Onderwerp: Eed voor Landsdienaren:

1. Door verschilende landsdienaren wordt gevraagd of de eed afgelegd in de Nederlandsche periode thans nog van kracht is of niet.
2. Op onze vraag heeft R. Hadji Adnan, hoofd van den Islamraad te Djakarta geantwoord: dat deze eed niet meer rechstgeldig is.
3. Toelichting:
   a. Door de overgave van het Nederlandsche bewind aan het Japansche leger, verdween het Nederlandsche bestuur geheel. Daarom zijn alle eeden afgelegd aan een bewind, dat ophield te bestaan, vanzelf (dengan sendirinja) ook opgehouden (berhenti).
   b. Gedurende den Japanschen tijd heeft de Gunseikanbu geen eedsregeling gemaakt; bijzonderlijk geen gebruik gemaakt van den tekst: „*Demi Allah*" enz., doch slechts (hanja) een bewijs van trouw ingesteld.
4. De bovenbedoelde inlichtingen overwegende, dan is de houding en de positie van de landsdienaren namelijk:
   A. Positie:
      a. de vrije republiek Indonesia is opgericht;

b. wij zijn ambtenaren van de republiek Indonesia;
c. wij staan achter het bestuur van de republiek Indonesia.

B. Houding:

Buig voor het strijdplan, hetwelk is vastgesteld door de Nationale Leiding (toendoek = bukken, buigen, neigen).

Volgens onze opvattingen is zulks niet in strijd met ons geweten.

Geteekend door alle ministers.

Gezien:

Hoofd van den Hoogen Raad van den Islam te Batavia,
R. H. Adnan.

Dit geval levert een puzzle op voor onze juristen, want de heeren voor wier naam een kruis is geplaatst, kregen nog bij benoemingsbesluit van den Gunseikan nieuwe betrekkingen op Japansche bureaux in dezelfde periode, ja zelfs na de proclamatie van de „Republiek Indonesia Merdeka".

R. A. A. Wiranata-koesoema Naimuby Tihoo kyokutyoo (besluit 22 Juli 1945) Naimubutyoo ken, Naimubu Tihookyoky Zimutoriatukai (besluit van 27 Augustus 1945).

Mr. Dr. Koesoemah Atmadja, Djakarta Kootoo Hooin suki kenkoky Gakuin Kyoozyu (besluit van 18 Augustus 1945) Djakarta Koetoe Hoointyoo (besluit van 31 Augustus 1945).

Prof. mr. dr. Soepomo, Sihootyoo (besluit 27 Aug. 1945).

R. Abikoesno Tjokrosoejoso, Sisetu Sookyokutyoo (besluit 1 Augustus 1945).

Mr. R. Iwa Koesoema-soemantrir, Naimubu Roomukutyoo (besluit 27 Augustus 1945).

Mr. R. M. Abdoelgafar Pringgodigdo, Soomubu zuki (besluit 1 Augustus 1945).

R. M. Moehammad Adnan, Kaikyoo Koetoe Hoointyoo Syuumubu Zityoo kenmu (besluit 31 Augustus 1945).

Promotie of degradatie? Te laat afgekondigde benoemingen, welke behoorden bij de Japansche hulp aan de „Republiek Indonesia" om haar hoogste dienaren reeds op plaatsen te zetten, vanwaar zij hun werk voor de „vrijheid" zouden kunnen aanvangen? Hoe het ook zij, voor de heeren ministers en hun Mohammedaansche wetgeleerden — ook los van de

eedsperikelen — rechtsvragen te over. Tegelijkertijd in dienst van het Japansche legerbestuur en van de „Republiek".

De benaming van de bureaux is weergegeven.

Uit de kolommen van den ouden en nieuwen rang van betrokkenen blijkt dat allen, behalve Mr. R. Iwa Koesoema Soemantri, reeds een Japansche betrekking (pangkat) bezaten.

Ook de minister uit het kabinet van Mr. Sjahrir: Ir. Darmawan Mangoenkoesoema, werd bij besluit van den Gunseikan van 10 Augustus 1945 benoemd tot Tihoo Nitoo Gyooseikan bij Keizaibu Nitoo.

Prof. H. Djajadiningrat werd bij besluit van den Gunseikan van 31 Augustus 1945 benoemd tot Syuumubu Komon (= adviseur).

Ki Hadjar Dewantara, dr. Boentaran Martoatmodjo en Ir. R. P. Soerachman Tjokroadisoerjo hadden nieuwe aanstellingen van den Gunseikan.

Was de benoemingsmachine van den Gunseikan defect geworden en doorgeslagen? Was deze serie mutaties „toevallig" of behoorde het bij de voorbereiding voor de installatie van de „Republiek Vrij Indonesia"?

De constitutie, onder andere afgekondigd in de dagbladen en in Engelsche vertaling weergegeven in het officieele maandblad van het ministerie van Voorlichting (Mr. Amir Sjarifoedin, zoowel in het kabinet Soekarno als in het kabinet Sjahrir) getiteld: „The voice of Free Indonesia", is van Japansche makelij en via de grondwet van Dai Nippon van Bismarksche conceptie.

Laten wij slechts Mr. Sjahrir hierover aan het woord in „Onze Strijd":

„De republiek Indonesia, welke wij tot instrument gemaakt hebben van onze volksrevolutie, moeten wij laten worden tot een instrument van democratischen strijd, gezuiverd van alle Japansche en fascistische overblijfselen. De grondwet, welke nog niet volmaakt democratisch is, moet vervangen worden door een grondwet, welke echt (toelen) democratisch is, enz. enz."

Een grondwet is echter in de democratische staten een wet, welke van langen levensduur is en waarvan de voorbereiding wat langer vordert dan de tijd door de Japanners gegeven voor

„Grondwet I Dai Nippon". Ook de tijd, welken Mr. Sjahrir denkt noodig te hebben voor een „echt democratische" conceptie, zelfs al bezit hij een ontwerp daarvoor van den socialist J. de Kadt, is te kort en de gevolgde procedure is niet democratisch, doch een armelijke vertooning.

De grondwet — Dai Nippon stijl — kent: één leider en de ministers worden door hem benoemd en ontslagen. De president regelt en heeft de uitoefening van alle onderwerpen, vastgesteld in de grondwet in een periode zes maanden na het einde van den oorlog voor Groot-Oost-Azië (aanvullend artikel lid I). Hij legt een eed af („Demi Allah") of een „belofte". Hij is opperbevelhebber van land-, zee- en luchtmacht. Hij verklaart in „overeenstemming met het parlement" oorlog, voert onderhandelingen en sluit tractaten met andere staten (van vrede sluiten wordt niets vermeld).

Wie nog belang in dit staatsstuk stelt leze het na. Is dit alles niet overhaastig? Waarom vergat de „Soosai", ir. Soekarno, de „Djawa Hookoo Kai" te ontbinden tot 30 Augustus 1945?

In het Japansche Kan Pee is dienaangaande niets te vinden. De gevaarlijkste der Japansche propagandaorganisaties bleef nog voortbestaan na de proclamatie van de „Vrijheid".

Overdracht van het Japansche Vrijheids- en oorlogsfonds aan Ir. Soekarno. De nationalistische pers en radio. Hoe ontstond de T.K.R.? Heilige oorlog (Djihad). Onmacht van Hatta, Soekarno en alle ministers om aan extremistische wandaden en propaganda een einde te maken.

Afpersingen, kidnapping, moord, overvallen op Rapwi-transporten en vrouwenkampen.

Nogmaals Pantja Dharma en nationale groet.

In het officieele Japansche dagblad „Berichten (Berita) van de Gunseikanbu" van 14 Augustus 1945 staat het volgende merkwaardige bericht, waaruit wel duidelijk de Japansche

opzet blijkt om de opgehitste jeugd ook financieel in staat te stellen handelend op te treden.

„Benut het vrijheidsfonds teneinde de verheven Indonesische jeugd te steunen."

Betreffende het vrijheidsfonds heeft de Gunseikanbu zoojuist (baroe baroe ini, (let wel bijkans een maand na de onvoorwaardelijke overgave!) toelichtingen gegeven, welke als volgt luiden:

1. In verband met het ontbinden van de Hookookai heeft het legerbestuur geen verbindingen meer met het Vrijheidsfonds (het heette: oorlogs- en vrijheidsfonds van de *Djawa Hookookai)* noch rechtstreeks, noch indirect.
2. De voortzetting van het beheer van dit vrijheidsfonds is reeds overgegaan in handen van een commissie Vrijheidsfonds (voorgezeten door den heer Ir. Soekarno) en vertegenwoordigers van de ressorten aangewezen door vermelde commissie.
3. Bij de overdracht van het beheer heeft de Gunseikanbu de verwachting uitgesproken tot deze commissie, opdat deze commissie het bedoelde fonds zoo goed mogelijk zal beheeren en in het aanwenden van het Vrijheidsfonds, het zal besteden om de verheven jeugd te steunen in zijn opleiding, de arme bevolking te helpen, het verspreiden van kennis en raadgevingen ten behoeve van het verdedigen van de openbare orde enz."

De oorlogskas werd dus medio September 1945 officieel overgedragen door Yamamoto; de wapens van de Japansche legers gingen clandistien over in handen van de jeugd met „vlammend enthousiasme".

Was dit reeds een misdaad, van nog veel ernstiger aard waren de gevolgen van de Japansche „Islam-politiek". De door de Japanners eenige maanden tevoren met de *Djawa Hookookai* vereenigde „Masjoemi" blijft na de ontbinding van eerstgenoemde organisatie voortbestaan, als strijdorgaan namelijk: het oprichten van legercorpsen „Sabililah" en „Hisboelah" op alle plaatsen; het inrichten van een „oorlogsraad" *(dewan pimpinan pertempoeran)* en van een fonds voor den heiligen oorlog *(sabililah)*. Tevens zou *Masjoemi* een

partij worden, welke zal meedoen aan verkiezingen voor parlement en andere raden. Het civiele bestuur, alle penghoeloe's, alim oelama en alle andere leiders worden opgeroepen tot samenwerking. Zelfs de volgorde van deze beroepen is nog „Japansch".

Het Islamitisch congres van Sumatra, gehouden te Tembilahan op 29 December 1945, besloot o.a.: een Mohammedaan, gesneuveld voor de verdediging van de Republiek Indonesia is *„mati sjahid"*, d.w.z. volgens de Quoran in een „heiligen oorlog" gesneuveld. Voorts werd besloten een Islamleger, de *Hizboelah,* op te richten en het hoofdkwartier te vestigen te Padangpandjang (Sumatra).

Ook uit Boekit-tinggi (Sumatra) komt een telegram, dat op 31 December 1945 een „leger van Indonesische Mohammedanen" is opgericht *(Laskar Moeslimin Indonesia,* afgekort *Lasmi).*

In de republikeinsche pers wordt echter niet gepubliceerd, dat een aantal verantwoordelijke Mohammedaansche wetgeleerden in een congres te Djokjakarta bijeen omstreeks 22 December 1945, besloot, dat de voorwaarde voor het afkondigen van een *„djihad"* = heilige oorlog, niet aanwezig is. Deze is namelijk, dat de vrijheid om het ware geloof (de Islam) te belijden, wordt bedreigd. Daarvan is uiteraard geen sprake. Noch van Britsche, noch van Nederlandsche zijde.

Het gevolg van de voortzetting van de Japansche *Masjoemi* en Hookookai-propaganda is echter dat:

a. een aantal onbelangrijke dorpsvoorgangers met dynamiet, handgranaten, mitrailleurs en geweren gaan werken;
b. de eenvoudige bevolking in ondragelijke spanning wordt gebracht omdat zij denkt dat de „ongeloovigen" den eenig waren godsdienst willen aanranden.

Terecht noemde prof. dr. G. Snouck Hurgronje het gebruiken van de *„djihad"* propaganda van Keizer Wilhelm II, gedurende wereldoorlog I, waarop Sultan Abdoel Hamid van Turkije inging, een misdadige dwaasheid. „L'histoire se répète", op aanstichting van Japan, begaan de republikeinsche leiders een misdadige dwaasheid.

Het ontstaan van de huidige T.K.R. *(Tentara Keamanan*

Rakjat = veiligheidsleger), waarmede de Britsche legerleiding samenwerkt, is belangrijk genoeg om daarvan een verslag te geven. Zooals eerder werd medegedeeld werden gedurende de Japansche periode opgericht: *„Peta"* en *„Heiho"*, vrijwilligerscorpsen; *Seinendan ,Keibodan* en *Keiboetai;* de suicide-corpsen van de *Barisan Pelopor* als basis van de *Djawa Hookookai*-beweging.

Na de overgave van Japan werden de eerste vijf corpsen opgeheven en de leden kregen den raad om de politiecorpsen bij te staan in het bewaren van orde en rust (bevel van het hoofdkwartier van de *Barisan Pelopor,* Djakarta, 18 Augustus 1945).

Een geheel nieuwe organisatie van de *Barisan Pelopor* wordt 3 September 1945 door het hoofdkwartier bekend gemaakt, waarin onder meer alle Japansche militaire rangen in de Maleische taal werden veranderd.

Intusschen ontwierp de door de Japanners begin Augustus 1945 ingestelde commissie tot gereedmaking van de vrijheid behalve de politieke organisaties: Nationaal Komité en Nationale Partai Indonesia, ook een veiligheidsorgaan van het volk *(Badan Keamanan Rakjat* = B.K.R.). Begin November 1945 werd de B.K.R. omgedoopt in T.K.R., het was geen orgaan meer, maar een *leger* (tentara). Typisch Japansche wijze van invoering van een organisatie: twee phasen, of zooals de republikeinen zeggen: twee stappen (langkah).

De hoofden van de B.K.R. werden medebeheerders van de Japansche residentie, regentschap, district, dorp tot aan de *Tonarigumi* (in dit reglement staan alle namen in het Japansch: Syuu, Ken, Son, Ku Tonarikumi).

Dit „nationale en republikeinsche" comité gebruikt derhalve na de „vrijheidsproclamatie" Japansche woorden voor ressorten, welke zeer oud zijn (de regentschappen zelfs eeuwenoud) en waarvoor de bevolking in al haar talen en dialecten woorden bezit.

Batavia wordt overstroomd met drukwerken in de Maleische, doch ook in de Engelsche taal, welke felle propaganda bevatten, niet alleen tegen de Nederlanders, doch ook tegen de Britten, zelfs tegen *alle* blanken. Bij Java begint de „onder-

gang van het Westersch imperialisme in Groot-Oost-Azië".

De stemmen van vele radiostations, die de nationalisten hebben ontvangen van de Japanners, zijn eenvoudig die van hysterische dwazen. Geschreeuw en vele herhalingen van kernachtige woorden als dynamiet, *„geranat"* (granaat). Een kort voorbeeld van den zender Soerakarta (61 m., 6.30 uur, 20 November 1945: Radio Republiek Indonesia):

„Volksleger stuurt hulp aan de fronten van Soerabaja, Magelang en Semarang. Maak een speciale organisatie. Wij roepen op alle leiders van P.R.I., T.R.I., verbond van scholieren in Indonesia *(Ikatan Peladjar)*, namens de *„Lasjkar Rakjat"* het hoofdkwartier, Sriwedari Soerakarta, tevoren het hoofdkwartier van de B.K.R. (off. orgaan = badan rasmi)."

„Officieele mededeeling no. 3 van het hoofdkwartier *Lasjkar Rakjat:* Alle wapens, vuurwapens, slag- en steekwapens, moeten dadelijk geregistreerd worden en de wapens goed verzorgd worden.

De centrale van landarbeiders in Soerakarta wil niet onderdoen voor de jeugd en vormt een *barisan* onder leiding van „moedige kerels". Oproep van de *Masjoemi* dat alle Mohammedaansche vereenigingen contact moeten zoeken met tel. nummer 44 Soerakarta."

Den 22sten November 1945 roept dezelfde zender onder andere om: „dat in Soerakarta f 7000.— is bijeen gebracht voor het „fonds heilige oorlog". „Een *Jibaku-groep* van 40 man, onder leiding van het dorpshoofd (loerah) Katjomartono, is naar het oorlogsfront vertrokken."

Dagelijks en door vele radiostations: Bandoeng, Tasikmalaja, Soerakarta, Djokjakarta, Soerabaja, Malang, Madioen, wordt door krankzinnig geworden omroepers op onverantwoordelijke wijze opgezet tot moord, brandstichting, roof enz.

Mr. Amir Sjarifoedin, de „minister van voorlichting" (lees tevens leider van een naar Japansch voorbeeld ingerichten spionnagedienst) heeft onlangs een geheelen nacht met de leiders van deze radiostations onderhandeld. Resultaten: men schreeuwt door. De couranten van de republiek blijven voortgaan met propaganda, stijl-Japan.

Zelfs durft de „Merdeka" van 31 Januari 1946 „minister-president" Sjahrir een duidelijke bedreiging te geven, niet op de nieuwste pogingen van dr. van Mook in te gaan en niet in

een... compromis te vervallen, want het „volk" wenscht zulks niet. Het is niet meer: „Vrijheid of de dood!" doch „Vrijheid of Vrijheid" (Merdeka atau Merdeka).

De dagbladen noch de radio-uitzendingen worden door de Britsche overheid verboden. De regels van de „democratie" eischen „vrijheid van nieuwsuiting". **Aan die „democratie" is het democratisch deel van Duitsland ten onder gegaan. Deze „hands off" politiek kan slechts uitloopen op een ernstige tragedie.**

Soekarno, Hatta, Sjahrir, Amir Sjarifoedin, niemand hunner en geen enkele andere Indonesiër of nationalistische organisatie, zijn in staat of zullen in staat zijn, dezen choatischen toestand, deze massaverwildering van den menschelijken geest te beteugelen.

Tezamen met de Japanners hebben zij in *Djawa Hookookai* en alle andere op één doel gerichte organisaties „de steen op de berghelling gelegd en in beweging gebracht". Deze steen veroorzaakt al rollende een lawine, onder deze lawine moet het Westersch imperialisme (U.S.A., Engeland, Frankrijk, Nederland) bedolven worden, zoodat tenslotte:

Groot-Oost-Azië (A.T.R.)

toch nog als resultaat van dezen wereldoorlog no. 2 geboren wordt.

Zelfs in de politiek van berekening *(perhitoengan)* waarover de heer Sjahrir gaarne spreekt, zullen de honderden, ja, straks duizenden slachtoffers van *alle* landaarden nauwelijks eenig gewicht in de schaal leggen. De leiders zijn dronken geworden van machtsbesef, een overtuiging en enthousiasme hun systematisch en geleidelijk *(langkah demi langkah)* door de Japanners bijgebracht. De helhond is uit zijn hok losgelaten. Slechts bijzondere maatregelen zullen in staat zijn hem weer te muilkorven en te kooien.

Alle Chineesche kooplieden in Batavia betalen „veiligheidsgelden" aan zich *wakers (tjentèng)* noemende roovers. Kidnapping, zie de vaak geïllustreerde advertenties in de „Merdeka" met uitgeloofde belooning, is aan de orde van den dag. De lijken van vermoorde personen worden bij tientallen ge-

vonden. Doodgeschoten extremisten zijn in het bezit van Britsche wapens. Overvallen op Rapwitransporten Soerabaja, vrouwen en kinderen en het Britsch-Indische geleide werden vermoord. Vrouwen en kinderen in het Rapwikamp Banjoebiroe met geweren, pistolen, handgranaten afgemaakt door extremisten.

Tientallen advertenties van personen, die inlichtingen vragen omtrent verdwenen familieleden. Verdwenen na de capitulatie van Japan, na onze „bevrijding"!

Op 7 Augustus 1945 groetten alle leiders den opperbevelhebber nog met *„Banzai"* en het omhoog steken van beide armen. Later, op een vergadering van het nationale Komité groet Soekarno met den rechterarm omhoog „nazi-stijl" en den uitroep *„Merdeka"*.

Tijdens zijn laatste bezoek te Djokja is de hand gezakt tot de hoogte van het rechteroor.

Even weinig stand hielden de „vijf grondbeginselen van een vrij land", de door de Japanners en hun satellieten genoemde *„Pantja Dharma"*.

Op of omstreeks 25 September 1945 is de officieele republikeinsche tekst:

1. *Ketoehanan* (onderworpen aan Allah).
2. Nasionalisme Indonesia.
3. *Kemanoesian* (menschelijkheid).
4. *Kedaulaan rakjat* (volkswelvaart).
5. *Keadilan social* (sociale rechtvaardigheid).

De heer Soetan Sjahrir noemt de *Pantja Dharma* niet, doch in zijn brochure „Onze strijd" treft men ook een vijftal punten aan, welke opvallend zijn:

1. Kerakjatan (volksgemeenschap).
2. *Negara Republik Indonesia* is slechts een *naam* waaraan inhoud moet worden gegeven.
3. *Kemasjarakjtan* (economisch stelsel berustende op een eerlijke opleiding en een berekening *(perhitoengan)* in de dienstbaarheid t.o.v. de menschelijkheidsidealen en de sociale rechtvaardigheid).
4. Onze *Pemoeda* moeten niet meegesleurd worden in fascistische of feodaal-militairistische richting.

5. Wij zijn genoodzaakt om een oorlogsinstrument te maken voor het land, dat is het leger (balatentara).

De armen zullen wel weer andere bewegingen gaan maken en de „eeuwige" grondbeginselen *(abadi)* zullen wel veranderen met de „berekeningen" van de leiders. Laten wij hen alleen laten in de door hen geschapen wildernis van gedachten.

VOORGESCHIEDENIS VAN HET BANDITISME OP JAVA

Taalles. Oude straffen. Racketeering en gangsterisme in bepaalde streken van Java. Vrije arbeid?

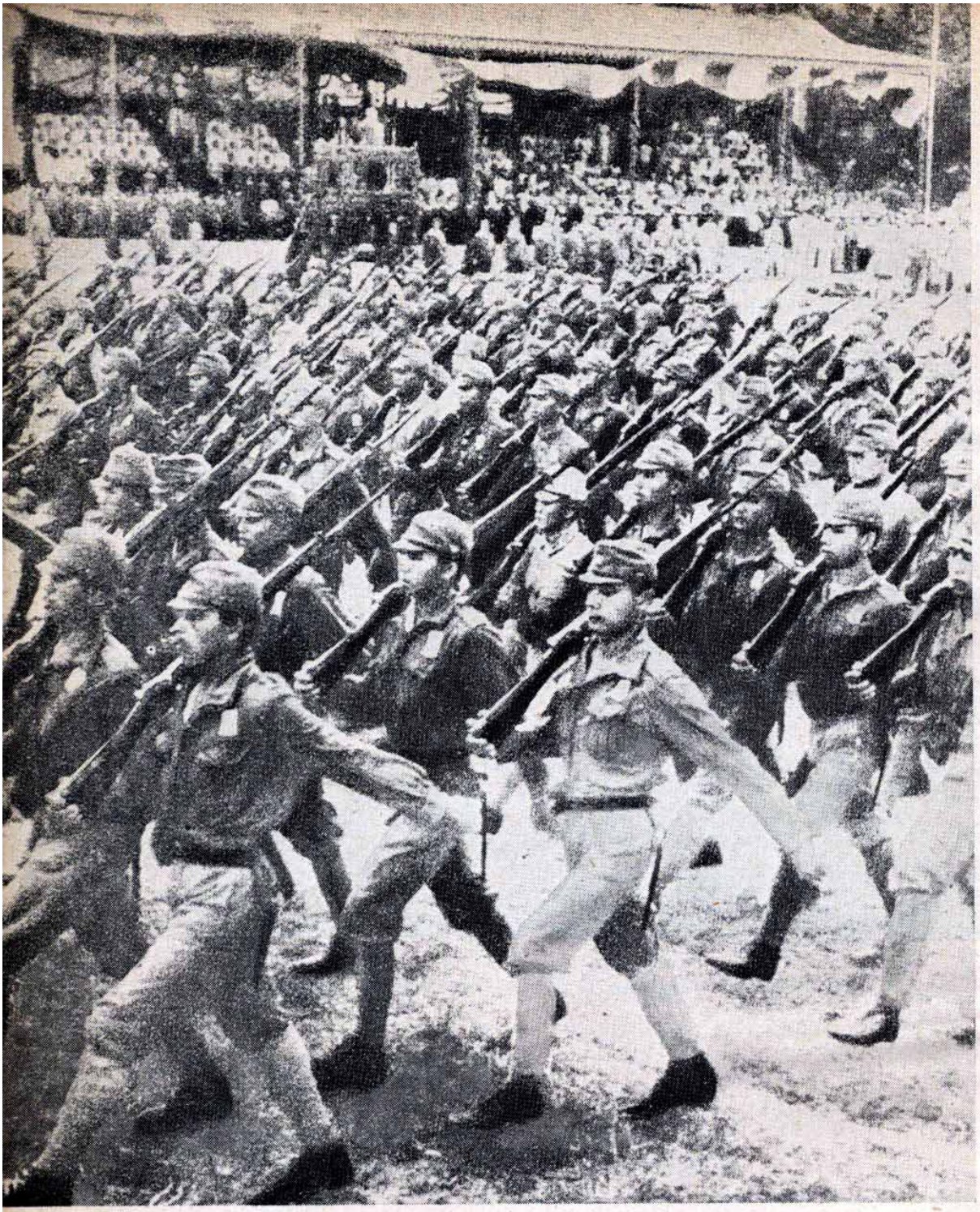
Het georganiseerde misdadigerswezen is op Java eeuwenoud en het is voor de Japansche invasie, nl. sedert de organisatie van een moderne politie voor het platteland, de „veldpolitie" in 1921 wel is waar binnen bepaalde perken gehouden, doch het is nimmer geheel verdwenen. In het bijzonder niet in bepaalde streken van Java, alwaar dit maatschappelijk en sociaal ontwikkelingsverschijnsel sedert eeuwen wortel had geschoten zooals: Bantam, de omgeving van Batavia (Bekassi, Tangerang), Tjibaroesa (Buitenzorg), Krawang, Cheribon, de Noordkust van Midden-Java, de Vorstenlanden, Patjitan en Magetan (Madioen) en in Bodjonegoro (Oost-Java).

De ouderdom van dit verschijnsel kan worden aangetoond met de oorspronkelijke Indonesische woorden daarop betrekking hebbende. Daarom gaat een korte woordenlijst aan de beschouwingen vooraf:

rampok	rooven
rampas	plunderen
perampok	zeeroover (Bantamsch dialect: badjau of badjo)
pasoek, ketoemboekan	bende
doerdjana of djahat	misdadiger
pemboenoeh	moordenaar
kabit, tjepet, tjopet	zakkenroller
boeaja	krokodil, maar ook: boef
pahlawan, pendekar	voorvechter
pelor (Bantamsch)	idem
ketjoe	nachtelijke berooving door een bende
pentjak	een soort zwaarddans, ook: worstelkunst (West-Java)
bertoeah, kabal	onkwetsbaar
oeang teboesan	losgeld

Oefenen in bajonet-schermen met houten geweren.

De „Peta" marcheert.

peneboes	idem

Uit het Bantamsch-Javaansche dialect:

djawara	zware (beroeps-)misdadiger
amprak	volgeling v. d. djawara-leider
moerid	idem
ngaraksa	tegen betaling bewakingsdiensten verrichten
tjenteng	waker, meestal uit misdadig milieu afkomstig of daarmede in nauwe relatie staande
kepala-djawara	hoofd misdadigersbende
radja-djawara	idem
golongan djawara	misdadigersbende
pepatih of patih	zijn plaatsvervanger, ook officieele regeeringsambtenaar
demang	lagere bendeleider, ook officieele regeeringsambtenaar
ngabatjok	met een kapmes (golok) verwonden
maradjalela, ngadjagoan	de baas spelen
pengaroeh	invloed (i.h.a. doch ook van den bendeleider op de volgelingen en de dorpslieden)
ilmoe kawedoekan	leer van de onkwetsbaarheid (gebruik van amuletten)
beri	geeft het, in den zin van vermoorden
hadjar	een les geven
tjotjolok	spion van de bandieten
oelar endas loro	slang met 2 koppen, d.w.z. persoon, die voor de politie en de bandieten tegelijk spionneert

Midden-Jav. dialect:

kètjoe	rooversbende van 5-12 man
kampak	rooversbende van 12-20 man
rampok	rooversbende van meer dan 20 man
gangsir	ondergraven (korte gang onder een huiswand)

landak	lange gang idem
bègal	straatroof
bromo tjorah	beroepsmisdadiger

In den tijd vóór de Vereenigde Oost-Indische Compagnie (V.O.C. ong. 1700) werden de misdadigers met strenge straffen bedreigd in de verschillende wetten der Javaansche vorsten. Het werpen in een kuil met tijgers, mutilleering van ledematen en tortuur waren voor de die periode geëigend geoordeelde terreur tegen de terreur.

De vormen van dit georganiseerde misdadigerswezen kwamen neer op het gangsterisme en racketeering in de U.S.A., doch de objecten waren geen millioenen dollars, doch een kwestie van hoogstens een paar honderd gulden.

Klappertuinen, vischvijvers, groententuinen, vruchtboomen, winkels, markten, autobussen, vrachtautobedrijven, al deze objecten werden met diefstal en/of vernieling dan wel met mishandeling van het personeel bedreigd, tenzij de exploitanten bedragen in geld dan wel bijdragen in natura wilden afstaan om veiligheid te koopen.

Daartoe is een vereischte, dat voortdurend een sfeer van onveiligheid blijft bestaan, waardoor door de georganiseerde benden wordt gezorgd. De grondbezitters, neringdoenden en transportondernemers blijven daardoor in de juiste stemming om bijdragen te blijven leveren. Veelal heeft dit „racketeering" een vorm welke nauwelijks herkend kan worden als een misdadig bedrijf. Zulks is het geval bij de „arbeiders-racketeering".

Wanneer een landbouwonderneming b.v. tijdelijk voor ontginningswerk honderden koelies noodig heeft, dan wordt er bijna altijd een „goede en betrouwbare mandoer" met voorschotten en reisgeld op uitgezonden om deze koelies aan te nemen. Deze mandoers, die vaak zelf van een bepaald ongunstig „gehalte" zijn, wenden zich tot „vooraanstaande en invloedrijke lieden in de dorpen" aan wie een goed deel van de gelden wordt overgedragen. Dank zij den „invloed", dien deze relaties van den „mandoer" bezitten, wordt een „goede raad" om bij die onderneming te gaan werken en vooral „zich goed te gedragen" tegenover onzen „vriend" mandoer door honderden menschen gevolgd. Dit goede gedrag impli-

ceert dat tien procent van het te ontvangen loon aan den mandoer zal worden overgedragen. Deze gang van zaken is zoo algemeen en wordt als zoo volslagen natuurlijk geaccepteerd door ieder der betrokkenen, dat persoonlijke uitbetaling door Europeesch personeel aan de koelies nutteloos is, omdat zij vijftig meter van de plaats van betaling verwijderd hun 10% „uit vrijen wil" in een bak deponeeren, daartoe speciaal neergezet.

Tot aan de Japansche invasie was dit het beeld van de arbeidsverhoudingen, ondanks alle pogingen door de arbeidsinspectie gedaan om aan zulke methoden een einde te maken.

Van „vrijen arbeid" is derhalve geen sprake geweest tengevolge van de bijzondere geaardheid van de Javaansche maatschappij zelve. De politieke leiders, die altijd hevig kritiek uitoefenden op de 4% loonbelasting vanwege het Nederlandsche Gouvernement gevorderd, hebben nimmer over dit maatschappelijk euvel, dat 2½ maal zoo zwaar drukte, geklaagd.

In deze tijden van onrust, van moord, roof, plundering, kidnapping enz. betalen de Chineesche handelaren in de stad Batavia zoowel voor persoonlijke veiligheid, als voor de veiligheid van hun bezittingen duizenden guldens per maand aan bandietenleiders, woonachtig in de randkampongs van de stad. De Japanners hebben een officieele registratie en een vergunningsstelsel voor deze „bewakers der veiligheid" ingevoerd.

Als die registratie goed is geweest zullen daarin de namen voorkomen van de meest beruchte racketeers van Batavia, die tijdens het schrijven van deze brochure nog steeds niet gearresteerd zijn.

De moeilijkheid in deze is, dat de leiders zich als „vorsten" voelen en gedragen. Zij zullen nimmer persoonlijk gaan rooven, doch zetten een overval in elkaar. Zij zorgen voor een vlotten verkoop aan helers en verdeelen den buit onder de volgelingen. Zij spreken recht over die volgelingen, beloonen of bestraffen hen. Kortom, het „bendeleven" vormt een staatje in den staat, met eigen rechtsregels en fatsoen, waarvan de voornaamste wel is: trouw aan den leider en wat er ook gebeurt: nimmer de politie erbij halen. Men kan deze bendeleiders derhalve vrijwel nimmer tijdens een rampok-

overval betrappen. Hun zaak dient deskundig uitgezocht en bewezen te worden.

Deze toestand is niets specifieks voor Java. Reeds 2000 jaren voor Christus ontstonden in het Oostelijk bekken van de Middellandsche Zee roofstaten en sindsdien heeft zich het verschijnsel van roof, afpersing, racketeering vrijwel over de geheele wereld gedemonstreerd.

Bijzonder virulent is dit maatschappelijk verschijnsel wanneer overheidspersonen daarbij direct of indirect betrokken zijn. Dan ontstaat al spoedig een toestand welke zoodanige gevaarlijke aspecten heeft, dat de landsregeering met uiterst krachtige en doelmatige middelen moet ingrijpen. De Vereenigde Staten hebben zulks gedaan door de inrichting van een speciaal opsporingsbureau voor zware misdrijven: Federal Bureau of Investigation (F.B.I. Washington D.C.).

Het diabolisch vernuft van de Japanners, werkende in de Djawa Hookookai, daarin bijgestaan door den grootsten Chineeschen racketeer van Java, *Oei Tjiang Tjoei,* thans in arrest bij de Military Police te Batavia, en door eenige Javaansche vrienden van Hitoshi Shimitzu (vooraanstaand lid van de „Zwarte Waaier" — „Kipas Hitam") heeft gebruik gemaakt van dit eeuwenoude verschijnsel voor de oprichting en leiding van militaire en semi-militaire Indonesische organisaties.

Zelfs in de politie benoemden zij misdadigers en deze toestand bleef tijdens het „republikeinsch bestuur" bestaan.

Het programma van de Japanners om alle lagen van de maatschappij mobiel te maken voor hun doel: den oorlog om Groot-Oost-Azië te winnen van de blanken, was voornamelijk voor de misdadige laag bestemd.

Deze laag leverde de moedige kerels, de „djago's", bovendien, deze laag zou het meeste financieele belang hebben bij een voortzetting van de periode van onrust. Deze lieden rooven en stelen en laten hun buit op de zwarte markt (de atoom-passar noemde men dat te Batavia) verkoopen.

Zij vormt den nieuwen handelsstand, zonder ander begin-kapitaal dan een overvloed van „vlammend enthousiasme" naar Hookoo-itiu stijl en een zware bewapening (tommy-gun, handgranaten, dynamiet en brandbommen).

Wat den lezer hier geboden wordt is geen criminologische verhandeling. Dieper op deze verschijnselen ingaan kan beter

De „Peta" groet.

TENTARA PEMBELA TANAH AIR

Pasoekan-latihan para tjalon opsir Tentara Pembela Tanah Air, dimana terkoempoel para kiaji, poetera[2] bangsawan, pendek kata orang[2] jang terpilih dari seloeroeh Djawa menerima latihan serta didikan jang hebat sekali dengan pimpinan para opsir Balatentara Dai Nippon. Siang dan malam mereka melatih toeboeh dan mengasah boedi hendak menoedjoe kehormatan serta kemenangan Tentara Pembela Tanah Air kita jang kilau kemilau.

ジャワ ボーエイ ギューグン

ボーエイ ギューグン カンブ ヨーイン
レンセータイ ワ ジャワ ゼントー ノ スグレタ
セーネン ガ アツメラレ ショーライ ボーエイ
ギューグン ノ ショコート ナル タメ ニ
ハゲシイ クンレン オ ウケ テ イマス

De „Peta" grijnst en schreeuwt!

op een andere wijze geschieden. Bovenstaande gegevens berusten op een jarenlange theoretische en practische studie van het probleem van het georganiseerd misdadigerswezen.

DIAGNOSE VAN DEN TOESTAND OP ULT. NOVEMBER 1945

Twee rapporten. Eén van een criminoloog van 4 December 1945 en één van een psychiater van 5 December 1945, onafkelijk van elkaar geschreven.

Na 2½ maand waarneming van de verschijnselen te Batavia, kom ik — onafhankelijk van „ambtelijke verhoudingen" — tot de volgende diagnose van den toestand.

a. De militaire zijde van het probleem.

De tijdwinst door de Britten geboekt, is niet alleen door hen, doch ook door de „Repoeblik" benut om zich te organiseeren. Militaire-, semi-militaire mobilisatie, benevens die van het gewone volk *(rajat djelata)* zijn tot stand gekomen. Volgens de nationalistenradio Solo zijn de militairen in divisieverband georganiseerd. Uit nationalistische kringen stamt het cijfer van 500.000 voorgeoefende manschappen. Daarnaast hitst men het gewone volk op om zich streeksgewijs te organiseeren in *„Barisan Rajat"* of *„Laskar Rakjat"*, met goloks, bamboelansen enz. primitief bewapende massa's, die zich o.a. laten alarmeeren door slagen op den houten spleettrom *(tongtong of kentongan)*, het eeuwenoude alarm-instrument der Javaansche bevolking, welks invloed zeker zoo groot is als die van onze alarm-klokken. De geestdrift *(semangat)* wordt aangewakkerd door:

1. *kijahi's* en *goeroe's agama* (godsdienst-leeraren) georganiseerd in *Masjoemi*, welke openlijk den „Heiligen Oorlog" *(Perang Sabililah)* propageert.
2. *Goeroe's pentjak* (worstel-leeraren), na een bijeenkomst begin October jl. te Batavia, uitgezwermd over Java om als instructeurs op te treden voor de T.K.R. *(Tentara Keamanan Rakja* = Volksveiligheidsleger).
3. rampok-bendeleiders (roof, ontvoeringen en moord, benevens organisatie van de terreur op handelaren).
4. gevangenis-personeel, speciaal de jonge garde, leden van de *Angkatan Pemoeda Indonesia* (kortweg „Api" = lett. vuur), dat propaganda voert onder de veroordeelden van 3 tot 20 jaar gevangenisstraf om zich vrijwillig op te geven

voor de uitbreiding van het reeds bestaande „suicide-corps": *Barisan Mati-matian* (Mal.); *Jibaku* of *Kamikazé* (Jap.).

5. *Goeroe's èlmoe* (amuletten handelaren), die onkwetsbaarheids-amuletten (kawedoekan) verkoopen tegen grof geld.

Met voldoende materiaal en manschappen kan de uitslag van de militaire actie niet twijfelachtig zijn. Met voedsel- en ammunitie-voorziening zal de T.K.R. uiteindelijk vastloopen, terwijl het ook nog de vraag is, of de Javaansche doktoren voldoende „geestdrift" zullen hebben om een maandenlang leven onder uiterst primitieve omstandigheden uit te houden. Ook de medische voorziening der republikeinsche legers zal spoedig tot calamiteiten leiden.

b. De politieke zijde van het probleem.

Het zal voortdurend, zoowel in principieele als detail-kwesties duidelijker worden, dat geen enkele intellectueele leider of halfintellectueel in staat zal zijn om daadwerkelijk remmende maatregelen te treffen, welke de extremistische wandaden zouden kunnen beteugelen. Immers, de oorsprong, de voedingsbodem daarvan is de eigenaardige eeuwenoude georganiseerde vorm van Javaansche criminaliteit, het zg. *„djagoan"* (djago = lett. haan), waarvan de invloed zoowel in de steden als op het platteland altijd groot is geweest, welke invloed (pengaroeh) doelbewust onder Japansche leiding is aangekweekt, teneinde deze aan te wenden in het verkrijgen van een „ijzeren verdedigingsfort" *(Benteng Perdjoeangan jang kokoh seperti badja)*. Deze helhond is derhalve tot vollen groei gebracht (N. Shimizu van de „Kipas Hitam" = Zwarte Waaier), uit zijn hok gehaald en aan enkele nationalistische extremisten voor de blankenjacht overgegeven. Deze hond laat zich niet meer met beloften of goede woorden opsluiten en muilkorven. De drijvers trekken te veel profijt van de bezittingen, waarop geen „heilige rood/witte vlag" is gekleefd. Zouden de Republikeinsche leiders afglijden naar een compromis met de Nederlanders t.a.v. het onafhankelijkheidsideaal, of zelfs maar trachten de oneerlijkheid van lagere-rangs persoonlijkheden tegen te gaan, dan zijn zij op dat moment zelf potentieel des doods. Zij zullen worden „gekidnapped" en

geëlimineerd (Mr. Wongsonegoro!).

Vele fatsoenlijke Javanen zijn op die manier reeds verdwenen en nog velen staan op de zwarte lijst, omdat hun geestdrift niet brandend genoeg is. Zoo de jongere broeder van wijlen Thamrin, tevoren bij de K.P.M. werkzaam en mijn studievriend Mr. Sastromoeljono. Beter bloo-Jan dan doo-Jan, geldt voor een ieder, die thans het Indonesisch „leiderschap" ambieert. Dit is de verklaring van de wel is waar beleefde doch volkomen dorre, resultaatlooze houding dezer „leiders" op conferenties.

c. De crimineele zijde van het probleem.

Het is naar mijn gevoel duidelijk, dat het gevoerde spel van beloften, geleid heeft tot een dwangpositie voor *alle* betrokkenen. Daarmede heeft het rad der historie reeds recht gedaan aan het principieele standpunt van Z.Exc. Tjarda van Starckenborgh: voor alles herstel van rust en orde, dan onderzoek der omstandigheden en dan pas een ronde tafelconferentie met eerlijke en krachtige mannen. De Japanners zijn met hun *„Hookookai"* beweging op Java er in geslaagd de geheele Javaansche verzameling van maatschappelijke verschijnselen mobiel te maken en te concentreeren op één doel: langs welke wegen dan ook, onverschillig welke middelen, de eindoverwinning zal ons zijn, zoo niet nu, dan in de toekomst. Daartoe behoort ook het scheppen van den grootst mogelijken chaos in de overgegeven Pacific-gebieden, o.m. door toepassing van het totaal generaal aanwezige misdadige energie. Zoo denkt men in de verre toekomst profijt te trekken van de geschapen situatie om een komende Pacific-War II te kunnen winnen.

Wanneer er tijd en gelegenheid gevonden kan worden, raad ik de lectuur aan van de Volksraadhandelingen Juli/Augustus 1941, betrekking hebbende op de vragen van Mr. C. C. van Helsdingen, nopens het bendewezen in Noord-Bantam. Het onderzoek daarnaar stond onder mijn directe leiding en dit onderzoek is energiek doorgezet, omdat ik de overtuiging had, dat een invallend leger van dit maatschappelijk verschijnsel misbruik zou kunnen maken als „rampok smokescreen'. Hetgeen overal op Java gebeurd is.

Tot wezenlijk wanstaltige vormen en omvang is dit

„djagoan" nu uitgegroeid en het speelt thans een dusdanige *feitelijke* rol, dat een klein, doch deskundig apparaat voor welke militaire opperste leiding ook, onmisbaar is. Om bepaalde redenen waarop ik hier niet wil ingaan, schijnt het geheel van Nederlandsche en Britsche opsporingsdiensten, te Batavia aanwezig, niet die resultaten te kunnen boeken, welke beslist noodzakelijk zijn, om uit de door de terreur geschapen dwangpositie te geraken.

Het komt mij voor, dat via den weg van deskundige diagnose, therapie en prognose dit sociale ziekteverschijnsel *„djagoan"* grootscheeps, spoedig en grondig moet worden aangegrepen, wil de toestand op Java niet in een ernstige tragedie ontaarden. Een chaos, welke niet alleen voor de geheele Java-bevolking vreeselijke gevolgen zal hebben, doch ook op de buurlanden kwade invloed kan hebben.

Een Arabische relatie van mij teekende op het bovenstaande — waarmede hij zich in hoofdzaak kan vereenigen — het volgende aan:

1. het denkbeeld de *„djihad"* af te kondigen, is door het Congres Al-Islam gehouden te Djocjakarta 11 November jl. verworpen, omdat daartoe o.m. vereischt zou zijn, dat de vrijheid om den Islamitischen godsdienst aan te hangen wordt belet. Echter is deze beslissing niet aan de groote klok gehangen, omdat deze wetgeleerden bevreesd zijn voor de terreur.
2. Zijns inziens zal de voedselvoorziening van de T.K.R. niet spoedig vastloopen, omdat de door de Japanners t.b.v. het voeren van een guerilla aangelegde voedsel- en ammunistie-dépôts, thans in handen van de T.K.R. zijn. Bovendien drijft de T.K.R. goederenruilhandel van het eene gebied naar het andere. Een surplus van rijst van de eene streek wordt geruild tegen een surplus van b.v. groenten en eieren, van de andere streek.

Het principe van het geven van voorkeur aan grondig detailonderzoek *(dongkèl)* boven het afbranden van kampongs *(badad)*, waarvan steller dezes is uitgegaan, werd door dezen intellectueelen Arabier geheel onderschreven.

SLOTWOORD

„As far as could be seen, in the re-settlement of the Far East and Pacific, Great-Britain, France and Holland would recover their former possessions. The U.S.A. would resume its position in the Philippines, and probably annex the chain of island air-bases captured during the war." Uit „Dairy of the War 1945", Journal Royal United Service Institution, November 1945.

STELLINGEN:

1. Na jarenlange spionnage viel de Japansche strijdmacht Ned.-Ind. grondgebied binnen, waarbij gebruik gemaakt werd van de hulp van extremistische politici — zooals b.v. Mr. R. Soedjono, die als Japansch officier op 1 Januari 1942 van Tokyo met de troepen naar Java ging — en de inheemsche misdadige bevolkingslagen.

2. Na alle bestaande partijgroepeeringen te hebben weggevaagd in 1942 met de Drie A-Beweging, bereidden de Japanners een stevig volksfront voor door de Poetera (Poesat Tenaga Rakjat) beweging en de Djawa Hookookai.

3. Alle lagen der bevolking werden daarin gelijkgeschakeld en gedrild, doch vooral de bevolkingsgroepen, die invloed hebben.

4. Zoo ontstonden militaire- en semi-militaire organisaties; de arbeidsdienst, een op fascistische leest geschoeide organisatie van alle beroepen en bedrijven met spionnage onderling (Pengawasan) en verbindingen onderling (Perhoeboengan).

5. De grofste terreur-methoden werden overgenomen van de Japansche Militaire Politie (Kempeitai).

6. Het meerendeel der Indonesische leiders deed actief mede met deze tactiek. Sjahrir hield zich passief. Van georganiseerd verzet tegen de Japanners is in Blitar sprake geweest. Ook vanwege de communisten, die hun idee hebben over Groot-Oost-Azië onder leiding van Moskou en derhalve de Japansche bal opvingen en verder speelden. Het geval van een kiai nabij Tasikmalaja berustte op het eeuwenoude Ratoe-Adil complex en kan zich onder ieder bewind voordoen.

7. De reden waarom Indonesische leiders zoo van harte samenwerkten met de Japanners was, omdat deze integraal

anti-blank, anti-Westersch imperialisme was gericht. De kansen op een Japansch imperialisme aanvaardden zij niet alleen, zij zijn zelve behept met imperialistische instincten.

8. De enorme omvang en zwaarte van de crimineele verschijnselen van heden, zijn het gevolg van het zorgvuldig opwekken van alle kwade instincten van den mensch onder leiding van Japanners en Indonesische (enkele Chineesche) voormannen. Thans kan geen enkel Indonesisch bewind de situatie aan, zoomin als vroeger het inheemsche B.B. of de Vorstenbesturen deze georganiseerde misdadigheid hebben kunnen doen eindigen.

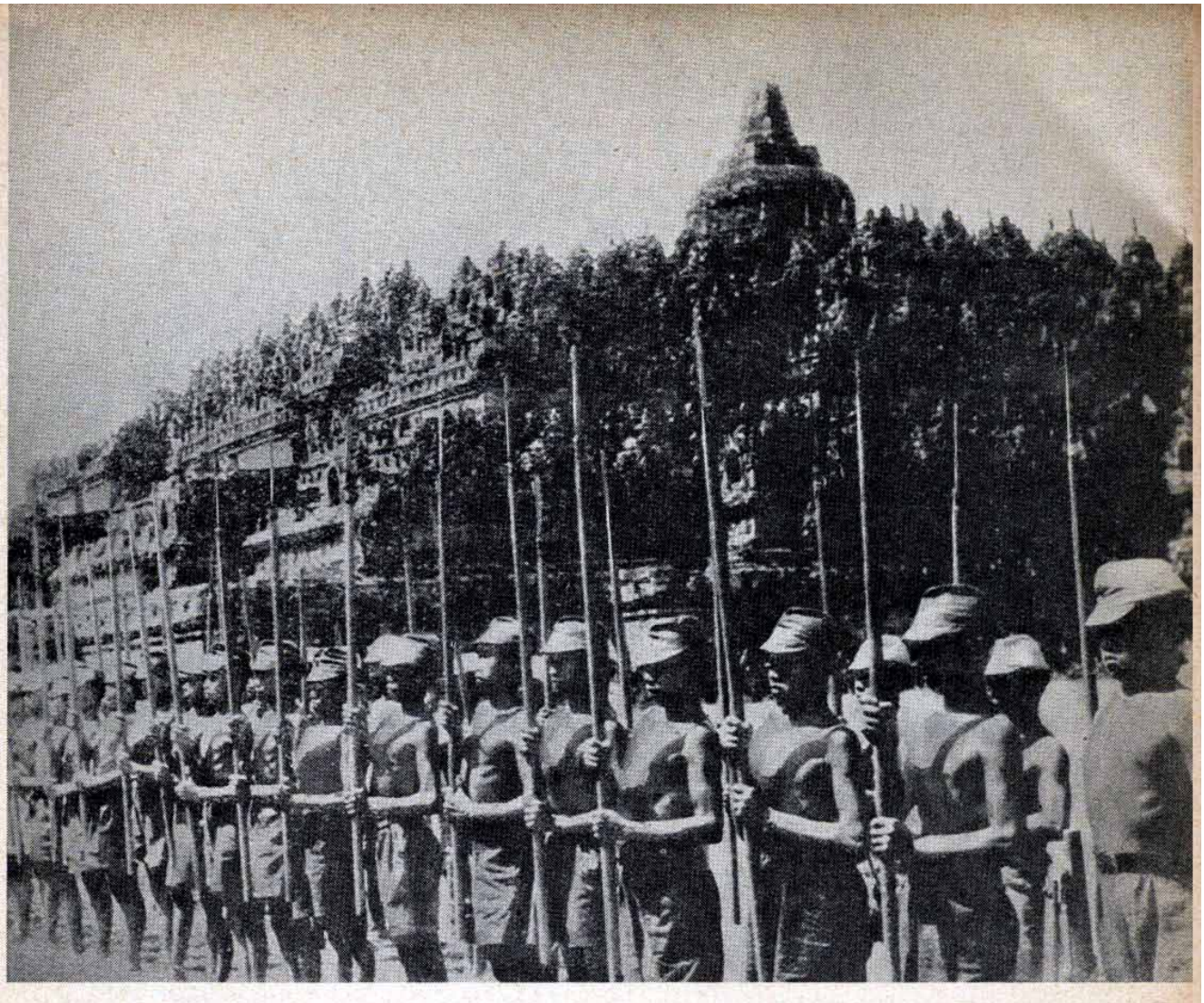
9. De plicht van de V.V.O. en het Inter-Allied-Command is duidelijk:

a. alle wapens in handen der bevolking dezer eilanden dienen te worden ingeleverd; deze kwamen van de Japanners;
b. veiligstelling van alle ex-Ps.O.W., D.P.'s (civiele geïnterneerden) en bedreigde minderheidsgroepen.

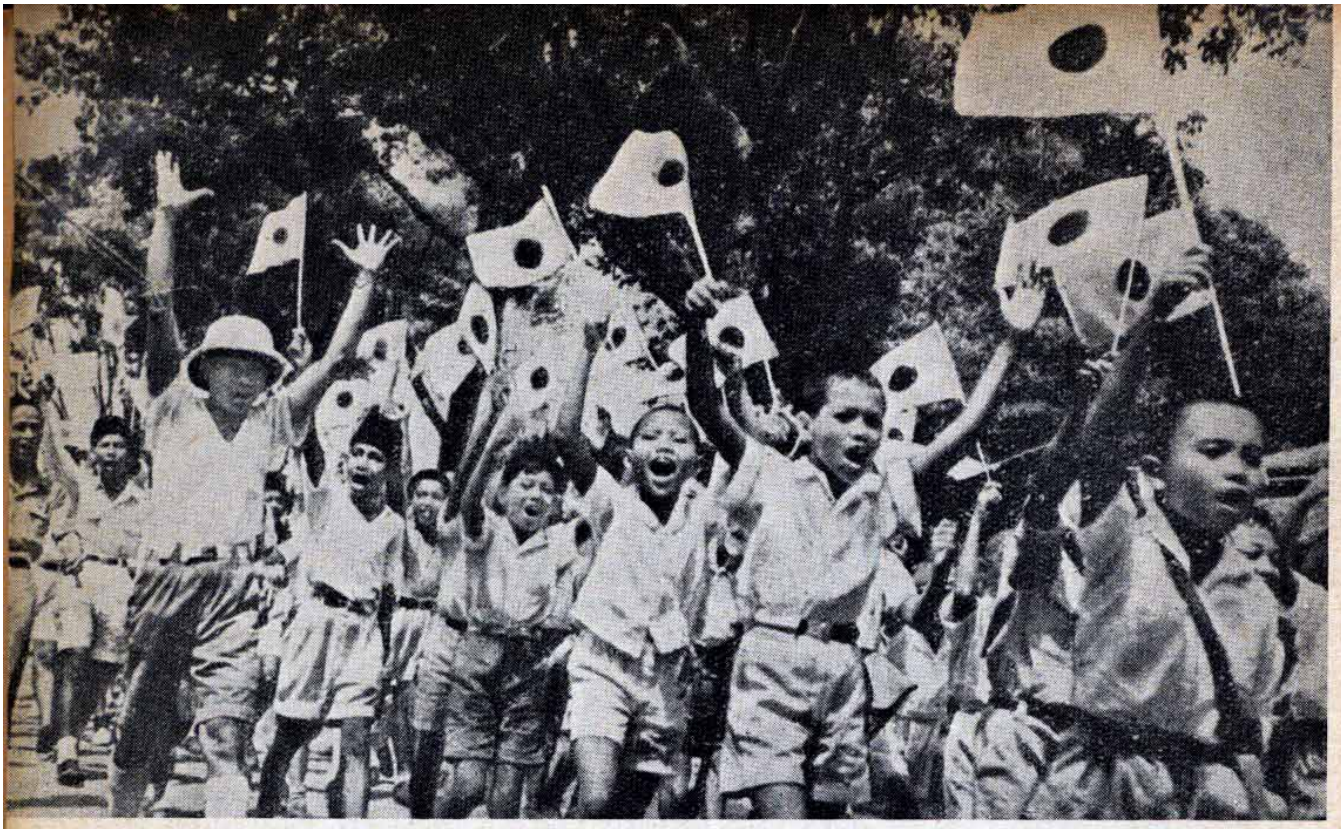
10. Zoodra dit geschied is zal blijken, dat het overgroote deel der bevolking naar de „Pax Neerlandica" terug verlangt.

11. De Pacific War is niet afgeloopen, doch is slechts van karakter veranderd. De Japanners zijn verslagen, doch hun fascistische geest overwint.

12. Besprekingen zoolang de anarchie voortduurt gevoerd met Indonesische leiders — wie dan ook — kunnen nimmer eenige definitieve verbetering opleveren van de crimineele situatie. Deze leiders zelve komen in ernstig gevaar te verkeeren, wanneer zij de terroristen zouden trachten te breidelen. Elke bespreking maakt den indruk van zwakheid en vuurt het terrorisme aan.

Het zelfmoord-corps (Djibaku-Tai) in wording. Kazerne nabij de „Boroboedoer".

De Indonesische jeugd.

LIJST VAN JAPANSCHE WOORDEN IN VOLGORDE VAN DEN TEKST BEHOORENDE BIJ „DOCUMENTEN OVER JAVA".

Hakkoo-Itjioe	Wereld-familiegemeenschap onder leiding van Japan.
Sityoo	Burgemeester. Si = gemeente; Tyoo = hoofd.
Midi	Vermoedelijk: Meidji, Keizer van Japan van 1868-1912, het symbool van de staatkundige verjonging van Japan na 1868.
Djawa Hookookai	Vereeniging voor gemeenschapsdienst op Java.
Samurai	Japansche krijgsman.
Meiji Setau	De dag der vernieuwing van Japan (geboortedag van Keizer Meiji) 3 November.
Saikoo Sikikan	Opperbevelhebber.
Gunseikan	Hoofd van het militair bestuur.
Roomusha	Arbeider, bij duizenden weggevoerd naar verre gewesten.
Syuutyookan	Resident.
Kentyoo	Regent.
Guntyoo	Districtshoofd.
Kutyoo	Dorpshoofd.
Sontyoo	Onderdistrictshoofd.
Azatyoo	Wijk- of gehuchtshoofd.
Kumityoo	Hoofd van 10 tot 15 huizen: de Tonarigumi.
Si	Stadsgemeente.
Tokubetu Si	Stadsgemeente Batavia.
Ken	Regentschap.
Syuu	Residentie.
Ku	Dorp, dessa.
Giin	Leden.
Gityoo (Fuku)	Voorzitter (onder-).
Jibaku of Kamikaze	Zelfmoordcorps.
Teisintai	Speciale zelfmoordafdeeling van het leger.

Suisintai	Barisan Pelopor = Voorloopers-leger, onderdeel van de Djawa Hookookai.
Girotu tai	Militair Vrouwencorps.
Naimubu Tihookyoku tyoo	Hoofd van het kantoor voor locale aangelegenheden van het Dep. v. Binnenl. Zaken.
Kooboo Hoointyo	Voorzitter Hooggerechtshof.
Sihootyoo	Voorzitter Rechtbank.
Sisetu Sookyokutyoo	Chef van het Hoofdkantoor van den Dienst van Publieke Werken.
Naimubu Roomukatyoo	Hoofd Afd. Arbeidszaken van Dep. van Binnenl. Zaken.
Soomubu Zuki	Tewerkgesteld Dep. v. Alg. Zaken.
Kaikyoo Kootoo Hoointyoo Syuumbu Zityo Kenmu	President van den Hoogen Raad voor Islam. Zaken tevens Onderdir. Dep. v. d. Godsdienst.
Tikoo Nitoo Gyooseikan	Loc. Bestuursambtenaar 2e kl.
Keizaibu Nitoo	Ambt. van Econ. Zaken.
Soosai	Voorzitter (van de Djawa Hookookai).